

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

BREZDOMSTVO: STREHA ALI ZVEZDE NAD GLAVO

Mateja Ravnik

Ljubljana, 2009

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Mateja Ravnik

Naslov naloge: Brezdomstvo: streha ali zvezde nad glavo

Kraj: Ljubljana

Št. strani: 172

Št. slik: 2

Št. tabel: 3

Št. virov: 33

Št. prilog: 3

Mentorica: dr. Vera Grebenc

Deskriptorji: brezdomstvo v Ljubljani, brezdomec, socialne mreže, državljske pravice, zakonodaja, socialno skrbstvo

Povzetek: Diplomaska naloga prikazuje stanje na področju brezdomstva, ki je v današnjem času vse bolj pereč problem. V teoretičnem delu sem zajela definicije različnih avtorjev, zgodovino in vzroke brezdomstva, brezdomstvo mladih in žensk, delo organizacij, ki so aktivne na tem področju ter zakonsko podlago, ki to področje ureja. Z raziskovalnim delom po metodi kvalitativne analize pa sem skušala dobiti hiter vpogled v življenje in potrebe brezdomcev.

Title: Homelessness: the roof or the stars above you

Descriptors: homelessness in Ljubljana, homeless, social networking, civil rights, legislation, social welfare

Abstract: Thesis shows the situation in the field of homelessness, which is nowadays more and more pressing problem. In the theoretical part, I covered the definitions of various authors, the history and causes of homelessness, youth homelessness and women's organizations that are active in this field and legal basis that it is governed. The research work by the method of qualitative analysis, I tried to get a quick insight into the lives and needs of the homeless.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

BREZDOMSTVO: STREHA ALI ZVEZDE NAD GLAVO

Mentorica: dr. Vera Grebenc

Mateja Ravnik

Ljubljana, 2009

Kot naša telesa so tudi domovi, v katerih živimo, nekaj tako vsakdanjega, tako običajnega, tako samoumevnega, da se zdi, da jih pogosto komajda opazimo. Samo v izjemnih situacijah – pri preselitvi, v vojnah, požarih, družinskih pretepih, po izgubi zaposlitve ali denarja – smo se prisiljeni spomniti, kako središčno vlogo ima dom in kako ključen je njegov pomen.

J. Carsten, S. Hugh-Jones

PREDGOVOR

Brezdomstva je veliko vrst. Evropska klasifikacija brezdomstva (ETHOS, 2004) obsega štiri temeljne kategorije: biti brez strehe, biti brez stanovanja, bivati v negotovih pogojih in bivati v neprimernih pogojih.

V pogojih omejenega dostopa do virov družbene moči si ljudje iščemo vsak svoje prilagoditve, od katerih je ena tudi brezdomstvo. Le-to je skrajna rešitev, v katero je človek praviloma prisiljen in si je skoraj nihče ne izbere kot zaželeno življenjsko opcijo.

V Sloveniji število brezdomcev narašča, kar lahko pripisujemo različnim dejavnikom kot so gospodarska kriza, brezposelnost, denacionalizacija, zasvojenost, razpadanje družinskih vezi.

V zadnjih letih sta avtorja Dekleva in Razpotnik s knjigo Brezdomstvo v Ljubljani, zelo močno zaznamovala področje brezdomstva. Raziskava, o kateri poročata v omenjenem delu, daje razmeroma celosten pogled na problematiko brezdomstva v Ljubljani. Zelo velik dosežek te raziskave je razvoj projekta časopis Kralji ulice. Le-ta v veliki meri gradi na sodelovanju brezdomcev ter vključevanju brezdomcev v širšo javnost.

Razlogov za pisanje diplomske naloge na temo brezdomstva je več. Eden izmed njih je, da se o tej problematiki v javnosti govori čedalje več, vendar še vedno premalo. Skupnost se premalo zaveda, da postaja brezdomstvo čedalje večji problem tudi v Sloveniji. Drugi razlog je, da v svojem okolju opažam vedno več akcij s ciljem, da se pripomore k boljši kvaliteti življenja brezdomcev, vendar pa je še vedno premalo narejeno, da bi se kvaliteta njihovega življenja dolgoročno oziroma trajno izboljšala. Zadnji razlog, ki me je »prisilil« k raziskovanju te problematike pa je, da v okviru štiriletnega študija na Fakulteti za socialno delo o brezdomstvu ni bilo povedanega veliko.

Z raziskavo sem želela prikazati življenjske razmere ljubljanskih brezdomcev in hitro oceno njihovih potreb. Z njenimi rezultati želim prispevati k večji osveščenosti o dejanskem stanju in potrebah brezdomcev ter posledično k bolj učinkovitemu in uspešnemu zagotavljanju letih. Rezultati te raziskave bi prav tako lahko prispevali k delu organizacij, ki so aktivne na področju brezdomstva, in h kakovostnejšemu življenju brezdomcev.

V tem delu bi želela omeniti tudi osebe, ki so prispevale k nastanku diplomske naloge. Posebna zahvala gre vsem brezdomcem, še posebej tistim, ki so bili pripravljeni podeliti svojo življenjsko zgodbo z menoj. Hvala tudi moji mentorici dr. Veri Grebenc, ki mi je bila vedno na razpolago, ko sem jo rabila in me usmerjala. Največja zahvala pa gre mojim najbližjim, ki so ves čas verjeli vame, posebej Tadeji in Marku, ker sta me vsake toliko »preganjala« in me spodbujala tudi takrat, ko sem imela najmanj volje, ter mi bila na razpolago vedno, kadar sem ju potrebovala.

KAZALO

PREDGOVOR

KAZALO

1	TEORETIČNI UVOD.....	10
1.1	Opredelitev pojmov.....	10
1.1.1	Kaj je brezdomstvo.....	10
1.1.2	Kdo je brezdomec in kaj je dom.....	11
1.2	Zgodovina brezdomstva.....	13
1.3	Definicije brezdomstva in brezdomca.....	14
1.4	Brezdomec danes.....	17
1.4.1	Brezdomstvo mladih.....	18
1.4.2	Brezdomstvo med ženskami.....	19
1.5	Vzroki brezdomstva.....	21
1.6	Brezdomstvo v Sloveniji.....	22
1.7	Brezdomstvo v Ljubljani.....	23
1.7.1	Štetje brezdomcev.....	24
1.7.2	Ocena ljubljanskih brezdomcev v številkah.....	25
1.7.3	Zbirališča brezdomcev v Ljubljani.....	25
1.8	Skrb za brezdomce.....	27
1.8.1	Vladne organizacije.....	27
1.8.2	Nevladne organizacije.....	27
1.8.3	Opis organizacij, ki se na območju Ljubljane ukvarjajo z brezdomstvom.....	28
1.8.3.1	Centri za socialno delo v Ljubljani.....	28
1.8.3.2	Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana.....	28
1.8.3.3	Zavetišča za brezdomce.....	29
1.8.3.4	Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja – ProBono.....	31
1.8.3.5	Društvo za zmanjšanje škode zaradi drog Stigma.....	32
1.8.3.6	Vincencijeva zveza dobrote.....	33
1.8.3.7	Karitas.....	34
1.8.3.7.1	Karitas Štepanja vas.....	34

1.8.3.7.2	Karitas župnije Marijino oznanjenje.....	35
1.8.3.7.3	Škofijska karitas Ljubljana	35
1.8.3.8	Območno združenje Rdečega križa Ljubljana.....	36
1.8.3.9	Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice.....	37
1.9	Socialno-pravni status brezdomcev	43
1.9.2	Zakon o prijavi prebivališča.....	43
1.9.3	Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.....	45
1.9.4	Zakon o zdravstveni dejavnosti.....	45
1.9.5	Zakon o socialnem varstvu.....	46
1.9.6	Zakon o prekrških zoper javni red in mir	46
1.9.7	Stanovanjski zakon.....	47
1.9.8	Nacionalni stanovanjski program.....	49
1.9.9	Nacionalni program boja proti revščini in socialni izključenosti.....	50
1.9.10	Nacionalni program socialnega varstva	51
1.10	Stigmatizacija zaradi brezdomstva.....	52
2	PROBLEM.....	54
3	METODOLOGIJA.....	55
3.1	Vrsta raziskave.....	55
3.2	Spremenljivke	55
3.3	Merski instrumenti in viri podatkov.....	55
3.4	Populacija in vzorčenje	56
3.5	Obdelava in analiza podatkov	57
4	REZULTATI.....	58
4.1	Lokalna scena brezdomstva	58
4.2	Ocena socialnih posledic.....	60
4.3	Ocena zdravstvenih posledic.....	65
4.4	Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva.....	65
4.5	Ocena služb	68
5	RAZPRAVA	72
6	SKLEPI	77

7	PREDLOGI.....	78
8	POVZETEK.....	79
9	LITERATURA IN VIRI	81
10	PRILOGE.....	84

SEZNAM TABEL

1.8.1	Organizacije, ki se na območju Ljubljane ukvarjajo z brezdomstvom.....	39
3.1	Vzorec po starostnih skupina.....	56
4.1	Starost, pri kateri so sogovorniki prvič postali brezdomci.....	62

SEZNAM SLIK

4.1	Zaznavne potrebe brezdomstva.....	70
4.2	Zaznavne potrebe uporabnikov.....	71

1 TEORETIČNI UVOD

Teoretični del naloge obsega podpoglavja, ki se vežejo na problematiko brezdomstva v Sloveniji. V tem delu sem zajela definicije različnih avtorjev, zgodovino in vzroke brezdomstva, brezdomstvo mladih in žensk, organizacije, ki so aktivne na tem področju, ter zakonsko podlago, ki to področje ureja.

1.1 Opredelitev pojmov

V tem kratkem poglavju bom opisala pojme, ki se v kontekstu brezdomstva pogosto uporabljajo in so pomembni pri razumevanju tega področja. Z neustreznimi poimenovanji, ki jih uporabljamo za določeno skupino ljudi, lahko le-te negativno označimo. Vključila bom tudi izvor besede »brezdomec« in kako se je sama beseda skozi čas spreminjala.

1.1.1 Kaj je brezdomstvo

Slovar slovenskega knjižnega jezika besedo brezdomstvo opisuje kot stanje človeka brez doma; revščina. (SSKJ)

»Položaj brezdomstva praviloma pomeni razpad ali nemožnost vzdrževanja ustaljenih socialnih mrež, ki nas v življenju stabilizirajo, lokalizirajo, nam dajejo dom.« (Dekleva, Razpotnik, 2007:10)

Brezdomstvo je pojav, ki je mnogim posameznikom in javnosti neprijeten, saj pomeni specifično sporočilo o tem, v kakšni družbi živimo. Razumemo ga lahko kot ekstremni primer socialne izključenosti ter rezultat kopičenja zaporednega in vzporednega delovanja socialne izključenosti na več ravneh. Na individualni ravni se postavljajo vprašanja fizičnega in psihičnega zdravja ter različnih oblik zasvojenosti, kar lahko vodi k dolgotrajnemu brezdomstvu.

Po evropski klasifikaciji brezdomstva obstajajo štiri temeljne vrste brezdomstva: biti brez strehe, biti brez stanovanja, bivati v negotovih pogojih in bivati v neprimernih pogojih. Prvi

dve obliki spadata v odkrito ali vidno brezdomstvo, drugi dve pa v prikrito ali manj vidno brezdomstvo.

Dekleva in Razpotnik (2007) navajata, da je brezdomstvo v največji meri povezano z odsotnostjo bivališča ali negotovo obliko bivanja, najpogosteje pa je brezdomstvo povezano tudi z revščino, obubožanostjo, nezaposlenostjo, nizko izobraženostjo, šibkimi socialnimi mrežami ali celo popolno odsotnostjo podpornih mrež (vse to skupaj bi lahko poimenovali socialna izključenost), zelo pogosto pa še z odvisnostjo od alkohola ali drugih drog, psihiatrično diagnozo ter različnimi težkimi življenjskimi izkušnjami (smrt bližnjega, konflikti z bližnjimi, zlorabe, nasilje itd.).

1.1.2 Kdo je brezdomec in kaj je dom

Slovar slovenskega knjižnega jezika besedo »brezdomec« razlaga kot človeka brez doma. V povezavi s to besedo ponuja tudi več različic, saj so se le-te skozi čas spreminjale glede na spornost samega izraza. V vsakdanjiku se uporabljajo predvsem besede »klošar, klatež, potepuh, berač, brezdelnež ...«. (SSKJ, 1987) Le-ti sestavljajo sklop najpogostejših opredelitev ljudi, ki so brez doma, brez redne zaposlitve, ki večino dneva preživijo na ulici in se preživljajo predvsem z beračenjem.

Beseda »klošar« je francoskega izvora in pomeni brezdomca, potepuha. (SSKJ, 1991) Možni izvor besede »clochard« je »clocher« kot zvonik, cerkveni stolp, župnija ali občina, v kateri je zvonik. Včasih so namreč z zvonjenjem oznanjali razdeljevanje brezplačne hrane ljudem, ki so bili brez sredstev za preživljanje. Prav njih pa se je oprijela oznaka clochard. (Dragoš (1993:153)

Beseda »brezdomec«, ki pomeni človeka brez doma, je verjetno pod vplivom angleške besede »homeless« dobila tako pomembno vlogo, kot jo ima danes. Njen pomen je zelo širok, saj vključuje človeka, ki je zaradi vojne ali naravne nesreče ostal brez strehe nad glavo, ter človeka, ki se je zaradi osebnih, družinskih ali družbenih razmer znašel na ulici. Vključuje pa tudi človeka, ki ima streho nad glavo, a to ni njegov dom ali pa to bivališče ni primerno za

bivanje. Potencialni brezdomci večinoma izhajajo iz ranljivejših družbenih skupin, ni pa to nujno.

Ob iskanju pomena besede »brezdomec« moramo razumeti tudi besedo »dom«.

Čeprav bi za sodobni čas lahko rekli, da človek nikjer nima pravega doma, saj se stanovanje pojmuje le kvalitativno (v kvadratih in kubikih), je dom bistvenega pomena za človeka vredno življenje. Dom uporabljamo za shranjevanje svojih stvari, imeti moramo stalno prebivališče, predvsem pa v njem oblikujemo ter živimo svoje življenje. Omogoča nam oblikovati osebno identiteto.

Dom je kraj, kjer se prenašajo vrednote in kulture, kjer starši vzgajajo otroke, kjer se gradi družina. Dom je kraj, kjer so ostareli in bolni deležni skrbi in nege s strani bližnjih. Je kraj, kjer so veselje, smeh, ljubezen, jeza, žalost ... in je hrepenenje vseh, ki se morajo ločiti od njega.

Ljudem, ki nimajo strehe nad glavo, je to najresnejši in najtežji problem, saj so izpostavljeni različnim vremenskim neprilikam, kot so dež, veter, sneg, mraz itd. V takšnih primeri lahko rečemo, da je tudi zavetišče kot dom. Vendar pa dostojanstvo vsakega zahteva, da človek prebiva v razmerah, ki odgovarjajo njegovim osnovnim potrebam. Dom mora vsakomur dajati tudi možnost zadovoljitve socialnih, kulturnih ter duhovnih potreb in ne samo fizične zaščite pred zunanjimi dejavniki.

Flaker (1999:43) ugotavlja, da je stanovanje veliko več kot le streha nad glavo. Predstavlja poseben prostor, kjer se človek počuti »doma«. Pomeni zadovoljitev potreb po varnosti in zasebnosti. Je nujni pogoj za duševno zdravje v naši civilizaciji. Povezava med brezdomstvom in duševno stisko je velika. Postavlja se vprašanje, kaj je posledica česa, brezdomstvo duševne stiske ali duševna stiska brezdomstva. Poleg osnovne potrebe po zavetju nam stanovanje, dom omogočata zadovoljevanje vrste normativnih in funkcionalnih družbenih potreb. Stanovanje človeku veča družbeni status in pogodbeno moč.

Življenje brezdomca je zaznamovano z nezmožnostjo pridobiti si stalno, človeku primerno bivališče, kar pa negativno vpliva na njegovo psihično, socialno, fizično in duhovno stanje. Prav odsotnost primerne bivališča je skupna točka vseh različnih oblik brezdomstva.

1.2 Zgodovina brezdomstva

Brezdomstvo spremlja človeško družbo že od njenih začetkov.

V antiki je bilo mogoče vsakega, ki je brez sredstev za preživljanje in brez prebivališča, narediti za sužnja. Predvsem suženjstvo je namreč zelo močno vplivalo na razvoj brezdomstva oz. klateštva. Predstavljalo je izredno močno konkurenco delu svobodnega revnega človeka, hkrati pa je bilo vir mnogih iz družbe izobčenih ljudi, ki so se z begom od gospodarjev rešili nevzdržnega življenja. V tem času je bilo največ ekonomsko propadlih svobodnjakov in pobeglih sužnjev. (Knežević, 2000; po Vexliard, 1965)

Srednji vek se je oblikoval po represivni zakonodaji kot poskus dokončne rešitve problema potepuštva. Fevdalni sistem je večini ljudi zagotavljal neko stalnost in sorazmerno varnost, saj se je lastnik zemlje obvezal, da bo varoval svoje podložnike, hkrati pa je zaradi togosti odnosov mnogokrat predstavljal tudi vzrok brezdomstva tistih, ki se niso zmogli vključiti v sistem. (Knežević, 2000; po Vexliard, 1965)

Čas od 14. do 16. stoletja je bil znan po krutosti tako imenovanih beraških redov, ki so za brezdelnštvo in potepuštvo kaznovali z bičanjem, rezanjem ušes, suženjstvom na galejah, prisilnim delom, smrtno kaznijo z mučenjem itd. Vsa skrb za reveže je bila prepuščena karitativni dejavnosti, v imenu katere je cerkev obdavčila kmete s cerkveno desetino ter se obogatila s prodajo »odpustkov«. Po eni strani je cerkev podpirala ljudi brez stalnega bivališča, po drugi pa je odločno nasprotovala različnim potepuškim klerikom, ekstremističnim uboštvnim sektam in profesionalnim beračem. Brezdomstvo je v obdobju od 14. stoletja dalje, zaradi denarnega plačevanja dela, dobilo izrazito ekonomsko osnovo. Vse bolj je beda skromno plačanih in izkoriščanih delavcev postajala glavni vir brezdomstva in beračenja.

Nezaposlenost je bila glavni razlog klateštva od uvedbe kapitalizma oziroma trga delovne sile do začetka 20. stoletja. Prva desetletja tega stoletja so bila zaznamovana z brezdomstvom in klateštvom kot največjim socialnim zlom. V tridesetih letih 20. stoletja pa je družba začela uvajati različne ukrepe socialne pomoči, s katerimi ji je uspelo za pol stoletja bistveno omiliti problem brezdomstva. (Knežević, 2000; po Vexliard, 1965)

Leta 1938 so bili v ljubljanski Cukrarni ustanovljeni socialni zavodi. V tem času je v njej delovala ljudska kuhinja, ki je bila namenjena brezposelnim, dana pa je bila tudi možnost prenočevanja.

»Cukrarna je opravljala svojo funkcijo tudi v povojnem socializmu, vse dokler je leta 1986 niso zaprli. To je bil glavni povod za ustanovitev ljubljanskega Zavetišča za brezdomce (1989). Gre za prvo ustanovo te vrste pri nas, ki poleg tega dobro ilustrira družbeno pozornost do tovrstne problematike. Do odprtja tega zavetišča so brezdomce »reševali« organi pregona, sodišče in organi za izvajanje kazenskih sankcij.« (Dragoš, 1993:156)

Konec 70. let je zajel nov val brezdomstva, ki pa se vse do danes še ni umiril. Njegovi vzroki so, zaradi kompleksnosti družbenega življenja, posledica interakcije mnogih družbenih dejavnikov, ki vedno večjemu številu ljudi ne omogočajo več normalnega vključevanja v družbo. Brezdomci danes predstavljajo tiste kategorije bede, ki jih družbi ni uspelo predvideti ali pa jih je zaradi zgrešenih prioritete ignorirala. (Knežević, 2000; po Vexliard, 1965)

1.3 Definicije brezdomstva in brezdomca

Definicij brezdomstva je več in so odvisne od tega, v kolikšni meri je v določenem okolju fenomen brezdomstva politično in socialno priznan ter od političnih in ekonomskih prijemov, ki so na voljo za reševanje te problematike. (Mandič, 1999:13) Sledijo torej temu, koliko časa je pojav v posamezni družbi že poznan, koliko ga je ter koliko je država socialno usmerjena in bogata. Prepoznavanje nekega novega procesa je pojav, ki lahko traja leta in več. Kar nekdo definira kot brezdomstvo, drugi vidi kot osebno značilnost brezdomcev.

Mandičeva (1999:13) kot prvo definicijo navaja definicijo strokovnjakov Sveta Evrope, Komisije za socialno politiko, ki definira brezdomce kot »posameznike ali družine, ki so brez trajne nastanitve v primernem osebno stanovanju«. Gre torej za trajno, osebno, kakovostno ter cenovno primerno in ne začasno, institucionalno ali kolektivno nastanitev (npr. v zavetišču, hotelu, domu).

Avramova (v: Mandič, 1999:13) opisuje brezdomce kot ljudi, ki nimajo dostopa do osebnega, stalnega in primernega stanovanja ali ki takega stanovanja zaradi finančnih ali drugih omejitev ne morejo vzdrževati ali ga ne morejo vzdrževati, ker potrebujejo nego in podporo, ne pa institucionalizacije.

Najožjo definicijo je postavil Program stanovanjskih indikatorjev, ki ga je podprla Svetovna banka. Brezdomce definira kot ljudi, ki spijo zunaj stanovanj (na cestah, po parkih, postajah, pod mostovi) ali v začasnih zavetiščih. (Mandič, 1999:14)

Mandičeva (1999:14) navaja, da je brezdomstvo mogoče razumeti kot kontinuum, ki sega od tistih, ki spijo na cesti, prek bivanja v barakah, podrtijah do tistih, ki imajo zelo nizek stanovanjski standard.

Avramova (1995, v: Mandič, 1999:14) definira brezdomstvo večplastno. Najožje jedro sestavljajo tisti, ki so povsem odvisni od javnih in zasebnih storitev za brezdomce in si z lastnimi sredstvi ne morejo zagotoviti nobene nastanitve. Širše jedro sestavljajo tisti, ki krožijo med javnimi in zasebnimi zavetišči na eni strani ter zasebnimi sobami na marginah stanovanjskega trga na drugi, ali pa zasilno prebivajo pri znancih ali sorodnikih. Še širše jedro brezdomcev ali stanovanjske izključenosti sestavljajo tisti, ki imajo resne stanovanjske težave ali živijo v kritično prenaseljenih ali zelo podstandardnih stanovanjih.

Dekleva in Razpotnik (2007) pravita, da se zelo pogosto uporablja definicija, ki izhaja iz uradnih podatkov, in sicer, da je brezdomec tisti, ki uporablja storitve in ponudbe organizacij, namenjenih brezdomcem. Ta definicija ima dva problema. Izpusti tisti del brezdomcev, ki se iz različnih razlogov ponudb in storitev za brezdomce ne poslužujejo (živijo izolirano življenje, jim te ponudbe lokacijsko niso dostopne, se ne želijo izpostavljati ...). Obenem pa

ta definicija zajame več kot le posameznike brez doma. Ponudb in storitev za brezdomce se lahko poslužujejo tudi ljudje z domom. Širša definicija bi med brezdomce zajela tudi ljudi, ki sicer imajo dom, a so socialno izključeni in v tem zelo blizu večini brezdomcev oziroma so potencialni brezdomci. Take, ki sicer imajo bivališče, vendar pa preživljajo dneve podobno kot brezdomci in imajo njim zelo podobne potrebe, uvrščamo med dnevne brezdomce, ki jih tehnično gledano ne moremo uvrščati med brezdomce, hkrati pa so potrebni zelo podobnih oblik podpore in pomoči.

»Pri nas se pojem brezdomca še vedno enači s pojmom »klošarja«, človeka, ki spi »na cesti«. Krog ljudi, ki so brezdomci, je v resnici veliko širši in se bolj približuje definicijam, ki so uveljavljene v tuji praksi. To potrjuje tudi porajanje novih nevladnih ustanov v Sloveniji, ki so se tako rekoč prve (poleg tradicionalnih ustanov v okviru socialnega varstva) odzvale na stisko ljudi, ki imajo nekje streho nad glavo, pa so kljub temu brezdomci (trpinčene ženske, matere z otroci, mladina, ljudje s psihosocialnimi problemi).« (Černič Mali, 1999:184)

»Brezdomstvo je mogoče razumeti kot večplasten družbeni pojav, ki ne zadeva le izgube »strehe nad glavo«. Pomeni izgubo doma, ki se najpogosteje navezuje na izgubo plačanega dela, na osebne življenjske tragedije, na krčenje obsega socialne države in tudi na naraščanje revščine, številnih migracij, pomanjkanja cenovno dosegljivih oziroma dostopnih stanovanj ter trenda nenadzorovane urbanizacije.« (Humer, 1999:209)

Brezdomstvo je relativen koncept. Za brezdomce je mogoče opredeliti tako ljudi brez strehe nad glavo kot tiste, ki živijo v negotovih in slabih stanovanjih ter do tistih, ki so nastanjeni popolnoma neprimerno glede na svoje potrebe. Odločitev o tem, kje se na kontinuumu stanovanjskih potreb prične brezdomstvo, je politično vprašanje. Vsako razlikovanje je poljubno in odseva subjektivne opredelitve, ki prevladujejo med vladnimi prednostnimi nalogami. (Stone, 1999:267)

Dekleva in Razpotnik (2007) razlagata tudi termine odkrito ali vidno ter skrito ali manj vidno brezdomstvo. Odkrito ali vidno, »cestno« brezdomstvo predstavlja ljudi brez strehe in brez stanovanja, skrito ali manj vidno brezdomstvo pa predstavlja ljudi, ki bivajo v negotovih ali neprimernih pogojih. Razumevanje obeh oblik je pomembno, ker se iz skritega brezdomstva

oblikuje odkrito. To pa v našem prostoru ni niti dobro poznano v stroki, niti v politiki jasno sprejeto. Posebej slab položaj imajo v večji skupini brezdomcev ogrožene podskupine. Gre predvsem za brezdomce s težavami v duševnem zdravju, tiste, ki so brezdomstvo okusili že v mlajših letih, ljudi z nižjo izobrazbo in vsakodneвне uporabnike prepovedanih mamil.

Za konec te točke naj dodam še nekaj citatov iz intervjujev brezdomcev o njihovem mnenju kdo je brezdomec:

»Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev.«

»Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.«

»Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci. Pravi brezdomec je brez vsega. Midva se preživljava in spiva tlele. Ne pa tko k eni, k imajo stanovanje, pa hodjo povsod jest pa so isto brezdomci. Kako more bit to brezdomec, če ima svoje stanovanje.«

»Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb. Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud država nudi to možnost. Čist je od tebe to odvisno.«

»Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nič družga kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa. Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi. To so pa ta pravi brezdomci.«

»Al so žrtve sistema al pa samega sebe. Alkohol, tablete, droga. Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država. Ker jst za svoj primer bi lahko rekel, da bi lahko dokaj normalno živel, če bi to socialno, ki sem jo sedaj začel redno dobivat, dal za sobo, cunje pa to na Karitas, hrana pa na Polancu pa don Vincenzo, tukaj v podhodu. To je pač osnova, potem pa začneš delat pa je počas spet vse normalno. Sam do tega morš pridt.«

1.4 Brezdomec danes

»Kje nocej prespati?« in »Kje jutri stanovati?« sta vprašanji, ki si ju zastavlja vedno več ljudi. Današnji brezdomci ne ustrezajo več klasični podobi klošarja ali tradicionalnega klateža.

Imajo drugačne značilnosti. Med njimi je vse več mladih, žensk, žensk z otroki in uporabnikov psihiatričnih ustanov.

Mandičeva (1999:12) navaja, da je brezdomstvo v večini primerov prehodno obdobje in nastopi ob prelomnih trenutkih življenjskega cikla ter je splet različnih dogodkov, ki jih razdeli na dva dela. In sicer individualni, ki so povezani z osebnostnimi značilnostmi in posameznikovimi izbirami, ter strukturni, ki so povezani z družbenimi okoliščinami. Ob zmanjšani dosegljivosti primernih cenovno dosegljivih stanovanj se nekaterim skupinam povečajo tudi druga socialna tveganja, npr. zaposlitev.

1.4.1 Brezdomstvo mladih

Družina je najintimnejši prostor, kjer se izražajo najgloblja čustva pripadnosti, ljubezni in medsebojne povezanosti. V njej odkrijemo kdo smo, kaj smo in kaj hočemo v življenju doseči. V prvih letih otrokovega življenja se izoblikuje njegov najbolj notranji vzorec soočanja s svojimi čustvi, sprejemanja odgovornosti in tudi načina, kako se odloča in kako sprejema odgovornost za posledice svojih odločitev. (Gostečnik, 2000:9)

Leskoškova (1999:74) pravi, da je težko opredeliti družbeno skupino mladih, saj se težave začnejo že pri kriteriju o starosti. Če še obstaja soglasje o spodnji meji mladosti, nekje med 14. in 15. letom, pa je zgornja meja neskončno raztegljiva, saj sega vse od 25. leta do trideset in čez, do »mladih po srcu«.

Pri brezdomstvu mladih je treba opozoriti tudi na mlade brezdomce, ki živijo v stalni socialni izključenosti, ki je posledica revščine ali pomanjkanja. Gre za skrito brezdomstvo, ki se kaže predvsem v uporabljanju redke osebne mreže. Pogosto je njihovo brezdomstvo povezano z odvisnostjo od drog. Razpotnikova ugotavlja, da je za njih prehod v odraslo življenje pretežak že zaradi tega, ker si ne morejo najti stanovanja, ki je v zadnjem času postalo znanstvena fantastika. (Hanonina, 2005)

Borut je dejal: *»Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavit al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it, zato k sm prodal vse živo za drogo. Kar se je pač dal.«*

Rizične situacije, ki pripeljejo mlade v brezdomstvo so tudi življenje v nasilnih in zlorablajočih družinah, resnejši konflikti s starši ali rejniki, razpad družine zaradi ločitve staršev in druge.

1.4.2 Brezdomstvo med ženskami

Brezdomstvo med ženskami je največkrat prikrito, kar se kaže tudi v tem, da o tej problematiki pričajo le redki avtorji.

Zavirškova (1999:105) med ključne probleme, ki vplivajo na žensko ranljivost na področju stanovanj, uvršča:

- a) nasilje doma,
- b) skrbstveno delo za otroke ali ostarele skrbnike,
- c) nezaposlenost in nižje plačilo za isto delo,
- d) prikrito brezdomstvo,
- e) vprašanje državljanstva,
- f) diskriminacije glede na etnično poreklo,
- g) odvisnost od vsakdanje pomoči v primeru starosti, duševnih stisk in fizične prizadetosti.

»Posledica teh problemov je vidno in nevidno brezdomstvo žensk, pred katerim so bile mnoge ženske v preteklosti zavarovane z institucijo družine. Z velikimi spremembami na področju ekonomske produkcije in socialne reprodukcije pa je prišlo do razpada starega reda na področju razmerij med spoloma, kar pomeni, da je institucija družine vse manj varovalni okvir, prvič, ker vse manj ljudi živi v dolgotrajnih tradicionalnih družinskih oblikah, in drugič, ker ideja o moškem kruhoborcu v postindustrijskih družbah ne ustreza več ekonomski in družbeni realnosti.« (Zaviršek, 1999:105)

Zavirškova (1999:106) pravi, da veliko ljudi, zlasti ženske, pripoveduje, da jim čiščenje in urejanje stanovanja daje občutek posedovanja določenega predmeta. Kar naredi prostor bolj

domač, naredi »moj dom«. Izguba doma pa pomeni izgubiti znan prostor, izgubiti identiteto, kar pripelje do tesnobe in strahu. Na področju stanovanj in žensk kot ranljive družbene skupine doživljajo pomanjkanje doma predvsem tiste skupine žensk, ki tudi v prostoru javnega nimajo moči oziroma svojega prostora, kar pomeni, da nimajo pravice do politične subjektivnosti. Da nimajo vpliva na svoj položaj je zlasti očitno pri pripadnicah etničnih manjšin, starih ženskah, ženskah brez državljanstva in ženskah z duševnimi in telesnimi prizadetostmi.

V nadaljevanju Zavirškova navaja definicijo Watsonove, ki definira brezdomstvo med ženskami kot položaj, ko je posameznica brez strehe nad glavo, ko uporablja različne zasilne namestitve, npr. zavetišča, zatočišča, domove, prehodna stanovanja za brezdomce, ko najame sobo, ko je v to prisiljena in ko uporablja mrežo negotovih in prikritih neformalnih namestitev (pri prijateljih, znancih, sorodnikih). Taka definicija pa je širša od tradicionalnih definicij brezdomstva in je ustreznejša za pojasnila ranljivosti žensk na področju stanovanj.

Ko gre za ženske, je treba upoštevati fenomen prikritega brezdomstva. Tu gre najpogosteje za ženske z otroki ali brez, ki imajo občasne dohodke in imajo namestitev urejeno tako, da jo odplačujejo v obliki neplačanega gospodinjskega ali/in spolnega dela.

»Veliko žensk, ki živi najprej v materinskih domovih in ne dobi socialnega stanovanja, se znajde pred dilemo, ali postati brezdomka ali poiskati gospodinjstvo samskega moškega, kjer bo v zameno za streho nad glavo opravljala gospodinjsko in spolno delo.« (Zaviršek, 1999:115)

Danes je podoba brezdomke še vedno starejša ženska z vrečami, vozičkom iz trgovine in kartoni okoli sebe. Problem brezdomstva mlajših žensk, samih in z otroki, ki je vse bolj pereč, pa ostaja neviden. Brezdomstvo žensk ni samo socialni problem, ampak tudi moralno vprašanje in zato v družbi predstavlja tabu. Med ženskami je zato veliko več prikritega brezdomstva, kot bi se zdelo po številu znanih brezdomk.

Zavirškova (1999:112) navaja probleme, s katerimi se najpogosteje srečujejo ženske, ki jih uvrščamo med najranljivejše skupine prebivalstva, ko gre za pravico do stanovanja:

- doživljanje nasilja v družinskem okolju,
- skrbstveno delo za otroke in ostarele skrbnike,
- nezaposlenost in brezdomstvo,
- problem prikritega brezdomstva,
- problem državljanstva, kadar gre za ženske z statusom začasne begunke,
- problem zaradi fizičnih in duševnih prizadetosti ter dolgotrajnih duševnih stisk,
- diskriminacija zaradi etičnega porekla,
- problemi, ki izhajajo iz nujnosti kontinuirane skrbi.

Ti problemi se lahko pojavljajo posamično, lahko pa gre za kombinacijo stisk, katerih rezultat je ranljivost za pridobitev stanovanja.

1.5 Vzroki brezdomstva

Vzroki za brezdomstvo so kompleksni in ni le enega dejavnika, ki bi vplival na to, da se ljudje znajdejo na ulici.

Andrej je takole opisal vzroke: *»Eni so šli od doma, ker ga je mama ven vrgla, ker je bil pijanc al je bil kurbir al se je una skurbala al je bla droga vmes al dnarja ni blo al je krađu al...več stališč maš.«* Nato je navedel še svoje: *»Alkohol. Sam takrat sm skos Laško pil, potem pa vino notr pa ni znesl. Ble so sam še večje pizdarije. Zapor pa tko naprej. Pa takrat sm še karate treniru. Do rjavga sm pršu. Takrat sm bil razbijač, res. Pač ni mi znesel. Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.«*

Vsak človek ima točko, do katere funkcionira družbeno sprejemljivo, na neki točki pa se vsak zlomi. Skoncentrira se več dejavnikov, ki vplivajo na to, da se človek znajde na cesti oziroma brez primerne in varne nastanitve.

Boštjan: *»Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnla od mene, zarad alkohola. No, pa so me vzeli starši domov. Pol so začel pa rubežniki, k sm mel en kup kreditov,*

še k sva z bivšo ženo stanovanje rihtala pa prenavljala, in to se mi je nabiral. Službe pa nismel. So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal.»

V širšem smislu gre za izključenost iz različnih sfer življenja, npr. izguba zaposlitve, izguba stanovanja, ločitev, pretrganje družinskih vezi, različne oblike odvisnosti, težave v duševnem zdravju ipd. in kar je najpomembneje, človek je brez socialnih mrež, kar pa močno vpliva na to, da ne vidi drugačnega izhoda.

»Največja skupina se v brezdomstvo poda že v adolescenčni dobi, običajno zaradi resnejših konfliktov s starši, rejniki. Druga običajna krizna situacija je razpad socialne mreže, posebej partnerskega odnosa, tretji scenarij pa je pretrganje odnosne mreže, ki jo spremlja izguba partnerja, službe, zadolževanje, bolezen.« (I.M., 2005)

Dare: *»Vpliv očeta, ker je bil znana osebnost. Povsod so ti bla vrata odprta, skratka bil si navajen živet kot bogat. Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor. Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ. Potem, ko je pa umrl, se mi je pa svet podrl. Očeta ni blo treba nč žicat, kr je kr sam dal. To je bla pa druga skrajnost, k ni cool. S polsestro in polbratom pa nimam od očetove smrti čist nč. To je blo 2002 leta, jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.»*

1.6 Brezdomstvo v Sloveniji

O tej problematiki se v javnosti sicer govori čedalje več, vendar še vedno premalo. Brezdomstvo postaja vse večji problem tudi v Sloveniji. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ugotavlja, da število brezdomcev v Sloveniji v zadnjih letih narašča. Najhuje je v večjih urbanih središčih, kot so Ljubljana, Maribor in Celje. Vzrok za to je treba iskati v socialni revščini, družbeni izključenosti in brezdomstvu.

Na področju dostopnosti stanovanj so bile največje spremembe v devetdesetih letih. Proces privatizacije družbenih stanovanj z odkupi in hkrati proces denacionalizacije sta močno prizadela socialno najšibkejši del slovenske populacije, predvsem podnajemnike, ki niso bili

sposobni odkupiti stanovanja, in tiste, katerih stanovanja so bila vrnjena pravim lastnikom. (Šmajdek Halilović, 2003:23) Tako tudi v Sloveniji poznamo primere brezdomstva zaradi denacionalizacije. Kosec (1996) govori o novi kategoriji brezdomcev, in sicer o ljudeh, ki se čez noč znajdejo na cesti, ker dobi njihovo stanovanje novega lastnika. Njihov problem tako velikokrat postane nerešljiv.

Med brezdomci se pojavlja vse več ljudi, ki so na rob družbe potisnjeni zaradi novih oblik revščine (gospodarska kriza, brezposelnost, zasvojenost z drogami, razpadanje družinskih vezi ...).

Borut: »Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zaslužka, k narod tud nima dnarja. Kaj se bom jst za 2, 3€ zajebaval cel dan po parkirplacu, al kaj.«

V Sloveniji v zadnjem desetletju pod pragom revščine, ki je za dva odrasla in dva otroka postavljen na 9300 evrov na leto, živi 12 odstotkov ljudi. Številnim družinam po plačilu položnic za hrano, obleko in šolanje otrok ostane tristo evrov ali manj. Po podatkih Statističnega urada Slovenije si tretjina slovenskih gospodinjstev ne more privoščiti enotedenskih letnih počitnic. (Šimenc, 2007)

Po nekaterih ocenah naj bi bilo v Sloveniji prek 1500 brezdomcev. (A.M. in M.K.L.) Največ jih je v večjih slovenskih mestih; v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru in na Jesenicah.

Dare pravi: »Največ jih je v Ljubljani, ker iz cele Slovenije bežijo v Ljubljano. Ampak ne zato ker je glavno mesto, zato ker jim Ljubljana največ nudi.«

1.7 Brezdomstvo v Ljubljani

Če so bili še do včeraj številni neprijetni družbeni pojavi deloma spregledani in potisnjeni na rob, pa se danes Ljubljana srečuje z dejstvom, da število prikrajšanih oziroma ranljivih skupin posameznikov in posameznic stalno narašča. (Humer, 1999:209)

Kosec (2008) o dnevnem obisku Zavetišča za brezdomce: »Od leta 1995 do 2005 je bilo vsako leto 10 odstotkov ljudi več. Trenutno sicer ni takšnega skoka, je pa dejstvo, da se trend vztrajno povečuje. Vedno več jih je, vedno novi prihajajo. Predvsem poleti in jeseni je bilo opazno povečano število tujcev: Romunov, Madžarov, Čehov, Poljakov.«

Dare pravi, da se brezdomstvo veča. *»Še posebno, ker smo v Evropi. Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake. Od kar smo stopil v EU, ko so se meje podrle.«*

1.7.1 Štetje brezdomcev

Brezdomce lahko »štejemo« na naslednje načine:

- posredne ocene

Podatke o uporabi storitev podajajo izvajalci programov. Te podatke lahko uporabimo za indirektno oceno obsega brezdomstva. Pri teh ocenah obstaja možnost, da je pojav precenjen, saj se štejejo storitve, ne pa posamezniki, ki jih uporabljajo.

- neposredne ocene

Pri tej metodi je problem, kako določiti brezdomce in razvrstiti tiste, ki ne želijo stikov.

- nacionalne ocene

Z ocenami na nacionalni ravni se problemi še povečajo. Najprej je potrebno dobiti oceno uporabnikov storitev na določenem območju, nadalje izračunati stopnjo brezdomstva, tj. razmerje med tistimi, ki storitve uporabljajo in med tistimi, ki jih ne, na koncu pa je potrebno to razmerje prenesti na raven celotne države. Tudi ta metoda ima kar nekaj šibkih točk. Težko je določiti tipična okrožja, še težje je dobiti informacije o brezdomcih, ki ne uporabljajo storitev, izpeljava stopnje brezdomstva pa je ravno tako vprašljiva, saj se razlikuje od kraja do kraja. (Boškič, Zajec, 1997; po Breakey, Fischer, 1990)

Pri sami organizaciji socialne pomoči brezdomcem se lahko torej deloma opremo na posredne in neposredne podatke, ki jih posredujejo različni izvajalci programov, kot so Centri za socialno delo, zavetišča, dnevni centri, nevladne organizacije, policijske postaje, sodniki za prekrške, prostovoljci...

1.7.2 Ocena ljubljanskih brezdomcev v številkah

Za Ljubljano se po besedah Šribarjeve predvideva, da v njej živi med 400 in 700 ljudi brez doma. Večina med njimi je moških, pri ženskah pa gre večinoma za t. i. prikrito brezdomstvo. (Nared, 2009)

Borut pravi: *»Čedali več je tega. Včasih smo na Tromostovju fehtal 2 al 3, zdej jih je 10 in to ne samo naših državljanov, ogromn je tujcev, recimo Romuni pa tisti k nimajo statusa nobenga.«*

Andrej: *»V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300.«*

Ob poskusu ugotavljanja števila brezdomcev naletimo na ovire, ki izvirajo iz same narave brezdomstva. Gre namreč za vprašanje vidnosti in merljivosti tega pojava. Ob različnih »vidnih« oblikah brezdomstva obstaja tudi v Ljubljani vrsta nastanitvenih situacij, ki sicer sodijo v kategorijo brezdomstva, a jih na zunaj skoraj ni mogoče prepoznati. Zaradi tega »prikritega« brezdomstva moramo pri vseh ocenah števila brezdomcev upoštevati dejstvo, da je populacija brezdomcev redno podcenjena. (Mandič, 1999)

Pri ocenjevanju obsega brezdomstva naletimo na prvo oviro že pri sami definiciji, saj je le-ta odvisna od tega, koliko je v določenem okolju fenomen brezdomstva politično in socialno priznan. Ne smemo zanemariti tudi dejstva, da mnogi ne želijo biti identificirani kot brezdomci, čeprav sprejemajo pomoč, ki je namenjena brezdomcem.

1.7.3 Zbirališča brezdomcev v Ljubljani

Brezdomci se čez dan zadržujejo predvsem tam, kjer je frekventnost ljudi večja, torej v središču mesta, parkih, trgih, v bližini trgovin, železniške postaje.

Najpogostejše lokacije ljubljanskih brezdomcev so:

- Prešernov trg,
- Kongresi trg,

- Ambrožev trg,
- Trg republike,
- Trg francoske revolucije,
- Hrvatski trg,
- Vrazov trg,
- Železniška postaja,
- Župančičeva jama,
- okolica Kliničnega centra in ostalih bolnic,
- Metelkova in okolica,
- okolica tržnice v Mostah,
- okolica Ljubljanskega zavetišča za brezdomce in dnevnih centrov.

Ponoči se zadržujejo v starih in zapuščenih hišah (npr. Rog, Cukrarna), v kletih, pod mostovi, v zabojnikih, opuščenih vagonih, bivalnih prikolicah, šotorih.

Simon pravi: *»Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice. Dons tud ne vem kje bom spal. Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit.«*

Borut: *»Jst sm v Rogu. Sam tud ta Rog ne bo dolg. Mestna občina hoče neki delat. Sam si morš najdt plac za spat.«*

Andrej: *»Kokr se znajdeš. Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški, v čakalnici, kjer je. Ni važn.«*

Boštjan: *»Šotor mam postavljen. Tolk mam streho nad glavo, da če pada dež, preživim na suhem.«*

1.8 Skrb za brezdomce

1.8.1 Vladne organizacije

Ker v literaturi definicije o vladnih organizacijah nisem našla, sem poslala elektronsko pošto na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Odgovorili so, da so vladne organizacije tiste, ki jih ustanovi vlada.

Vladne organizacije so torej tiste organizacije, ki delujejo v javnem interesu in jih v celoti financira država.

1.8.2 Nevladne organizacije

Nevladne organizacije (Sušnik, Aleksič, 1999; po Harvey 1995), ki so brezdomcem dobrodelno ponujale različne storitve, so bile vse do 60. let pretežno verskega značaja. Predvsem so se osredotočale na zagotavljanje storitev, manj pa na ugotavljanje vzrokov za pojav revščine in brezdomstva. Ker takšen pristop k problematiki ni bil dovolj, je, kljub rastočemu standardu v Evropi, pripeljal do neuspeha. To pa je pripeljalo nevladne organizacije do bolj kritičnega odnosa do vladnih politik.

Mary Daily iz leta 1992 (Sušnik, Aleksič, 1999) je preučevala delo nevladnih skupin. Rezultati so pokazali, da sta dve tretjini nevladnih organizacij, ki delajo na tem področju, nastali prav zaradi problema brezdomstva. Značilna je visoka stopnja zaupanja v verske organizacije karitativnega značaja, pogosto pa so delovale tudi kot odgovor na klic v sili.

Nevladne organizacije imajo različne prioritete. Na prvem mestu je zadovoljitev osnovnih potreb brezdomcev, na drugem je zagotavljanje informacij. Na tretjem mestu je več kot 50 odstotkov organizacij, ki se ukvarjajo z reintegracijo brezdomcev na trg delovne sile in v vsakdanje življenje. Slaba petina organizacij se ukvarja z ozaveščanjem in informiranjem javnosti o problemu brezdomstva ter z iskanjem virov za njegovo reševanje. Opazne so tudi razlike med bolj in manj razvitimi evropskimi državami, zlasti zaradi pomanjkanja virov in izolacije, ker jih zakonske avtoritete ne priznavajo. Področje prostovoljne dejavnosti brezdomstva pa ostaja najbolj marginalizirano.

1.8.3 Opis organizacij, ki se na območju Ljubljane ukvarjajo z brezdomstvom

Boštjan je o dostopnosti oblik pomoči brezdomcem povedal: *»So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš. Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si. Prideš tja, lepo vprašaš pa dobiš. Vse je zastonj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč križ. Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat. To so bolj take, no tud kakšna cerkvena ustanova. Pravjo: »Dejte kakšn cent prispevat pa dobite.« Tko je blo naprimer včasih pri Uršulinkah. Dobival smo konzervo, kruh in si dal 10 centov, če si mel. Če pa nisi mel, pa nč hudga, si vseeno dobil.«*

1.8.3.1 Centri za socialno delo v Ljubljani

Centri za socialno delo pomagajo brezdomcem predvsem pri urejanju statusnih zadev (dovoljenje za stalno prebivališče, začasno prebivanje), pri urejanju pokojnin, podajajo informacije in svetujejo. V večini primerov jim pomagajo tudi pri urejanju dokumentov za pridobitev denarne socialne pomoči.

Andrej: *»Socialka je 220€ pa še to se morš borit zanjo, da jo dobiš. Vsak mesec te jebejo, da morš na razgovore hodt pa delat pa tko naprej. Zakaj?! Če si brezdomec, si brezdomec.«*

1.8.3.2 Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana

Dejstvo je, da so zapori le ustanova za izvrševanje kazenskih sankcij, vendar pa bivanje v njih za marsikaterega brezdomca pomeni čas, ko si lahko spočije, se naje, preživi nekaj dni brez alkohola ... Predvsem v zimskem času so zapori zavetišče pred mrazom in lakoto.

Borut pravi: *»Jst sm na Dobu reku: »S tem, k ste me notr zaprl, še sami ne veste, da ste mi podaljšal življenje.« Ker mene vrjetn ne bi bilo več, če bi še 11 let pil, spal bilo kje. To pušča posledice na človeku. Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.«*

V zaporu na Povšetovi ulici 5 se v sprejemnem oddelku najprej umijejo in uredijo, nato pa jih pregleda zdravnik. Imajo tudi možnost zaposlitve, kar brezdomci radi izkoristijo. Ob izpustitvi iz zapora jim v sodelovanju z Rdečim križem priskrbijo primerno obleko, žal pa se v veliki večini primerov zopet znajdejo na cesti (Knežević, 2000; po Godnik, Mislej-Kobal, 1991)

Borut: *»Najlažje je človeka, a vidte kak problem je to, pridt po 11 letih ven, sej se tud pogovarjat ne morš znat več. V zaporu so 3 teme: šport, kriminal pa ženske. Samo o tem se govori. Da bi se pa kdo poglablu. Sej majo knjižnico, ampak nč ne bere noben. Jst bi se vrnil nazaj, čeprav si želim svobode, 11 let nisem bil zuni, ampak eksisteru sm pa zlo dobr not.«*

1.8.3.3 Zavetišča za brezdomce

Zavetišča za brezdomce so tako vladne kot nevladne organizacije organizirale predvsem v okoljih, kjer se je zaradi povečanega števila brezdomcev pokazala potreba po ustanovitvi tovrstne organizacije. Projekti zavetišč so bili izpeljani zlasti s pomočjo občin in nevladnih organizacij. Za delovanje omenjenih centrov skrbijo v prvi vrsti občine, neposredno delo v zavetiščih pa opravljajo zaposleni v programih, ki jih v okviru javnih razpisov sofinancira predvsem Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

V Ljubljani sta dve zavetišči. Eno je na Poljanski cesti 45b, drugo, ki je namenjeno predvsem uživalcem mamil, pa na Vošnjakovi ulici 7b.

Obstaja še Zavetišče božjega usmiljenja, ki ga vodijo sestre redovnice misijonarke ljubezni. Imenujejo ga tudi Zavetišče za uboge, ki se nahaja na Ježici, na Kališnikovem trgu 7. Gre za prenočišča, kamor se lahko zateče posameznik, ki nima kje spati. Ob 17.30 dobi večerjo, se stušira, prespi, ob 7. uri zjutraj je na voljo zajtrk, sledi pospravljanje hiše, do 9. ure zjutraj pa jo mora gost zapustiti. Izjema so težki bolniki, tisti, ki sobe niso sposobni zapustiti. Bivanje je le začasno, uporabljajo ga lahko največ tri mesece in se zavežejo, da bodo v tem času izpolnjevali hišni red, ki narekuje, da ne morejo bivati opiti, pod vplivom drog, ali če so agresivni. To zavetišče ima tudi kapelo, opravljajo se tudi verski obredi skupaj z uporabniki.

Dare o Zavetišču božjega usmiljenja: *»Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. So pa pri Ruskem carju in tuki sm zdej jst pa še ene par jih je. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo. Je pa nek red, disciplina. Ob 8 oz. 9 zjutri je treba ven, razen če nisi bolan al pa kej tazga, pa ob 5 popoldan al ob 8 zvečer nazaj.«*

Zavetišče za brezdomce na Poljanski cesti je posebna organizacijska enota Centra za socialno delo Ljubljana Center. V njem je prostora za 28 brezdomcev, od tega je 18 ležišč v bivalnikih, katerim brezdomci pravijo kontejnerji. Dejavnost zavetišča obsega prenočevanje, prehranjevanje, skrb za osebno higieno, preskrbo z obleko in obutvijo, zdravniško oskrbo ter svetovalno delo.

Veljajo točno določena pravila, ki omogočajo skupno bivanje tolikim ljudem. Prenočišče je odprto od 20. do 8. ure, razdeljevalnica hrane med 11. in 13. uro. Pogoj za pridobitev pravice do nastanitve v zavetišču je, da so upravičeni do denarne socialne pomoči, prispevati pa morajo 80 odstotkov za stroške bivanja. Večji del stroškov Zavetišča pokrivata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Mestna občina Ljubljana.

»To je kot neke vrste hotel za tiste, ki so dobili od zavoda za socialno delo odločbo, da lahko tukaj bivajo, ker so pač socialni problem. Vsak mesec moramo plačati 150 evrov najemnine.« (Prettner, 2009)

Janez pravi: *»Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia. Ob osmih zjutri mormo it ven in pridt nazaj ob osmih zvečer. Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice. Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo. Obstaja tm televizija, ampak ni vsem dostopna. Če hočš, morš plačat. Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada. Resnično bi se mogl tuki neki popravt.«*

Po mnenju Kosca postavitev bivalnikov ni smiselna, ker zanje potrebujejo enako infrastrukturo in prostorsko ureditev kot za zidane objekte. *»Bolj smiselno bi bilo, da bi se v kritičnih situacijah aktivirale tiste organizacije, ki so vedno polne altruizma, etike in morale, pa imajo svoje prostore ponoči zaprte«* je še dodal. (A.S., 2009)

Od leta 2003 v Ljubljani deluje tudi zavetišče za brezdomne uživalce nedovoljenih mamil. Ta ima prenočišča, možnosti za pripravo hrane, opravljanje higienskih opravil, pranje perila ter pomoč pri urejanju pravic iz socialnega in zdravstvenega varstva.

Deličeva (A.S., 2009) pravi, da je zavetišče popolnoma brezplačno. Ob prihodu vsak podpiše pristopno izjavo, da se strinja s hišnim redom. Kdor ima socialno podporo, pa položi 60 evrov na mesec na transakcijski račun društva Altra. Vendar pa je to bolj izjema kot pravilo. Kot je pojasnila, brezdomci namreč ne dobijo socialne denarne pomoči, ker ne izpolnjujejo pogojev zavoda za zaposlovanje.

Zavetišče je odprto vsak dan od 20. do 9. ure, konec tedna in med prazniki pa 24 ur na dan. V zavetišču je prostora za 16 brezdomcev, čas bivanja pa je omejen na tri mesece, vendar ga je običajno mogoče podaljšati za nadaljnje tri mesece. V zavetišču deluje tudi dnevni center, ki se odpre ob 9. uri in se zapre ob 16. uri.

1.8.3.4 Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja – ProBono

Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, Mislejeva ulica 3, je brezplačna ambulanta in posvetovalnica namenjena vsem občanom MOL brez urejenega zdravstvenega zavarovanja (brezdomci, tujci brez urejenega statusa), ki je pričela delovati januarja 2002. Ustanovili so jo Mestna občina Ljubljana, Zdravstveni dom Ljubljana, župnijska Karitas Štepanja vas in Slovenska filantropija.

V ambulanti s posvetovalnico so zaposlene tri osebe s polnim delovnim časom, in sicer socialna delavka, medicinska sestra in čistilka, ki skrbi tudi za to, da se brezdomci pred pregledom pri zdravniku okopajo, razdeli jim spodnje perilo, brisače. Prostovoljno pa dela 46 zdravnikov (interne medicine, pulmologije, pediatrije, nevrofiziologije, ginekologije, urologije, psihiatrije, travmatologije, otroške ambulante ...) ter pet sester in asistentov.

Socialna služba se sooča predvsem s težavami stalne namestitve uporabnikov ter sodelovanja s centri za socialno delo glede denarnih pomoči in drugih storitev. Socialna delavka skrbi, da

se uporabniki čim hitreje osnovno zdravstveno zavarujejo, če je to seveda možno, in se vključijo v trenutni zdravstveni sistem.

Poleg ambulante delujejo tudi posvetovalnice, in sicer splošna, otroška, za žene in za nosečnice.

1.8.3.5 Društvo za zmanjšanje škode zaradi drog Stigma

Društvo Stigma se nahaja v blokovskem naselju v Župančičevi jami od julija 2005 ter na Petkovškovem nabrežju 29 od novembra 2007.

Glavna dejavnost je dnevni center in zamenjava igel v njem, ukvarjajo pa se tudi z mobilno zamenjavo le-teh, svetovanjem v zaporih, informiranjem in svetovanjem staršem oziroma družinam uporabnikov drog. V prostorih nudijo uporabnikom možnost priprave toplega napitka, na voljo so sanitarije in računalniki.

Cilji društva so poleg nudenja varnega socialnega prostora, podpore in pomoči uporabnikom tudi pomoč pri urejanju dokumentov ter zagovorništvo. Njihova naravnost je pragmatična; zmanjševanje škode, izhodišče pa socialno delo, ki sprejema uživanje drog.

Trenutno pri njih deluje sedem strokovnih delavcev. Zaposlene imajo socialne delavce in enega laičnega delavca, kot prostovoljci pa se vključujejo študentje/ke Fakultete za socialno delo in uporabniki drog. Enega od uporabnikov vsako leto zaposlijo preko programa javnih del, občasno pa je pri njih uporabnik/ica vključen/a v program usposabljanja na delovnem mestu.

Ena od glavnih stvari, ki bi jo društvo rado ponudilo svojim uporabnikom, je varna soba za injiciranje. Vendar je, po mnenju zaposlenih v društvu, naša družba še zelo nepripravljena za nove iniciative.

1.8.3.6 Vincencijeva zveza dobrote

Dekleva in Razpotnik (2007) navajata, da je Vincencijeva zveza dobrote laična organizacija, delujoča v okviru katoliške cerkve. V devetnajstem stoletju je Frederik Ozanam skupaj s somišljeniki ustanovil organizacijo, ki naj bi se ukvarjala z najbolj zanemarjenim slojem v družbi, slojem, ki ga družba odriva na rob. Danes je prisotna v 130 državah na vseh petih celinah, ima 50.000 konferenc oz. društev, v katerih deluje več kot 900.000 članov. Konference so se v Sloveniji začele ustanavljati že pred drugo svetovno vojno, in sicer 43 let po ustanovitvi Vincencijeve zveze v Parizu. Njihova pomoč je bila precej razvejana. Že takrat jo je podpiralo 300 članov in 200 dobrotnikov.

Vincencijeva zveza dobrote ob pobudi lazaristov v Ljubljani deluje od leta 1994. Finančno jih podpirajo Mesta občina Ljubljana, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS, posamezniki, največ pa samostanske skupnosti.

Njeni člani so dobrih pet let sami iskali različne poti do ljubljanskih brezdomcev. Tako so do septembra 2003 v prostorih na Taboru 12 med tednom od 16.30 do 17.30 ure vsak dan sprejemali brezdomce in jim delili sendviče, napitke, obleko in obutev. Čez čas so začeli z mobilnim deljenjem toplega obroka in obleke ter svojim uporabnikom skušali prisluhniti v njihovih vsakodnevnih težavah. Oktobra 2006 so mobilno razdeljevanje hrane omejili iz lokacij Tabor, Križanke in Šiška, na Ambrožev trg in Šiško.

30. maja 2006 je imela Vincencijeva zveza dobrote v Plečnikovem podhodu 1 otvoritev Dnevnega centra za brezdomce in spada pod Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote, ki je oktobra 2006 dobila tudi status humanitarne organizacije.

V Dnevem centru uporabnikom nudijo pomoč ali pogovor, brezdomci lahko dobijo topel obrok, obleko in obutev, imajo pa tudi možnost tuširanja in pranja oblek.

Za brezdomce in prostovoljce organizirajo tudi razne delavnice, krožke, piknik in silvestrovanje.

»Zahvaljujemo se vsem prostovoljcem Vincencijeve zveze dobrote za lepo novoletno pogostitev, ki so jo pripravili za okrog sto brezdomcev in brezdomk. Igrali smo tombolo, jedli in pili smo dobro.« (Aleš V.)

1.8.3.7 Karitas

Slovenska karitas je razdeljena na tri Škofijske karitas: Ljubljana, Maribor, Koper in ima veliko podružnic ter oblik dela. Nekatere od teh so razvile posebne oblike dela, namenjene prav brezdomcem, in sicer Karitas Štepanja vas, Župnijska karitas Marijino oznanjenje ter Škofijska karitas Ljubljana.

1.8.3.7.1 Karitas Štepanja vas

Karitas Štepanja vas deluje že 16 let in pomaga osebam, ki so v materialni stiski. Ob torkih med 17. in 19. uro je brezdomcem v njihovih prostorih poleg hladnega prigrizka na voljo tudi tuširanje, britje, striženje, novo spodnje perilo in obleke.

Vodijo poimensko evidenco, zato ob vходу brezdomce evidentirajo in zapišejo, kakšno obliko pomoči potrebujejo. Hrano lahko dobi vsak, večje stvari, kot so čevlji, bunde, pa lahko praviloma dobijo le enkrat na dve leti z napotnico, ki jo vsak posameznik dobi ob registraciji. Vendar pa zaposleni pravijo, da po potrebi to pravilo tudi spregledajo.

Simon: »Jst sm notr vpisan po imenu in priimku. Dons sm prišel v cerkev po sendvič pa je gospa rekla, da dons jih je pa pač zmanjkal. Krajec se dobi pa mal salame notr. Bolj gorenjske variante.«

Imajo dve kopalnici, zato se v dveh urah pod tušem, pa tudi pri brivcu in frizerju zvrsti le omejeno število oseb. To včasih povzroči spore med tistimi, ki čakajo in tistimi, ki so v kopalnici nekoliko dlje.

Ob večjih praznikih in ob posebnih priložnostih (npr. ko kdo umre) je v bližnji cerkvi maša za brezdomce. Brezdomci, ki se tega ne želijo udeležiti, morajo na odprtje vrat Karitasa počakati malo dlje.

Ob božiču jim mladi skavti, ki delujejo v isti hiši kot Karitas, priredijo predbožično prireditev, kjer so brezdomci deležni tudi posebnih priboljškov.

Dekleva in Razpotnik (2009) navajata, da se zaradi lokacijske odmaknjenosti od centra Ljubljane v Karitasu Štepanja vas pojavi kar nekaj predstavnikov sicer »skrite« populacije, ki se jih na drugih lokacijah, v drugih organizacijah ali neformalnih točkah, kjer se zbirajo brezdomci, ne opazi. Prav tako sta opazila, da so še v največji nemilosti znotraj Karitasa tisti, ki so higiensko bolj zanemarjeni, katerih higienska merila se ne skladajo s pričakovanji tistih, ki tam delujejo, pa tudi drugih brezdomcev, ki tja prihajajo ter od ostalih očitno pričakujejo čistočo, higieno in določeno stopnjo urejenosti. Tamkaj delujoči se zgražajo tudi nad pojavom mladih brezdomcev in odvisnikov, katerih razloge za brezdomstvo, kot pravijo, težje razumejo.

1.8.3.7.2 Karitas župnije Marijino oznanjenje

Od leta 2006 na Nazorjevi ulici, torej v samem centru Ljubljane, deluje Karitas župnije Marijino oznanjenje, kjer brezdomci lahko tedensko dobijo hrano. Vsako sredo med 8. in 12. uro poteka razdeljevanje paketa s hrano, v katerem so sladkor, mleko, testenine ... Enkrat mesečno poleg hrane razdeljujejo tudi oblačila.

1.8.3.7.3 Škofijska karitas Ljubljana

Ena od dejavnosti Škofijske karitas je tudi pomoč brezdomcem. Na Poljanski cesti v pisarni potrebni pomoči najprej povedo kaj potrebujejo, npr. obleko, čevlje ... nato pa s pridobljeno napotnico v Karitasovem skladišču na Hudovernikovi ulici to prevzamejo.

Borut: *»Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2, skladišče majo pa na Hudovernikovi. Tuki dobiš pildek kaj rabiš, na Poljanski 2, potem greš pa s tem pildkom v magacin njihov, pol si pa zbereš ali ti pa oni zberejo kar je.«*

Karitas deluje vsak delovnik ob določenih urah, v pisarni na Poljanski delujejo zaposleni ljudje, v skladišču pa starejše prostovoljke.

Ljudje željni pomoči se morajo poleg predpisanih ur držati tudi pravila dveh korakov. Torej da morajo najprej pridobiti napotnico in potem na drugem koncu prevzeti stvari.

1.8.3.8 Območno združenje Rdečega križa Ljubljana

Janez Pezelj, generalni sekretar Rdečega križa Slovenije, pravi, da k njim po pomoč prihajajo predvsem enočlanske družine, največkrat ločene ženske z otrokom ter starejše osebe, upokojenci, ovdoveli ter v zadnjem času zlasti brezposelni, manj pa je mladih, ki se znajdejo drugače. Nizki prihodki ali izostanek prihodkov vse več ljudi prižene na prag revščine, številne tudi čezenj. V Sloveniji se večja število ljudi, ki zaradi dolgotrajne stiske tudi psihično zbolijo, več je skrajnih oblik brezdomstva. (Škrinjar, 2009)

Ena od dejavnosti Rdečega križa s sedežem na Tržaški cesti 132 je tudi program Brezdomci. V sodelovanju z drugimi organizacijami v Ljubljani skrbijo za čim bolj kakovostno in konkretno pomoč.

Humanitarni center na Viču je odprt trikrat tedensko, in sicer ob sredah, četrtek in petkih dopoldne. Brezdomcem nudijo ob sredah in četrtek možnost tuširanja in obleko. Ob petkih jih oskrbijo s suhim obrokom hrane (bela štručka, dve konzervi rib ali mesnega narezka ali salamo Poli) med 9. in 12. uro. V zimskem času pa imajo brezdomci v Centru tudi možnost posedeti, spiti čaj in se pogreti.

Ob posebnih priložnostih organizirajo različna praznovanja, kamor povabijo k sodelovanju tudi dijake prostovoljce iz ljubljanskih srednjih šol.

V oskrbo brezdomcev nameravajo v prihodnje vključiti še meritve krvnega pritiska in krvnega sladkorja ter zdravstveno svetovanje.

1.8.3.9 Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice

Program Kralji ulice se izvaja kontinuirano od poletja 2005. Osnovna dejavnost društva je izdajanje cestnega časopisa Kralji ulice, ki ga soustvarjajo in po ulicah prodajajo brezdomci in drugi socialno ogroženi ljudje.

Od julija 2006 društvo izvaja tudi program Distribucijski dnevni center Kralji ulice, ki je namenjen distribuciji časopisa, nastajanju prispevkov, reševanje vsakodnevnih težav brezdomcev, konstruktivnemu preživljanju prostega časa brezdomcev, izvajanju izobraževalnih in socialno-kulturnih delavnic ter interesnih skupin. V dnevnem centru potekajo tudi sestanki aktiva prodajalcev, uredniškega odbora, tima in prostovoljcev, deluje pa tudi razstavni prostor in potekajo filmski večeri. Poleg tega društvo od julija 2007 dalje opravlja redno terensko delo.

Od julija 2008 deset brezdomcev z namenom prehoda v samostojno bivanje živi v nastanitveni enoti v okviru Društva Kralji ulice.

Z uporabniki prirejajo izlete, čistilne akcije, dneve odprtih vrat in druge družabne dogodke. Društvo spodbuja in udejanja udejstvovanje brezdomcev v javnosti in njenih različnih sferah, od udeležb na kongresih, medijskih dogodkih do sodelovanja pri prostovoljstvu, stojnici rabljenih predmetov na Prešernovem trgu, izobraževalnih in kulturnih projektih. Med bolj znanimi sta Šola pod zvezdami in gledališka skupina Pluribus unum.

Dnevni center je odprt od ponedeljka do petka med 10. in 16. uro, ob sobotah pa med 10. in 12. uro. V popoldanskem času (med 16. in 19. uro) se v centru izvajajo različne delavnice ter sestanki različnih skupin. Ob nedeljah enkrat mesečno organizirajo filmske večere, dvakrat mesečno pa tudi različne športne aktivnosti.

Obiskovalcem dnevnega centra nudijo hladne in tople napitke ter prigrizke, razdeljujejo pa jim tudi podarjene dobrine (oblačila, kozmetika, hrana...).

Uporabnikom nudijo tudi informacije, kje je na voljo kakšna vrsta pomoči ali storitve, jih spodbujajo in spremljajo pri urejanju osebnih dokumentov, pomagajo jim sprožiti postopek pri upravni enoti za prijavo stalnega prebivališča na CSD. Tiste, ki imajo prekrške in jih ne morejo odplačati (predvsem gre za kršitve Zakona o javnem redu in miru), motivirajo, da v okviru društva opravljajo družbeno koristna dela in s tem odslužijo svojo kazen. V program Usposabljanje na delovnem mestu redno vključujejo večje število zainteresiranih uporabnikov.

Strokovni delavci in prostovoljci izvajajo redno terensko delo, s katerim poskušajo doseгти sicer nedostopno populacijo brezdomcev, razvijajo delo s prostovoljci ter jim nudijo usposabljanje, redne sestanke in supervizijo. Na željo prostovoljcev organizirajo tudi predstavitve drugih področij socialnega dela. Kot učna baza nudijo tudi mentorstvo bodočim strokovnjakom – študentom in študentkam Fakultete za socialno delo in Pedagoške fakultete.

Tabela 1.8.1 Organizacije, ki se na območju Ljubljane ukvarjajo z brezdomstvom

Organizacija	Vrsta pomoči	Kapaciteta in število uporabnikov storitev	Opombe
Centri za socialno delo	<ul style="list-style-type: none"> - urejanje statusnih zadev, - svetovanje 	- ni podatkov	- po ocenah CSD naj bi bilo v Ljubljani 400 do 700 brezdomcev
Zavod za prestajanje kazni zapora Ljubljana	<ul style="list-style-type: none"> - osebna higiena, - zdravniški pregled, - možnost zaposlitve, - prehranjevanje, - sodelovanje z Rdečim križem, - prenočišče 	- ni podatkov	
Zavetišče božjega usmiljenja	<ul style="list-style-type: none"> - prenočišča, - osebna higiena, - prehranjevanje (topel obrok), - opravljanje verskih obredov, - pospravljanje 	- 26 postelj	<ul style="list-style-type: none"> - bivanje omejeno na 3 mesece, - pogoj za bivanje je treznost, - zavetišče je potrebno zapustiti vsak dan ob 9. uri in se vrniti ob 17. uri ali 20. uri
Zavetišče za brezdomce na Poljanski cesti	<ul style="list-style-type: none"> - prenočišča, - prehranjevanje (topel obrok), - osebna higiena, - oskrba z obleko in obutvijo, - zdravniška oskrba, - svetovanje 	- 28 postelj, od tega 18 ležišč v bivalnikih, - razdeljevalnica hrane za 100 do 120 uporabnikov	<ul style="list-style-type: none"> - pogoj za pridobitev pravice do nastanitve upravičenost do denarne socialne pomoči, - prispevati 80 % denarne socialne pomoči za stroške bivanja, - prenočišče je odprto od 20. ure do 8. ure
Zavetišče za brezdomne uživalce nedovoljenih mamil	<ul style="list-style-type: none"> - prenočišča, - možnost za pripravo hrane, - osebna higiena, - pranje perila, - pomoč pri urejanju pravic iz socialnega in 	- 16 postelj	<ul style="list-style-type: none"> - bivanje brezplačno, omejeno na 3 mesece z možnostjo podaljšanja, - če prejema socialno podporo,

	<p>zdravstvenega varstva, - dnevni center</p>		<p>mora prispevati 60 € na mesec, - podpisati je potrebno pristopno izjavo za upoštevanje hišnega reda</p>
<p>Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja – ProBono</p>	<p>- brezplačni zdravniški pregled, - osebna higiena, - oskrba s spodnjim perilom in brisačo, - posvetovalnice (otroška, za žene in nosečnice)</p>	<p>- ni podatkov o številu brezdomcev</p>	
<p>Društvo za zmanjšanje škode zaradi drog Stigma</p>	<p>- dnevni center in zamenjava igel, - možnost priprave toplega napitka, - sanitarije, - uporaba računalnika, - terensko delo, - mobilni servis, - delavnica z izobraževanjem o zmanjševanju tveganj in poškodb pri uživanju drog, - svetovanje, - svetovanje v zaporih, - pomoč pri urejanju dokumentov, - zagovorništvo, - zaposlitev preko javnih del, - vključitev v program usposabljanja na delovnem mestu</p>	<p>- v dnevni center vključenih približno 450 uporabnikov</p>	<p>- enkrat mesečno</p>
<p>Vincencijeva zveza dobrote</p>	<p>- dnevni center, - svetovanje, - prehranjevanje</p>	<p>- 65 do 75 brezdomcev dnevno, - 60 toplih obrokov</p>	<p>- možnost tuširanja vsak delavnik dve uri na dan,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> (topel obrok), - oskrba z obleko in obutvijo, - možnost tuširanja in pranja perila, - organiziranje delavnic, piknikov, izletov, silvestrovanja 		<ul style="list-style-type: none"> - skupaj z brezdomci pripravljajo zajtrke, - v dejavnost delovnega usposabljanja redno vključujejo okoli 20 brezdomcev
Karitas Štepanja vas	<ul style="list-style-type: none"> - hladni prigrizki, - tuširanje, - striženje in britje, - oskrba s spodnjim perilom in obleko, - v primeru smrti maša za umrlim 	- približno sto brezdomcev tedensko	<ul style="list-style-type: none"> - enkrat tedensko med 17. in 19. uro, - vodijo poimensko evidenco, - obutev in bunde enkrat na dve leti
Karitas župnije Marijino oznanjenje	<ul style="list-style-type: none"> - razdeljevanje paketov s hrano - razdeljevanje oblačil 	ni podatkov	<ul style="list-style-type: none"> - enkrat tedensko - enkrat mesečno
Škofijska karitas Ljubljana	<ul style="list-style-type: none"> - oskrba z obleko, obutvijo in hrano 	ni podatkov	<ul style="list-style-type: none"> - pravilo dveh korakov
Območno združenje Rdečega križa Ljubljana	<ul style="list-style-type: none"> - možnost tuširanja, - oskrba z obleko, - oskrba s suhim obrokom hrane - v zimskem času možnost posedeti, spiti čaj in se pogreti 	- 40 brezdomcev (podatek iz leta 2007)	<ul style="list-style-type: none"> - dvakrat tedensko, - enkrat tedensko
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	<ul style="list-style-type: none"> - soustvarjanje časopisa, - prodaja časopisa, - Distribucijski dnevni center, - nastanitvena enota, - organiziranje izletov, čistilnih akcij, dnevi odprtih vrat, - udeležba na kongresih, medijskih dogodkih, 	<ul style="list-style-type: none"> - 120 brezdomnih avtorjev - 110 prodajalcev - 410 obiskovalcev - 10 brezdomcev 	<ul style="list-style-type: none"> - časopis izhaja mesečno

1.9 Socialno-pravni status brezdomcev

Pomemben vpliv na življenje brezdomcev ima nedvomno državna zakonodaja. Zakoni, ki pomembno sooblikujejo življenje brezdomcev so:

- Zakon o državljanstvu RS,
- Zakon o prijavi prebivališča,
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti,
- Zakon o socialnem varstvu,
- Zakon o prekrških zoper javni red in mir,
- Stanovanjski zakon.

Dopolnitev k tem zakonskim aktom pa so še Nacionalni program boja proti revščini in socialni izključenosti, Nacionalni stanovanjski program in Nacionalni program socialnega varstva do leta 2005.

1.9.1 Zakon o državljanstvu Republike Slovenije

Zavirškova (1999:116) pravi, da se problem državljanstva kaže v tem, da so osebe, ki nimajo slovenskega državljanstva, izbrisane iz vseh registrov in se zato ne morejo javljati na razpise, prav tako pa ne morejo dobiti pomoči pri institucijah, kot so materinski domovi ipd. To je še zlasti pereče pri ženskah iz nekdanjih jugoslovanskih republik, ki si iz kakršnega koli razloga niso mogle urediti slovenskega državljanstva (izgubljeni dokumenti, pomanjkanje informacij, nimajo zaposlitve in stalnega naslova bivališča ipd.) pa čeprav že leta živijo v Sloveniji in so tu živele tudi pred razpadom Jugoslavije.

1.9.2 Zakon o prijavi prebivališča

8. člen

(postopek ugotavljanja dejanskega stalnega prebivališča)

Če pristojni organ podvomi, da posameznik stalno prebiva v naselju oziroma na naslovu, kjer je prijavil stalno prebivališče, oziroma je obveščen, da tam ne prebiva stalno, uvede postopek za ugotavljanje dejanskega stalnega prebivališča. Ta postopek uvede tudi v primeru, če se je posameznik za stalno odselil z območja Republike Slovenije, ali nima prijavljenega stalnega prebivališča, čeprav v Republiki Sloveniji dejansko živi.

Pristojni organ je dolžan uvesti postopek za ugotavljanje dejanskega stalnega prebivališča na zahtevo lokalne skupnosti, na območju katere je posameznik prijavil stalno prebivališče, ali na območju katere dejansko živi.

V primeru, ko se v postopku ugotovi, da posameznik dejansko stalno prebiva na območju drugega pristojnega organa, se ugotavljanje stalnega prebivališča odstopi pristojnemu organu na območju katerega posameznik stalno prebiva.

Če posameznik nima prijavljenega stalnega prebivališča, po določbah tega zakona pa ga tudi ni mogoče prijaviti, se za njegovo stalno prebivališče šteje naslov organa ali organizacije, kjer dobiva pomoč v materialni obliki, če na območju pristojnega organa tudi dejansko živi. Pristojni organ mora pred prijavo stalnega prebivališča pridobiti pisno soglasje organa ali organizacije, ki posamezniku daje pomoč. Če organ ali organizacija ne da pisnega soglasja, pristojni organ posameznika stalno prijavi na naslovu tistega organa ali organizacije, ki je posamezniku dal zadnji pomoč. Organi in organizacije, ki posamezniku nudijo pomoč, morajo pri prijavi stalnega prebivališča sodelovati s pristojnim organom.

Pristojni organ mora obvestiti organ oziroma organizacijo o prijavi stalnega prebivališča posameznika iz prejšnjega odstavka na njegovem naslovu.

Na podlagi dokončne odločbe, s katero pristojni organ ugotovi dejansko stalno prebivališče posameznika, se vpiše v register stalnega prebivalstva novo stalno prebivališče oziroma odjavi stalno prebivališče v primeru stalne odselitve z območja Republike Slovenije. Dokončna odločba velja kot potrdilo o prijavi oziroma odjavi stalnega prebivališča.

Če pristojni organ v postopku ne more ugotoviti, kje posameznik dejansko prebiva in po določbi četrtega odstavka tega člena ne more prijaviti njegovega stalnega prebivališča, na podlagi dokončne odločbe posameznika iz registra stalnega prebivalstva izbriše.

Da bi bilo čim manj prebivalcev brez stalnega prebivališča in s tem brez osnovnih pravic, je država s tem zakonom predvidela možnost »zakonskega prebivališča«. Tako lahko upravne enote po zakonu prijavijo brezdomca na naslovu organa ali organizacije, ki je pomagala brezdomcu. To so lahko center za socialno delo, Karitas, Rdeči križ, zavetišče za brezdomce in tudi sedež upravne enote.

»Zakonsko prebivališče« je namenjeno samo registraciji posameznika in uveljavitvi njegovih pravic povezanih s stalnim prebivališčem in z uveljavljanjem stanovanjskih razmerij.

Anagrafski pogoji so za brezdomce življenjskega pomena, kajti ne imeti stalnega prebivališča pomeni v naši družbi obliko civilne smrti. Ne imeti stalnega prebivališča posledično pomeni nezmožnost uveljavljanja državljskih pravic.

1.9.3 Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju se tiče tudi brezdomcev v 7. členu, ki pravi, da Republika Slovenija iz proračuna zagotavlja sredstva za:

- nujno zdravstveno varstvo oseb neznanega prebivališča, tujcev iz držav, s katerimi niso sklenjene mednarodne pogodbe, ter tujcev in državljanov Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v tujini, ki začasno prebivajo v Republiki Sloveniji ali so na poti skozi Republiko Slovenijo, in zanje ni bilo mogoče zagotoviti plačila zdravstvenih storitev.
- plačilo prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje za zavezance, ki jim je oprostitev plačila teh obveznosti zagotovljena s posebnim zakonom.

1.9.4 Zakon o zdravstveni dejavnosti

Zakon v 45. členu določa, da zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske

deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi. Pri opravljanju svojega dela morajo obravnavati vse ljudi pod enakimi pogoji na enak način in spoštovati njihove ustavne in zakonske pravice. Edino merilo prednosti je nujnost zdravstvenega posega.

1.9.5 Zakon o socialnem varstvu

Zakon o socialnem varstvu ne prinaša brezdomcem posebej namenjenih določil. Odsotnost zakonskega normativa, ki bi se nanašal na brezdomce, govori o vrzeli, ki obstaja na področju načrtne pomoči tem ljudem. V nekaterih primerih jih posredno celo izključi od pomoči. Tako so zaradi določbe 5. člena, ki pravi, da so upravičenci po tem zakonu državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, ter tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji. Vsi tisti brezdomci, ki nimajo uradno priznanega stalnega prebivališča, so torej iz kroga upravičencev izključeni. V primeru marsikaterega brezdomca pa je problematično tudi določilo 3. člena, ki kot upravičene do dajatev opredeli tiste posameznike, ki si sami materialne varnosti ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Med brezdomci je zelo težko ločiti tiste, ki sodijo v to kategorijo, od tistih, ki do takšne pomoči niso upravičeni. Objektivni kriteriji za presojo so tu velikokrat nezadostni.

1.9.6 Zakon o prekrških zoper javni red in mir

Zakon o prekrških zoper javni red in mir v 1. členu določa, da se kaznujejo kot prekrški zoper javni red in mir dejanja, s katerimi se v primerih, navedenih v zakonu, na nedovoljen način motita mir ali delo občanov, povzroča nemir, nerazpoloženje, vznemirjenost občanov ali javno zgražanje, ovira izvrševanje pravic in dolžnosti občanov, organizacij združenega dela in drugih organizacij, ovira izvršitev zakonitih ukrepov državnih organov in uradnih oseb, ali s katerimi se omalovažujejo taki ukrepi, ogroža splošno varnost ljudi in premoženja, žali javna morala, ovira vzgojo otrok in mladine, žalijo državni organi in organizacije, kvari zunanji izgled kraja ali kako drugače rušita družbena disciplina, javna morala in mir ljudi v organizirani družbeni skupnosti.

Zakon o prekrških zoper javni red in mir se brezdomcev dotika predvsem v členih 10 in 11.

Tako se v 10. členu kaznuje prekršek z zaporom do 60 dni. Med prekrške, ki se tičejo tudi brezdomcev, zakon uvršča klatenje, potepanje ali beračenje in sodelovanje, dovoljevanje ali podpiranje vdajanja prostituciji.

V 11. členu se z denarno kaznijo do 120.000 tolarjev (500,75 €) ali z zaporom do 30 dni kaznuje za prekršek:

- kdor se prepira, vpije ali kako drugače nespodobno vede na javnem kraju ali prostoru, kjer vzdržuje red organizacija združenega dela, druga organizacija ali državni organ;
- kdor je na javnem kraju pijan in vznemirja ljudi, ovira promet ali krši javno moralo;
- kdor občutno moti okolico s hrupom, ropotom ali z razgrajanjem;
- kdor na nedovoljen način občutno moti mir ali ogroža varnost kakšne osebe v zasebnem prostoru ali kdor kakorkoli moti nočni mir in počitek.

1.9.7 Stanovanjski zakon

Stanovanjsko področje ureja Stanovanjski zakon, ki določa, da so državljani Republike Slovenije upravičeni do dodelitve socialnega stanovanja v najem, če izpolnjujejo določene pogoje glede na dohodke in premoženjsko stanje. Med prednostnimi kategorijami ni brezdomcev, pa tudi če bi bili, jih večina ne bi izpolnjevala pogoja stalnega prebivališča v občini, kjer bi vložili prošnjo za pridobitev socialnega stanovanja.

Neprofitno najemno stanovanje

87. člen

(oddajanje neprofitnega stanovanja v najem)

(1) Kadar neprofitno najemno stanovanje, razen neprofitno najemno nadomestno stanovanje, zaradi rušenja, prenove ter elementarnih ali drugih nesreč in v primeru preselitve po četrtem odstavku 104. člena tega zakona oddaja občina, država, javni stanovanjski sklad ali neprofitna stanovanjska organizacija, se postopek dodelitve stanovanja v najem začne na podlagi javnega razpisa.

(2) O upravičenosti do uvrstitve na prednostno listo in hkrati o uvrstitvi med upravičence, ki jim bodo zagotovljena stanovanja po posameznem javnem razpisu ter o neuvrstitvi med tiste, ki jim bodo zagotovljena stanovanja, se odloči v splošnem upravnem postopku v roku šestih mesecev po zaključku javnega razpisa. Sproženi upravni spori ne zadržijo objave seznama upravičencev, ki jim bodo zagotovljena stanovanja in s tem tudi sklepanja najemnih pogodb.

(...)

(5) Do dodelitve neprofitnega najemnega stanovanja v lasti občine, države, javnega stanovanjskega sklada ali neprofitne stanovanjske organizacije so upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje in merila, določena s pravilnikom o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem, ki ga izda minister.

(6) V pravilniku iz prejšnjega odstavka se predpišejo splošni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prosilci, da so upravičeni do dodelitve neprofitnega stanovanja v najem, kriteriji in merila za ocenjevanje stanovanjskih in socialnih razmer, kriteriji za morebitno plačilo lastne udeležbe in varščina za uporabo stanovanja ter možni zavezanci zanj, površinski normativi za dodelitev neprofitnih stanovanj in napotki glede njihove uporabe ter postopek dodeljevanja teh stanovanj. Pogoji in merila se določijo tako, da ima pri dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem prednost ena ali več kategorij prosilcev kot, na primer, družine z več otroki, družine z manjšim številom zaposlenih, mladi in mlade družine, invalidi in družine z invalidnim članom, državljani z daljšo delovno dobo, ki so brez stanovanja ali pa so podnajemniki, ter prosilci, ki so glede na poklic ali dejavnost, katero opravljajo, pomembni za posamezno lokalno skupnost, kar mora lokalna skupnost posebej opredeliti v razpisu. Najemodajalec v posameznem razpisu določi tudi, katera kategorija prosilcev ima prednost pri dodelitvi stanovanja, če eden ali več prosilcev dosežejo enako število točk, ugotovljenih glede na prej navedena merila.

(...)

Stanovanjski zakon tudi izrecno določa, da najemniku stanovanja ni mogoče odpovedati najemne pogodbe, če ni plačal najemnine in drugih obveznosti v zvezi s stanovanjem zaradi socialne stiske, v kateri se je znašel sam in osebe, ki poleg njega uporabljajo stanovanje. Če center za socialno delo ugotovi, da najemnik in osebe, ki z njim uporabljajo stanovanje, niso zmožne v celoti poravnati najemnine in drugih obveznosti, zagotovi lastniku stanovanja

razliko do pogodbeno določene najemnine in ostalih stroškov občinski organ, pristojen za stanovanjske zadeve.

1.9.8 Nacionalni stanovanjski program

Neprofitna stroškovna najemnina kot pomemben pogoj za oživitev stanovanjske gradnje

Najemniki socialnih in neprofitnih stanovanj so doslej plačevali neprofitno najemnino, zadnja novela stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 1/00) pa določa, da bodo najemniki, ki so upravičeni do najema socialnega stanovanja plačevali nižjo najemnino, ki bo obsegala samo stroške investicijskega in tekočega vzdrževanja ter stroške upravljanja in zavarovanja stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Socialni instrumenti v stanovanjski oskrbi

Socialni instrumenti v stanovanjski oskrbi so namenjeni olajšanju pridobivanja in uporabe stanovanj tistim državljanom oziroma družinam, ki si zaradi gmotnega položaja ne morejo sami rešiti stanovanjskega vprašanja oziroma ne zmorejo poravnati stroškov za uporabo stanovanja, t. j. najemnin in drugih stroškov, vključno s stroški za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš. To so zlasti družine z več otroki, družine z manjšim številom zaposlenih, mlade družine, invalidi in družine z invalidnim članom pa tudi druge družine in državljani z nizkimi dohodki ali brez njih.

Značilnost socialnih instrumentov mora biti večja vsebinska prožnost, še posebej prilagojena različnim socialnim situacijam posameznikov in skupin, ki so najbolj ranljive, to so deložiranci, nezaposleni, zaposleni, ki nenadoma izgubijo delo, ostareli in bolni ter osebe brez zadostnih sredstev za preživljanje.

Socialni instrumenti na stanovanjskem področju morajo biti prilagojeni tudi preprečevanju in zmanjševanju brezdomstva, še posebej prikritega, s ciljem da ga preprečujejo, zmanjšujejo oziroma postopoma odpravijo.

1.9.9 Nacionalni program boja proti revščini in socialni izključenosti

Preprečevanje revščine in socialne izključenosti mora postati eden temeljnih ciljev socialne politike naše države. Na področjih, ki lahko prispevajo k zmanjšanju socialne izključenosti, to so politika zaposlovanja, izobraževanja, zdravstva, stanovanjska politika in politika socialnega varstva, že obstajajo določeni programi ali pa so ti v nastajanju. Ne glede na to Vlada Republike Slovenije ocenjuje, da je za učinkovitejše ukrepanje treba določiti celovito državno strategijo, zato sprejema poseben Program boja proti revščini in socialni izključenosti.

Revščina in socialna izključenost sta multidimenzionalen problem, ki ga je možno in tudi potrebno osvetliti na različne načine oziroma uporabljati različne metode merjenja revščine. Pri tem je za posameznika najbolj pomembno, kako sam ocenjuje svoj položaj in kako sam dojema revščino in socialno izključenost. Ta subjektivna informacija in analize, ki temeljijo na tej osnovi, imajo prav zaradi tega prednost pred drugimi metodami, ki izhajajo iz objektivnih kazalcev, kot so izdatki, dohodki ...

Pomembno je, da se s stalnimi aktivnostmi in ukrepi skuša tako revščino kot izključenost zmanjševati, predvsem pa doseči to, da ne prihaja do dolgotrajne izključenosti posameznikov in njihovih družin. To pa zahteva skupne napore vseh ministrstev, ki so odgovorna za posamezna navedena področja, lokalnih skupnosti, javnih služb in nevladnih organizacij.

Ukrepi, ki se v Sloveniji že izvajajo, ukrepi, ki so v pripravi, in ukrepi, ki naj bi se na podlagi tega programa sprejeli dodatno, imajo skupna cilja:

- pomagati in omogočiti tistim, ki so se znašli v razmerah revščine in socialne izključenosti, da čim prej najdejo izhod iz takšnih razmer,
- preprečiti revščino in socialno izključenost tistih, ki so na robu.

1.9.10 Nacionalni program socialnega varstva

Strategije uresničevanja zastavljenih ciljev

1. Posameznim skupinam prebivalcev bo država omogočala vključevanje v posebne preventivne in druge programe socialno varstvenih storitev, s katerimi bo mogoče:
 - usposabljanje zlasti mlade ljudi za opravljanje vloge odgovornega starševstva ter za dobre medosebne odnose v družini,
 - preprečevati različne vrste zasvojenosti in nasilja, zasvojenim in žrtvam nasilja pa nuditi organizirano pomoč pri premagovanju zapletenih socialnih stisk;
2. Pomoč v obliki storitev bo imela prednost pred denarnimi oblikami. V ta namen bo potrebno zagotoviti možnosti, ki bodo omogočale prejemnikom denarnih pomoči, da se bodo vključevali zlasti v različne programe aktivne politike zaposlovanja in v druge programe, s katerimi se lahko izboljšajo njihove možnosti za prehod iz kroga pasivnih prejemnikov socialnih podpor v krog tistih, ki bodo pridobili možnost, da si socialno varnost zagotovijo z delom in zaposlitvijo.
3. Prebivalcem, ki nimajo zagotavljenega minimalnega dohodka za preživetje in si ne morejo zagotoviti najnujnejših sredstev sami iz razlogov, na katere ne morejo vplivati, bo država zagotavljala preživetje na dostojni ravni s sistemom socialno varstvenih dajatev ter pri tem spodbujala upravičence, da se aktivno vključijo v razreševanje svojih težav in se zavedo lastne odgovornosti za svoj socialni položaj.
4. Vzpostaviti bo treba pregleden sistem vseh tistih socialnih prejemkov prebivalstva, ki določajo nivo socialne varnosti ter dopolniti postopke in merila tako, da bodo denarno pomoč prejeli dejansko socialno ogroženi upravičenci, ki si sami ne morejo zagotoviti preživetja.

1.10 Stigmatizacija zaradi brezdomstva

Na ulici smo lahko mnogokrat priča nasilnim besedam mimoidočih ljudi. Vsake toliko je slišati koga, ki pravi, da bi morali biti zaradi prosjačenja kaznovani.

Vrednotenje ljudi, ki živijo na ulici, se povezuje s konceptom homogenosti, ki vsem brezdomcem pripisuje iste negativne lastnosti. Gre za posploševanje, na ta način pa se posamezniku jemlje individualnost, posebnost in enkratnost.

Na tem mestu se lahko dotaknemo rasizma, ki se brezdomcev zelo močno dotika. Tu moramo poudariti, da sodobni rasizem temelji na nepremostljivosti kulturnih razlik in v tem kontekstu govorimo o »rasizmu brez ras« oziroma kulturnem rasizmu. (Žnidarec in Urh, 2005)

Zatiranje vpliva na samopodobo in vizije pripadnikov marginaliziranih skupin. Pri brezdomcih se to kaže v doživljanju njihove prihodnosti, ki ga lahko imenujemo sindrom brezizhodnosti. Iz svojega položaja ne vidijo izhoda in o prihodnosti niti ne razmišljajo.

Odkrit in prikrit rasizem lahko zasledimo na več ravneh:

- na kulturni ravni,
- na osebni ravni,
- na institucionalni ravni.

Na institucionalni ravni se rasizem kaže predvsem z nekvalitetnim delom strokovnih in laičnih delavcev. Daleč najbolj razsežen pa je rasizem na kulturni ravni. Obtoževanje žrtve je najpogostejša oblika zatiranja (brezdomci so si sami krivi, naj gredo delat). Pojavlja se tudi strategija, ki ustvarja ogroženost državljanov in državljanek (dnevno dobijo več denarja, kot ga jaz zaslužim s poštenim delom). Zasledimo tudi pokroviteljski odnos mimoidočih, ki izraža toleranco (dam mu tisti evro, drugače pa ne mislim imeti opravka z njimi).

Primer odkritega rasizma in izrazito sovražnega govora prikazujejo tudi naslednji citati iz intervjujev.

»Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni. Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne.«

»En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje.«

»V sodniškem parku gre kakšen gospod mim, pa me vid in ga vprašam, če bi bil kakšen kovanec za dat al pa karkol podobnega, če bi blo kej drobiža. Dela se k da po mobitelu govori. Vsak ta drug. K bi ga vsaj pržgal, tko govori pa v prazno, sam da gre mim.«

Pri odkrivanju zatiralnih oblik pa ne moremo spregledati državnega paternalizma (pokroviteljstva), ki se odraža v pasivni skrbi za brezdomca. Nekateri, ki so seznanjeni s pravicami o prijavi stalnega prebivališča prejemajo denarno socialno pomoč, drugi, ki niso prišli do tovrstnih informacij, pa ostajajo tudi brez tega. Možnosti za pridobitev stanovanja in zaposlitve so zavite v molk. Dejstvo pa je, da ni malo takšnih, ki si želijo zaposlitve. Tako, da stereotip, ki brezdomce označuje za lene, ne drži.

Človeka, brezdomca ali »normalnega«, ne moremo soditi dokler ne pogledamo dejanskih vzrokov, ki so ga pripeljali na cesto.

Brezdomci so izključeni na več ravneh. Z omenjeno problematiko se povezujejo vprašanja zdravja - tudi duševnega, različne omame in zasvojenosti, kar pa prepogosto pripelje do trajnega brezdomstva. Dolgotrajno brezdomstvo prinaša s seboj tudi spremembo moralne občutljivosti. Ta se izraža kot znižanje zavesti o odgovornosti do sebe in drugih ter kot sprejemanje nekaterih manj sprejemljivih oziroma nesprejemljivih oblik vedenja.

Simon je dejal: *»Mormo met tud mi odnos do ljudi. Če majo ljudje do nas, mormo tud mi. Sej tud mi smo ljudje. Ne pa tko k od začetka, k smo se včasih obnašal k žvali.«*

Zaradi neprestanega pomanjkanja sredstev za preživljanje se brezdomci pogosto zatekajo k prosjačenju, krajam in včasih nasilnim dejanjem. Vse to pa jih še dodatno družbeno »stigmatizira« in poveča razkorak med njimi in ostalo družbo.

2 PROBLEM

Brezdomstvo postaja čedalje večji problem. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ugotavlja, da število brezdomcev v Sloveniji v zadnjih letih narašča. Najhuje je v večjih mestih, kot so Ljubljana, Maribor in Celje.

Brezdomci so skrajno socialno izključeni. V slovenskem prostoru so ljudje še vedno mnenja, da so si brezdomci sami krivi za stanje, v katerem so, da smrdijo in kradejo, da so nevarni in nesramni ter neprijazni. Večina ni prizanesljiva do te populacije. Prevladuje mnenje naj si najdejo zaposlitev in nehajo prosjačiti.

V svojem okolju opažam vedno več akcij, katerim cilj je izboljšati kvaliteto življenja brezdomcev. Ukrepi, ki se pojavljajo v slovenskem prostoru nedvomno pripomorejo k boljši kvaliteti življenja brezdomcev, vendar pa te metode dela ne prinašajo dolgoročnega izboljšanja njihovih življenj.

Namen diplomske naloge je prispevati k bolj poglobljenemu vpogledu v problematiko brezdomstva. Z raziskavo sem želela ugotoviti lokalno sceno brezdomstva, kakšne so socialne in zdravstvene posledice brezdomstva, tveganja povezana z brezdomstvom, ter ugotoviti, kakšne so potrebe brezdomcev in nakazati možne rešitve.

3 METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava je kvalitativna in poizvedovalna. Izvedenih je bilo deset intervjujev z naključno izbranimi ljubljanskimi brezdomci. Intervjuvane osebe so moški stari od 25 do 52 let. Namen je bil v raziskavo vključiti tudi ženske, vendar niso bile pripravljene na sodelovanje z menoj.

S sogovorniki sem prišla v stik na ljubljanskih ulicah in jih prosila za sodelovanje. Od približno petnajstih je bil pri desetih brezdomcih odziv pozitiven, ostali pa so sodelovanje odklonili. Izpostavili so, da so zadnje čase zelo okupirani z različnimi vprašalniki in intervjuji. Le-ti naj bi bili narejeni z namenom, da se jim izboljšajo življenjski pogoji, dejanskega učinka pa po njihovem mnenju ni dovolj. Vzorec, ki sem ga obravnavala ni bil reprezentativen, ampak vsebinsko relevanten glede na problem naloge.

3.2 Spremenljivke

Vsebinske spremenljivke, ki sem jih zajela v vprašalniku so:

- lokalna scena brezdomstva,
- ocena socialnih posledic,
- ocena zdravstvenih posledic,
- tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva,
- ocena služb.

3.3 Merski instrumenti in viri podatkov

Podatke sem zbirala s pomočjo individualnega vprašalnika za poizvedbe o življenju in hitro oceno potreb brezdomcev v Ljubljani. Za raziskavo sem ga priredila na podlagi vprašalnika za hitro oceno ugotavljanja potreb v skupnosti uživalcev drog iz diplomske naloge Kokain med intravenoznimi uživalci drog.

3.4 Populacija in vzorčenje

V raziskavo je vključenih deset brezdomcev. V stik z njimi sem prišla naključno na ulici ter preko neformalnih pogovorov in poizvedovanja med brezdomci. Brez večjih pogajanj je bila večina pripravljena opraviti intervju brezplačno¹.

Za lažje in natančnejše zapisovanje sem si pomagala z diktafonom, intervjuje pa sem po opravljenem dnevu pretipkala na računalnik. Intervjuje sem začela delati v sredini novembra 2008 in jih zaključila konec marca 2009.

Intervjuje sem opravila z desetimi moškimi. Povprečna starost je 40,3 leta. Intervjuvane osebe koristijo možnosti, ki jih nudijo organizacije v Ljubljani², izvzeta so zavetišča, Društvo za zmanjšanje škode zaradi drog Stigma in Društvo za pomoč in samopomoč Kralji ulice, katerega obiskujejo predvsem brezdomci, katerim je v interesu sodelovanje pri prodaji ali pisanju časopisa Kralji ulice.

Namen je bil v raziskavo vključiti tudi ženske, vendar niso bile pripravljene na sodelovanje.

Tabela 3.1: Vzorec po starostnih skupinah

Starost / Spol	Moški	Ženska
25 – 29	1	0
30 – 34	1	0
35 – 39	2	0
40 – 44	4	0
45 – 49	1	0
50 – 54	1	0
Skupaj	10	0

¹ Ko sem začela spraševati brezdomce, če so pripravljeni odgovarjati na vprašanja, so me takoj začeli spraševati, koliko bodo zaslužili oz. koliko sem jaz plačana za to. Po razlagi, da jih potrebujem za diplomsko delo, so bili že bolj pripravljeni odgovarjati brezplačno. S tremi sem se dogovorila, da bomo intervju opravljali ob pijači v lokalu.

² Organizacije, ki sem jih opisala od točke 1.8.4.1 do 1.8.4.8.

3.5 Obdelava in analiza podatkov

»Kvalitativni pristop temelji na ugotavljanju in proizvodnji pomenov. Tak pristop nam omogoča neposredno iskanje odgovorov na prej postavljena vprašanja raziskovalnega načrta. Pri kvalitativni analizi gradiva raziskovalec pazljivo in sistematično obdelava celoten material z vsemi niansami in medsebojnimi povezavami pomenov v njem. Raziskovalec vzpostavi lastno razumevanje dogajanja in odnosov.« (Grebenc; v: Kuljanac, 2007:43)

Gradivo za delo sem pripravila tako, da sem intervjuje uredila in prepisala v Microsoft Word. Pripravljene intervjuje sem nato razdelila v pet tematskih skupin, le-te pa sem razdelila še na enote kodiranja.

Iz intervjujev sem izbrala relevantne dele besedila in jih podčrtala. Te izjave sem nato prepisala in jih kodirala tako, da sem jim pripisala besede, ki jih uvrstijo v določeno kategorijo. Nato sem jih uredila po kodah in jih kasneje kodirala znotraj posameznih faz. Na koncu sem izjave uredila v kategorije po kodah in na podlagi tega oblikovala poskusno teorijo³, ki jo bom poskušala ilustrirati z izjavami intervjuvancev. Postopek kvalitativne analize je v nalogi priložen kot priloga.

³»Te teorije ali »teorije«, kakor hočete, so različnih vrst in segajo od preprostega poimenovanja empiričnih dogodkov do njihovih pojasnitev. Te sklepne poskusne teorije so lahko na primer: opis enostavne klasifikacije, diagnosticiranje in evalvacija, opis hierarhije pojmov, opis taksonomije, opis enostavnih odnosov med pojmi in kategorijami, tipologije, pojasnitve.« (B. Mesec 1997:24)

4 REZULTATI⁴

»Vsak družbeni sistem (tudi ta, v katerem živimo) določenim skupinam ljudi omeji dostop do pomembnih družbenih virov, po drugi strani pa opredeli mnoge življenjske rešitve – ki si jih najbolj socialno izključeni ljudje poiščejo – kot njihove lastne napačne odločitve. Poudarjanje pomena osebne odločitve za življenje reveža je torej enako zakrivanju oči ter nerazumevanju problematike brezdomstva.« (Dekleva, Razpotnik, 2007:6)

Rezultate, ki sem jih dobila s pomočjo poskusne teorije, sem razvrstila v pet sklopov, ki se nanašajo na življenjske izkušnje brezdomcev. Te nam dajejo vpogled v življenje posameznikov.

Podatki, ki sem jih pridobila z intervjuji desetih ljubljanskih brezdomcev, niso reprezentativni za celotno populacijo brezdomcev.

4.1 Lokalna scena brezdomstva

Brezdomstvo v skupnosti je precej znano, brezdomci se po večini med seboj tudi poznajo. Čeprav je težko govoriti o številu brezdomcev, sem v intervjujih zasledila, da se brezdomstvo veča. Odkar je Slovenija članica Evropske unije, je med brezdomci tudi več tujcev:

»Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval.«

»V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit.«

»Veča, še posebno, ker smo v Evropi. Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake.«

»Včas ga je blo zihhr manj.«

Brezdomstvo je najbolj razširjeno v večjih mestih, Ljubljani sledijo Maribor, Celje, Koper in Kranj.

»Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.«

»Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.«

⁴ Izjave respondentov so označene v poševnem tisku.

Dostopnost do oblik pomoči lahko ocenim kot dobro. Vsi intervjuvani brezdomci so namreč odgovorili, da je dostopnost do hrane in oblačil zelo dobra:

»So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširati se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.«

»Rdeči križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.«

Dostopnost do prenočišč pa ocenjujejo kot slabšo:

»... prenočišč je premalo.«

»Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne. Medtem, k v kontejnarjih, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastonj.«

Življenje brezdomcev je prizadevanje za hrano, obleko, prenočišče in osebno higieno. Preživljajo se tako, da si hrano kupijo z denarjem, ki ga dobijo z beračenjem, ali pa iz drugih virov: s socialno pomočjo ali s pomočjo dobrodelnih organizacij, ki omogočajo tople obroke in hladne prigrizke. Prehrano dobijo v zavetiščih, pri Kraljih ulice, Vincencijevi zvezi dobrote in enkrat tedensko v Karitasu in Rdečem križu. Slednja omogočata tudi skrb za osebno higieno: Karitas enkrat tedensko tuširanje, striženje in britje, Rdeči križ pa tuširanje omogoča dvakrat na teden.

»Ena od bistvenih dimenzij definicije brezdomstva je odsotnost dostopa do ustreznega osebne stanovanja. Brezdomstva pa ne gre jemati kot pomanjkanja zgolj (ustreznega) bivališča. Treba se je poglobiti v brezdomstvo kot pojav, povezan z mnogimi med seboj sodelujočimi dejavniki.« (Dekleva, Razpotnik, 2007:15)

V večini sogovorniki navajajo, da je brezdomec tisti, ki si ne more zagotoviti osnovnih virov preživetja, nima zaposlitve, je brez rednih dohodkov, stalnega prebivališča, tisti, ki uporablja storitve in ponudbe organizacij, namenjenih brezdomcem in ne nazadnje tisti, ki ima primerno bivališče, vendar ga ne more vzdrževati (npr. plačevati položnic) ali pa zaradi stroškov vzdrževanja ne more poskrbeti za druge življenjske potrebe.

Izjave sogovornikov o oblikah brezdomstva:

»Tisti, ki nima osnovnih življenjskih pogojev.«

»Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.«

»Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci.«

»Pravi brezdomec je brez vsega.«

»Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb.«

»Brezdomec je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nč družga kot da gre spet na cesto in žica od Karitasa do Karitasa.«

»Tist, k nima nikjer za živet, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma streho pa nima za položnce.«

»Sej beseda »brezdomec« velik pomen.«

»Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.«

»Brezdomec je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, k ga nima.«

»Sploh pa je to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.«

Vsi sogovorniki imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje (*»Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam.«*; *»Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.«*), trije imajo urejeno tudi dodatno; en preko ZPIZ (*»Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.«*), drugemu je vse potrebno pomagal urediti sosed (*»Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.«*; *»Osnovno in dodatno zdravstveno zavarovanje mam.«*), tretji pa je izgubil dokumente in ko jih je dobil nazaj, je ugotovil, da ima urejeno tako osnovno kot dodatno zdravstveno zavarovanje.

4.2 Ocena socialnih posledic

Večina sogovornikov ima precej socialnih posledic zaradi načina življenja, zaradi brezdomstva. Skupno jim je dejstvo, da živijo na ulici 5 let in več. Njihove kariere pa so zelo različne:

»Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto.«

»Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavit al pa drogo, potem začneš tud lasnte stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it.«

»Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.«

»Začel se je vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor.«

»Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnila od mene.«

»Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.«

»Veš kako je, sm začel uživat in živet 100 na uro, skoz se je neki dogaoja, pa bejbike, pa žur.«

»Pa doma se nismo štekal, so me vzel samo zarad gnarja, sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Nikol me niso razumel.«

»Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla.«

V svoji preteklosti so brezdomci imeli urejeno družinsko življenje. Ustvarili so si ga ali s svojimi partnerji/icami, s starši ali pa so imeli svoja stanovanja in živeli sami. V nekem obdobju življenja so se srečali s stisko, iz katere niso videli izhoda. Te prelomnice sestavljata izguba osnovnih virov preživetja in čustveni padec, kar vodi v stanje brezizhodnosti in v občutek poraza.

Izgubo osnovnih virov preživetja sestavljata: izguba finančnih sredstev zaradi odpovedi s strani delodajalca, dolgov, ki so se nabirali in jih niso mogli odplačati, ter izguba nepremičnin, izguba bivališča ali izselitev iz stanovanja. Druga sestavina prelomnice pa je čustveni padec zaradi izgube staršev, prevare, razočaranja, zapustitve ali ločitve od partnerja/ice. Ta stiska jih je pripeljala v stanje brezizhodnosti. Edini trenutni izhod, ki jim je blažil bolečino, so našli v omamljanju z alkoholom in/ali drogo.

Tabela 4.1: Starost, pri kateri so sogovorniki prvič postali brezdomci

Starost	f	%
Do 15 let	1	10
16 – 25 let	4	40
26 – 35 let	4	40
36 – 45 let	0	0
46 – 55 let	1	10
Skupaj	10	100

Tabela 4.1 kaže, da človek lahko postane brezdomec tako rekoč v vseh življenjskih obdobjih, pri čemer je to manj verjetno v starejšem obdobju (po 55. letu). Med intervjuvanimi brezdomci jih je največ prvič postalo brezdomec v obdobju poznega mladostništva (med 16. in 25. letom, 40 %) in v obdobju do 35. leta (40 %), kar pomeni, da so skoraj vsi intervjuvani brezdomci to postali v starosti do 35. leta svoje starosti (90 %). To nakazuje, da je brezdomstvo v veliki meri povezano s težavami v matični družini oziroma z neuspešnim prehodom v samostojno življenje. Za obdobju od 26. do 35. leta pa je to lahko tudi znak nekakšnega zloma socialnih mrež v srednjih letih. V tem starostnem obdobju lahko brezdomstvo sledi ločitvam zakonskih oziroma partnerskih zvez.

Večina sogovornikov je brez redne zaposlitve in je tudi ne iščejo. Eden izmed sogovornikov zaradi zdravstvenih težav (*»Ne, zaradi zdravstvenih težav je ne morem niti dobit.«*), dva si jo želita, vendar si želita najprej stalno bivališče (*»Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi.«*; *»Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel.«*), tretji je izpostavil, da bi rad delal, vendar bi potem moral odplačati kredite (*»Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem.«*; *»Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.«*). En sogovornik si je ne želi (*»Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj luštno.«*), pri dveh pa je zaslediti obup (*»Nč pametnega ni pa noben te noče.«*; *»Brezdomec sem, kdo me bo vzel pa še pijem«*; *»Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci, kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!«*).

Trije prodajajo časopis Kralji ulice, dva občasno pišeta tudi članke. Vsi, razen enega, ki prejema invalidsko pokojnino, prejemajo socialno pomoč. Dva izmed sogovornikov občasno delata priložnostna dela. Eden izmed njiju je povedal: *»Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov.«* Drugi, ki ne biva v Ljubljani, pomaga sosedom na vrtu ali njivi, seka drva in odnaša smeti. *(»Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.«)*

Večina sogovornikov berači:

»Po naše se pravi tko: z žicanjem.«

»Drobiž probam dobit od mimoidočih.«

»Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10€ naenkrat.«

»Žicam.«

»Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje...«

Glede prenočevanja se znajdejo na različne načine. Kot prostor, kjer običajno prespijo, so navedli tovarno Rog oziroma stare in zapuščene hiše *(»Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene.«)*, čakalnico na železniški postaji *(»Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice.«)*, kleti, podhode, klopce, šotor *(»Šotor mam postavljen. Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalko, dve deke, kuhalnik camp.«)*. Dva spita v zavetišču *(»Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.«)*, eden izmed sogovornikov pa živi s študentko, s katero si delita stroške *(»Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov. Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano.«)*.

Sogovorniki pravijo, da lahko na dan dovolj pogosto jedo *(»Če se mi da jest, lahko 4-5krat na dan jem.«)*, količina pa je odvisna od tega, koliko obiska ima organizacija tisti dan *(»Količinsko pa odvisn kolk naroda pride jest.«)*. Omenili so zavetišče na Poljanski, Vincencijevo zvezo, Uršulinke in Karitas. Večinoma jedo enolončnice in testenine. Glede kvalitete hrane pa so mnenja različna. Dva pravita, da hrana ni kvalitetna. Eden izmed njiju pravi: *»Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra.«* Drugi: *»Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč popran, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena.«* Le sogovornik, ki živi s sostanovalko, si pogosto skuha sam.

Stike s sorodniki imajo sogovorniki predvsem z mamo, z očetom ne (*»Z mamo se dobim enkrat, dvakrat na let. Fotr se me je pa tko al tko odpovedal.«*; *»Z mamo se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala.«*). Svoje otroke imajo trije, en ima stike z njimi, dva jih nimata. Eden izmed sogovornikov je poročen, vendar z ženo nista več skupaj, imata pa stike. Večina pravi, da pravih prijateljev, odkar so na ulici, nima:

»Na ulci si sam.«

»Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.«

»Prijatlov na ulici nimaš velik. Maš pa velik znancev.«

Brezdomsko življenje poteka z ohranjanjem bežnih oziroma površnih odnosov, ki so sestavljeni iz stikov s svojci in stikov z ljudmi, ki jih srečajo na ulici. Stike s svojci lahko delimo na popolno izolacijo, ki je značilna za tiste, ki so dlje časa na ulici in ohranjajo komunikacijo le z drugimi brezdomci. Sem lahko štejemo tudi tiste, ki nimajo nobenega svojca, s katerim bi bili v stiku, ali pa so te vezi že prej bile šibke in so se čez čas izgubile. V drugi kategoriji stikov s svojci so tisti, ki jih ohranjajo. To je značilno predvsem za tiste, ki so v primerjavi z ostalimi manj časa na ulici. Pri teh lahko predvidevamo, da bodo stiki čez čas ugasnili, če se stanje ne bo izboljšalo.

Nasilje, nesreče in kazniva dejanja so pogost pojav med brezdomci. Sogovorniki so navajali različne situacije, kjer so bili žrtve nasilja in nesreč:

»Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Šival so me.«

»Me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzel tist bel, k je na strani za meso tolčt, na drugi stani je pa sekirca in me je zadel nad očesom. Dobil sem 28 šivov.«

»Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop.«

»Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop.«

»Pride do konfliktov pa te pretepejo.«

»Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist, kar si mel v žepu za zjutri, da greš na kavo al pa kej.«

»Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom.«

»Pa še zaštihan sm trikrat zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.«

»Padu sm, k sm bil preveč pijan.«

»Ja, padel sem s kolesa, k sem bil preveč pijan.«

»Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.«

Nekateri so kazniva dejanja povzročili sami:

»Ja, pospravu sm unga v Cukrarni.«

»Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno.«

»Ja, zarad pretepa sm sedel 8 mescov, pa zarad 1 litra vina Dobrovoljčka tud 8 mescov, pa zarad kraje, male tatvine 3 leta.«

»Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu.«

»S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.«

»Kradu sm.«

»Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radia, kej u trgovini.«

»Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.«

4.3 Ocena zdravstvenih posledic

Vsi sogovorniki imajo zdravstvene posledice, fizične poškodbe ali psihične posledice zaradi stila življenja (*»Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.«*; *»Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.«*). Bolezni, ki so jih navajali sogovorniki so: revma, bolezni sečil, pozimi prehladi, podhladitev, ozeblina, pljučnica, tuberkuloza, bolezni povezane z alkoholom in drogo: epilepsija, ciroza jeter, hepatitis, overdose... Psihične posledice, ki so jih navedli pa so shizofrenija (*»Privide pa prisluhe, shizofrenija.«*), živčnost, depresija (*»Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre.«*), slabo spanje, neprimerno obnašanje (*»Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt.«*).

4.4 Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

Vsi sogovorniki se dobro zavedajo tveganj, povezanih z brezdomstvom.

»Zarad pijače je največ problemov.«

»Pomrznenost, jetra, zastrupitev krvi itd.«

»Ubistvu si pa kot brezdomec nevaren najbolj sam seb.«

»Hah, non stop na vseh področjih.«

»Nevarn je to, da te kdo štihne.«

»Kdaj je kdo zravn tebe tolik pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi.«

»Al pa če te hoče kdo kr tko, k mu je dolgčas, zajebavat.«

»Da kej zbolíš, da naletíš na modele, k te hočjo petepst.«

»Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.«

Šest sogovornikov nima spolnih odnosov že dalj časa (*Že par let ne vem kaj je seks.«*; *»Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cest.«*). Dva imata redne spolne odnose s stalno partnerico in ne uporabljata zaščite. Eden od njiju pravi, da zaščito uporablja partnerica. Dva sogovornika imata občasne partnerice in se izpostavljata nezavarovani spolnosti:

»Zaščite ne uporabljam, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikakor ne.«

»Se dobivamo, če je kerkat kej na tem. Občasno, enkrat na mesec. Zaščite ne uporabljam.«

Večina sogovornikov navaja, da sta povod za nasilje in kriminal alkohol in droga:

»Ko je pijača prazna, potem je kreg.«

»... jih je pa velik, ko so trezni so uredi, ko so zadeti, so pa zlo nasilni.«

»Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol.«

»Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok.«

Sedem sogovornikov je povedalo, da niso nasilni. Eden bi se branil z nasiljem, če bi ga kdo napadel, eden je priznal, da je nasilen (*»Vse si upaš. Povod je alko al pa droga. Sem nasilen.«*), eden izmed sogovornikov pa pravi: *»Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba.«* in *»Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to.«*⁵

⁵ Sogovornik je povedal, da ima shizofrenijo, kar je bilo med samim pogovorom tudi zaznati. Nekaj časa je govoril o sebi, nekaj časa o drugi osebi. Pri tej temi je povedal, da je bil v zaporu zaradi umora, vendar jasnega odgovora ali je sedaj še vedno nasilen, nisem dobila. Najprej je dal odgovora, ki sem ju navedla zgoraj, kasneje pa je povedal, da če ga kdo izziva, tudi udari.

Ko pri sogovornikih nastopi stiska, se z njo spopadejo na različne načine (*»Zbrišem iz glave.«*; *»Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim.«*). Eden izmed njih je povedal, da nima nikogar, s komer bi se pogovarjal, drugi pa: *»Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolk močen.«*; *»Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano pojstlo v Psihiatrični bolnici Polje.«*

Vsem je skupno, da si pomagajo z alkoholom in/ali drogo:

»Tmle mam prjatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.«

»Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.«

»Zmenm se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihhr zravn.«

»Če ni droge, je kriza tolk večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.«

»Pijem.«

»Misliš, da bo alko pomagu, pa je v resnic sam še slabš.«

»Pir pijem, tud to me gor drži.«

Dva sta povedala, da se lahko po strokovno pomoč obrneta na uredništvo časopisa Kralji ulice (*»Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice.«*; *»Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.«*). Enemu izmed sogovornikov je v času stiske v podporo punca, prav tako pa je priznal, da mu pomaga, če se zjoka (*»Čeprav sm fant, zjokam se orng.«*).

O samomoru je pet sogovornikov povedalo, da ga niso niti delali, niti razmišljali o njem. Eden je o njem razmišljal (*»Ma kdo pa ni. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekratk.«*), trije pa so ga poskusili tudi storiti:

»Joj, ne razmišljal, sej sem ga delu tud.«

»Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal.«

»Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolk pijan. Sploh, če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl.«

»Mel sem 3 neuspele samomore, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletami in to je blo to.«

4.5 Ocena služb

Vsi sogovorniki so že v preteklosti iskali pomoč in si z različnimi organizacijami pomagajo še danes. V večini ocenjujejo, da je pomoč dobro organizirana:

»Prek sociale nimam kej rečt.«

»CSD, Karitas, prostovoljc sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.«

»CSD, Rdeči križ, Karitas, Vinčenzi; uredu.«

»Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.«

»Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.«

»Za dve osnovni potrebi brezdomcev – prehranjevanje in razdeljevanje oblačil – je v MOL poskrbljeno zelo dobro, torej v obsegu, ki ustrezno pokriva potrebe brezdomcev. S tem se ukvarjajo skoraj vse našete organizacije, ki so dobro prostorsko porazdeljene. S tako pozitivno oceno se strinjajo tudi brezdomci sami, od katerih mnogi pravijo, da je v Ljubljani za njihovo osnovno oskrbo poskrbljeno boljše kot v marsikaterem drugem slovenskem mestu.«
(Dekleva, Razpotnik, 2007:85)

Imeli so tudi nekaj pripomb. Ostre kritike so letele na socialne službe:

»Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru. Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.«⁶

»En kurac, sranje, sranje na kubik. To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat.«

»Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim velewa zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak.«

»Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih.«

Trije so navajali, da so bili nastanjeni v bolnišnici. Eden je bil zadovoljen (*»V bolnici sm bil skor general.«*), drugi pravi, da je bil zadovoljen, vendar se ne želi vrniti (*»Ja pri zdravniku*

⁶ Sogovornik navaja, da je premalo poudarka na reintegraciji. Po enajstih letih ni imel ničesar in nikogar, kamor bi lahko odšel po odpustu iz zapora, zato je bil primoran v življenje na ulici.

sem bil, pa pr župniku tut. Pa v bolnici sem bil, v Polju. Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.«), tretji pa je izrazil nezadovoljstvo (»Psihatri bi te takoj nafilal z zdravili.«).

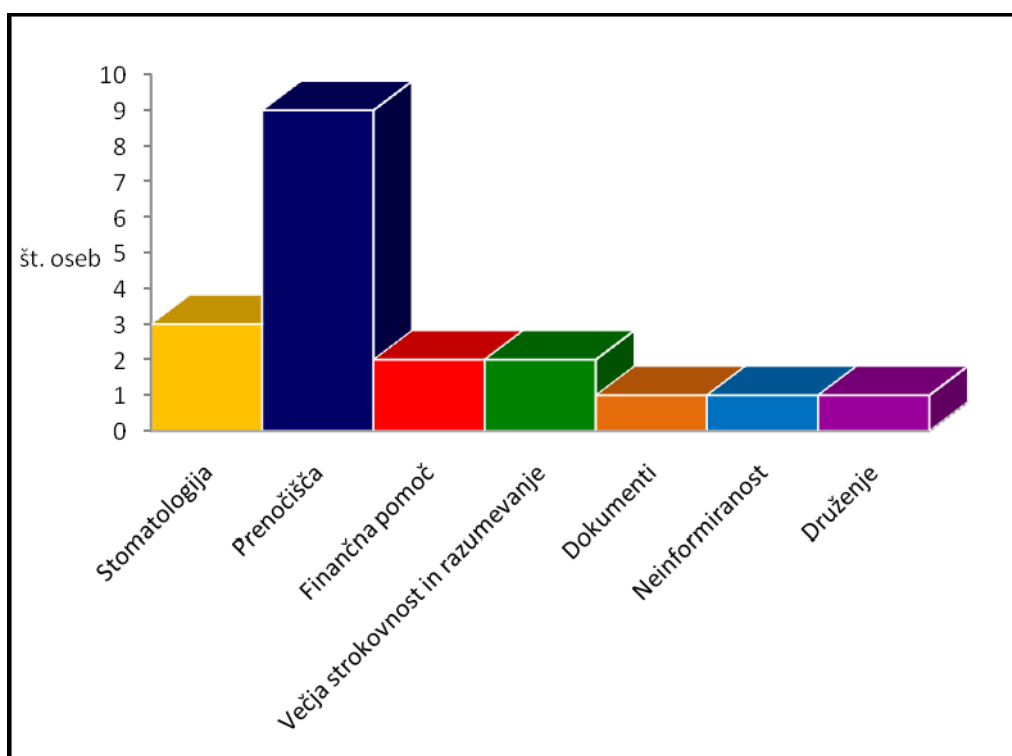
Eden izmed sogovornikov je poudaril, da je edini vir informacij časopis Kralji ulice (»Informacije dobim edin v časopisu Kralji ulice.«; »Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.«). Izpostavil je tudi, da ga moti, ker v primeru slabega vremena čez dan ne more biti v zavetišču. (Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada.«)

Dva sta podala tudi kritiko glede materialne pomoči:

»Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.«

»Sej maš deke, sam to ni dost.«

Graf 4.1: Zaznavne potrebe brezdomstva

Graf 4.1 kaže, da devet sogovornikov meni, da je največja potreba brezdomcev več prenočišč, ki bi bila prostornejša in cenovno bolj dostopna:

»Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev.«

»... več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi.«

»Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej...«

»Pocen prenočišča...«

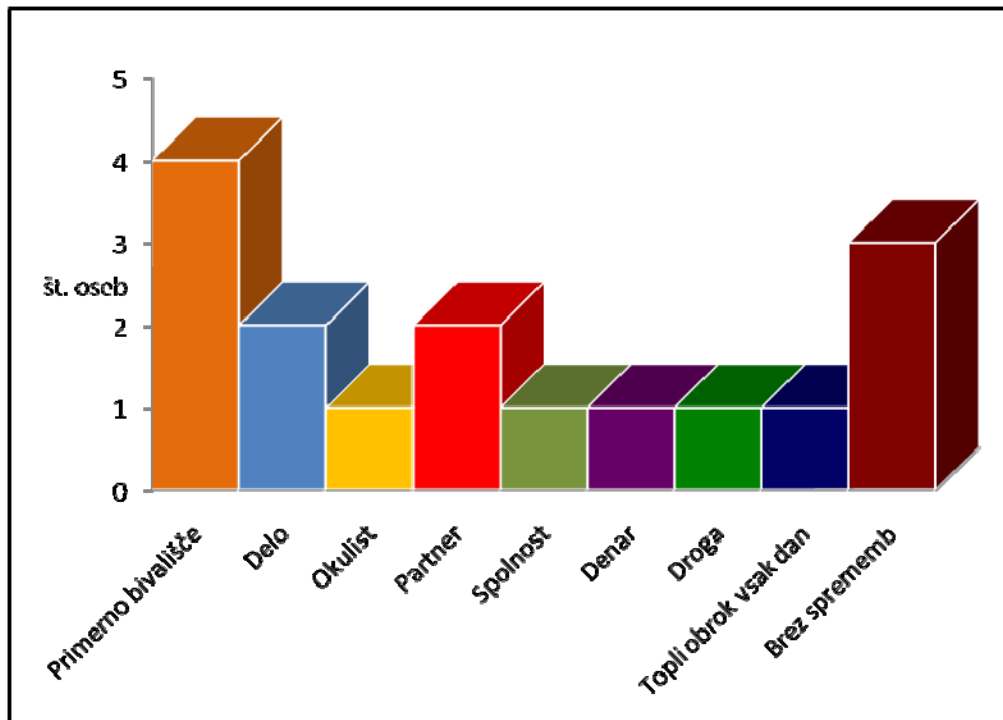
»Več placa za spat.«

»Več prenočišč z večjo zasebnostjo...«

»Več postelj.«

Trije menijo, da bi bilo za brezdomce potrebno poleg prenočišč urediti tudi področje stomatologije (*»Stomatologija.«*; *»... pa zobarja.«*; *»... zobar.«*), dva sta izrazila potrebo po večji finančni pomoči (*»Več denarja...«*; *»Več keša, večja socialna...«*), omenili pa so tudi potrebo po lažji ureditvi osebnih dokumentov (*»Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš.«*), lažjem dostopu do radia in televizije (*»...pa televizija al pa radio vsem dosegljiv.«*) ter več druženja (*»Družba, velik smo sami.«*).

Graf 4.2: Zaznavne potrebe uporabnikov

Graf 4.2 kaže, da so štirje sogovorniki izrazili potrebo po primernem bivališču (*»Pametno prenočišče, ...«*; *»Stanovanje, sobca, souporaba kopalnice, itd.«*; *»Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.«*), eden izmed njih je izrazil željo po primernem bivališču, saj mu bivališče predstavlja prostor, kamor lahko povabi partnerico (*»Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.«*), eden je izrazil željo po partnerici, ki bi ga sprejela takšnega kot je (*»Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno.«*), trije želijo, da ostane nespremenjeno (*»Jst ne pogrešam nč kej dost.«*; *»Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.«*; *»Če bo tko kot je zdej bo kr dobr.«*), dva si želita delo, eden izmed njiju je izrazil željo, da bi si izboljšal vid (*»...pa delo pa da vid uredim.«*), en je izrazil potrebo po spolnosti (*»Nočno storitev. Sex.«*), en po denarju in drogi (*»Gnar pa eno dozo...«*), en pa si želi topli obrok hrane vsak dan (*»Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.«*).

5 RAZPRAVA

Brezdomstvo v naši družbi obstaja. To je pojav, ki je mnogim posameznikom in javnosti neprijeten, saj kaže v kakšni družbi živimo. Brezdomci so socialno občutljiva populacija ljudi, s katero se vsak dan srečujemo na ulici. Vsak ima svoje razloge, zakaj je pristal na ulici in tudi svoj način spopadanja z obstoječo situacijo. Pogovori z brezdomci so mi dali vpogled v življenje ljudi, ki živijo na ulici, v njihov način razmišljanja in spoprijemanja s stisko, v kateri so.

Že v teoretičnem delu diplomske naloge sem opazila, da je pri definiranju besede brezdomec, meja težko določljiva. Rezultatom, ki sem jih dobila z raziskavo, je najbližja definicija Humerjeve (1999:209). Ta pravi, da je brezdomstvo mogoče razumeti kot večplasten družbeni pojav, ki ne zadeva le izgube »strehe nad glavo«, ampak pomeni izgubo doma, ki se najpogosteje navezuje na izgubo plačanega dela, na osebne življenjske tragedije, na krčenje obsega socialne države in tudi na naraščanje revščine, številnih migracij, pomanjkanja cenovno dosegljivih oziroma dostopnih stanovanj ter trenda nenadzorovane urbanizacije. Prav tako pa je rezultatom blizu definicija Stonove (1999:267), ki pravi, da je za brezdomce mogoče opredeliti tako ljudi brez strehe nad glavo kot tiste, ki živijo v negotovih in slabih stanovanjih ter do tistih, ki so nastanjeni popolnoma neprimerno glede na svoje potrebe.

Čeprav je težko govoriti o številu brezdomcev, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ocenjuje, da je v Sloveniji približno 1500 brezdomcev, od tega v Ljubljani med 400 in 700. Da se število iz leta v leto veča, opažajo tudi brezdomci, ki so sodelovali v raziskavi. Brezdomstvo je najbolj razširjeno v večjih mestih, kar lahko pripisujemo temu, da je več organizacij, ki so aktivne na področju brezdomstva, večji pretok ljudi in ne nazadnje tudi večja anonimnost posameznika.

Da je število brezdomcev težko določiti, sem nakazala že pri sami definiciji brezdomstva. Pri številu brezdomcev naletimo tudi na vprašanje vidnega in prikritega brezdomstva. Ne smemo zanemariti dejstva, da mnogi ne želijo biti vidni ali identificirani kot brezdomci, čeprav prejemajo pomoč namenjeno brezdomcem. Kot pravi Mandičeva (1999), ob različnih »vidnih« oblikah brezdomstva obstaja tudi v Ljubljani vrsta nastanitvenih situacij, ki sicer

sodijo v kategorijo brezdomstva, a jih na zunaj skoraj ni mogoče prepoznati. Zaradi tega »prikritega« brezdomstva moramo pri vseh ocenah števila brezdomcev upoštevati dejstvo, da je populacija brezdomcev redno podcenjena.

Kar se tiče organizacije pomoči v Ljubljani, navajam trditev Dekleve in Razpotnikove (2007:85), ki pravita, da je glede prehranjevanja in razdeljevanja oblačil poskrbljeno v obsegu, ki ustrezno pokriva potrebe brezdomcev. Raziskava je namreč pokazala, da se s tem ukvarjajo skoraj vse našete organizacije, ki so tudi dobro prostorsko porazdeljene.

Vsak brezdomec lahko v Ljubljani dobi čez dan dovolj hrane, ki omogoča preživetje. Odprto pa ostaja vprašanje kvalitete njihovega prehranjevanja. Na voljo so jim največkrat enolončnice in hladni prigrizki. Tople obroke dobijo v zavetiščih in v Vincencijevi zvezi dobrote, hladne prigrizke pa na Karitasu, Rdečem križu in v Društvu za pomoč in samopomoč Kralji ulice.

Večji problem pri oblikah pomoči se je pokazal pri iskanju prenočišč, saj je po mnenju brezdomcev zavetišč premalo oziroma so predraga in premalo prostorna. Pri bivanju oziroma prenočevanju v starih hišah, ki niso primerne, pa se »stanovalcem« poraja vprašanje, kdaj se bo hiša sama oziroma jo bodo mestne oblasti porušile.

Razlogi za brezdomstvo so številni in se razlikujejo glede na posameznikovo življenjsko zgodbo. V raziskavi so se pokazali predvsem naslednji dejavniki: finančna stiska, nerazumevanje družine, brezperspektivnost, zasvojenost, izguba službe, razveza.

Človek se v nekem obdobju sreča s stisko, iz katere ne more. Izhod iz stiske je še toliko večji, če nima podpore bližnjih, ciljev in optimizma. Sam se ne more spoprijeti s situacijami in dogodki, s katerimi bi se znal soočiti ob kakšni drugi priložnosti. Največ brezdomcev, s katerimi sem se pogovarjala, je to postalo med 16. in 35. letom starosti, kar lahko povežemo z neuspešnim prehodom v samostojno življenje in kasneje z zlomom socialnih mrež v srednjih letih.

Večina sogovornikov je začasni izhod videla v omamljanju z alkoholom, kar je vodilo v še večjo odvisnost in v težje reševanje stiske.

Borut: *»Marsikdo vpraša zakaj se omamljam, v čem je point tega. Jst pravm, da zarad tega, ker bežiš iz krute realnosti in se nočeš sprjaznt.«*

Dekleva in Razpotnik (2007:17) opisujeta dejavnike ogroženosti in tveganja stanovanjske izključenosti. Pravita, da strukturni (ekonomski procesi, povečevanje priseljevanja, bolj omejujoče definicije državljanstva) in institucionalni dejavniki (odsotnost dostopnih služb, mehanizmi razdeljevanja dobrin – storitev in javno dostopnih stanovanj, pomanjkanje ustreznih služb) lahko povečujejo ogroženost in tveganje za socialno izključenost, odnosni dejavniki (družinski status, značilnost odnosnih situacij, razpad odnosov) pa velikokrat nastopajo kot neposredni povod za krizna stanja, ki lahko peljejo k brezdomstvu. Osebni dejavniki (ekonomski/zaposlitveni položaj, narodnostni položaj, državni položaj, dolgotrajna bolezen, izobraževalni položaj, zasvojenost, priseljski položaj) so lahko tudi ključni dejavniki brezdomstva, pri čemer pa jih zaradi njihove manj razvidne narave zlahka spregledamo ali podcenjujemo njihov pomen in težo.

Brezdomstvo kaže pomanjkanje izbir in nadzora nad življenjem v ekstremni obliki. Je več kot le pomanjkanje bivališča. Gre za zanikanje temeljnih državljskih, političnih in socialnih pravic. Brezdomstvo je ekstremna oblika socialne izključenosti, ki, če traja dlje časa, deluje na posameznikovo življenje tako, da razkraja njegove ambicije, upanje in tudi življenje samo.

Mnenje mnogih mimoidočih na ulici je, da so si brezdomci sami krivi za svoje stanje in bi lahko delali, če bi le hoteli. Marsikateri brezdomci želijo delati in si urediti življenje, vendar pa obstajajo dejavniki, ki mu to otežujejo. Če želi zaposlitev, potrebuje stalno prebivališče, ki ga večina brezdomcev nima. Zakon o prijavi prebivališča določa, da je lahko brezdomec prijavljen na naslovu organa ali organizacije, ki je pomagala brezdomcu. To so lahko centri za socialno delo, Karitas, Rdeči križ, Zavetišče za brezdomce ali sedež upravne enote. Vendar pa imeti »zakonsko prebivališče« ni dovolj za pridobitev zaposlitve. Vsak človek rabi prostor, kjer lahko shrani osebne predmete, se uredi, spočije, v njem oblikuje svoje življenje in ne nazadnje prostor, ki mu pomeni dom. Če brezdomec nima primerne bivališča in

zagotovljenih osnovnih življenjskih potreb, še toliko težje dobi zaposlitev. Brez zaposlitve pa ne more prejemati rednih prihodkov, s katerimi bi si lahko zagotovil osnovne življenjske potrebe, si vlil upanje, vrnil dostojanstvo in postopno uredil življenje. Tako se tudi tisti, ki si želijo ponovno urediti življenje, vrtijo v ustaljenem krogu.

Težava za ureditev pravnega statusa je tudi v tem, da ima večina brezdomcev dolgove in druge obveznosti iz tega naslova. Država po eni strani omogoča, da si lahko vsak državljan uredi status, po drugi strani pa ima ponovno možnost osebam, ki imajo še neizpolnjene pravne obveznosti, uveljaviti pravne sankcije, kot so odvzem lastnine, trganje mesečnih dohodkov. Brezdomec torej ima možnost, da si uredi status, vendar mu neizpolnjene pravne obveznosti, ki jih ne more izpolniti, to onemogočajo.

Boštjan: *»Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem. Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.«*

Iz zgornjega citata je razvidno, da brezdomec želi delati, vendar se zaveda dejstva, da bi že na samem začetku urejanja življenja ostal brez zaslužka, ki mu predstavlja neko varnost in s katerim bi pokrival tekoče stroške. Država bi lahko osebam, ki imajo željo, voljo in delajo v smeri ureditve, prispevala svoj delež v smislu zamrznitve dolgov in drugih obveznosti iz pravnih poslov ter s tem dala možnost, da se postopno navajajo na vsakdanje obveznosti in vključevanje v skupnost.

Društvo za pomoč in samopomoč Kralji ulice je prvo v Sloveniji, ki na »vidni način« prispeva k vključitvi brezdomcev v skupnost. S časopisom Kralji ulice omogočajo, da brezdomci soustvarjajo časopis, prav tako pa je prodaja le-tega njihova obveznost in zaslužek. S pisanjem člankov lahko izrazijo svoje poglede, mnenja, poročajo o aktualnih dogodkih, ki se zgodijo na področju brezdomstva. S tem prispevajo k večji ozaveščenosti in spreminjanju javnih predstav o brezdomstvu. Z objavo članka Društvo neposredno omogoča, da avtor pridobiva na samozavesti in razvija svoje sposobnosti (fotografiranje, pisanje, risanje, uspešnost pri prodaji). Brezdomci se s sodelovanjem pri časopisu lahko postopno navajajo na obveznosti in odgovornost. Lahko bi rekli, da po malih korakih spodbuja, sicer tvegano in

negotovo pot brezdomcev, v smeri aktivnosti, avtonomnosti in samostojnega, vendar po potrebi podprtega vključevanja v družbo na tem ali onem področju.

Flaker (v: Šmajdek, 2003:108) navaja, da socialno delo ni stroka, ki bi imela vnaprej kodirane metode, temveč jih prilagaja konkretni situaciji in jih glede na situacijo vedno znova vzpostavlja. Socialno delo deluje v nepredvidenih in nepredvidljivih situacijah, kjer sta potrebna inovacija in ustvarjalno reševanje razmer. Vedno znova odkrivamo tudi politične korenine socialnega dela, ki dokazujejo, da se moramo vpletati v socialno in politično realnost, če hočemo zagotoviti interese in potrebe svojih uporabnic in uporabnikov.

Brezdomci zaradi svojih socialnih in osebnostnih značilnosti predstavljajo skupino uporabnikov, ki tako laične kot strokovne delavce, ki delajo z njimi, ne pripeljejo zlahka do občutka uspešnosti ob doseganju velikih sprememb uporabnikov na bolje. Delavci na tem področju se zato soočajo z izzivom ustreznega osmišljanja svojega dela. Strokovnost v tem kontekstu pomeni vztrajno in diferencirano podpiranje brezdomcev v njihovem življenjskem razvoju, izhajajoč iz njihovih individualnih posebnosti, dojemanj in možnosti ter predvsem na osnovi zaupnega in dovolj varnega odnosa med strokovnjaki in uporabniki.

Kot pravita Dekleva in Razpotnik (2007) mora biti tako delo podprto s stalnim usposabljanjem, refleksijo in strokovno podpornimi mehanizmi, kot sta npr. timsko delo in ustrezna supervizija.

Kot posameznik in kot strokovnjak ne moremo in ne smemo mimo dejstva, da je brezdomstvo in z njim povezani pojavi tudi naša skrb. Brezdomstvo je zato potrebno sprejeti in se z njim soočiti ter pri reševanju te problematike izhajati iz brezdomcev samih in ne iz predstav, ki si ji ljudje prevečkrat naredimo sami.

6 SKLEPI

- Brezdomstvo se veča in je najbolj razširjeno v večjih mestih.
- V Sloveniji ni institucije, ki bi bila zadolžena za evidentiranje brezdomstva, posledično ni tudi nobenega sistema zbiranja podatkov o brezdomstvu.
- Starostna struktura intervjuvanih brezdomcev se giblje od 25. do 52. leta. 40 % brezdomcev je to postalo v poznem mladostništvu (med 16. in 25. letom), prav tako jih je 40 % postalo med 26. in 35. letom.
- Brezdomci imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje, vendar jim ta ne zagotavlja predpisanih zdravstvenih storitev in zdravil.
- Za brezdomce ni urejeno področje zobozdravstva.
- V Ljubljani je dovolj organizacij, katere brezdomcem razdeljujejo hrano in garderobo.
- Premalo je prenočišč, ki bi bila prostornejša in cenovno bolj dostopna ter bi zagotavljala večjo zasebnost.
- Večina brezdomcev, ki so bili vključeni v raziskavo, si v stiski pomaga z alkoholom.
- Preživljajo se z beračenjem, s socialno pomočjo in s pomočjo dobrodelnih organizacij.
- Glavna ovira, da si brezdomci ne uredijo pravnega statusa, so dolgovi in ostale obveznosti iz tega naslova.
- Če imajo stike z družinskim članom, je to najpogosteje mama.

7 PREDLOGI

Glede na predelano literaturo, ugotovitve raziskave in izkušenj brezdomcev navajam naslednje predloge:

- Brezplačna pravna pomoč, ki bi brezdomcem pomagala pri informiranju o pravicah in možnostih uveljavljanja le-teh.
- Brezdomcem omogočiti, da si lahko uredijo pravni status ne glede na pravne obveznosti, ki jih imajo. Torej, da bi se jim omogočil moratorij na dolgove za cca. 2 leti in se jih s tem motiviralo za iskanje zaposlitve, primerne nastanitve in za nadaljnje urejanje življenja.
- Problem brezdomstva bi bilo potrebno reševati ne le v smislu zadovoljevanja nujnih življenjskih potreb, ampak tudi v smislu iskanja načinov za reintegracijo.
- Oblika nastanitve, ki bi brezdomce usmerjala v ponovno avtonomijo nastanitve.
- Prostovoljno delo bi se lahko razširilo v nove oblike dela z brezdomci, kot je iskanje primerne dela, izobraževanje ...
- Dnevni centri in ostale organizacije bi lahko nudile možnost za vključevanje brezdomcev v različne konstruktivne dejavnosti.
- Razviti oblike pomoči, ki se jih bodo lahko posluževali tudi tisti brezdomci, ki se ne želijo razkriti.
- Zagotoviti več prenočišč in težiti k večji prostornosti, ki bi zagotovila tudi večjo zasebnost posameznika.
- V Ambulanto s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja ProBono vključiti zobozdravstvo.
- Obveščanje širše javnosti o problemu brezdomstva (javne okrogle mize, mediji, predavanja, sodelovanje organizacij s šolami ...).

8 POVZETEK

Problematika brezdomstva je v današnjem času vse bolj pereč problem, saj se število brezdomcev iz leta v leto povečuje. Najhuje je v večjih urbanih središčih, kot so Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj in Koper.

Če so bili še do včeraj številni neprijetni družbeni pojavi deloma spregledani in potisnjeni na rob, se danes Ljubljana srečuje z dejstvom, da število ranljivih skupin posameznikov in posameznic stalno narašča. Brezdomstvo dobiva novo podobo, saj se pojavljajo tudi nove oblike revščine (gospodarska kriza, brezposelnost, denacionalizacija, zasvojenost, razpadanje družinskih vezi).

Pri brezdomcih pride do spremembe zaradi ključnih dogodkov v življenju, s katerimi se niso znali soočiti in jih preboleti, bodisi ker niso imeli nikogar ob sebi, da bi jim pomagal, ali pa se niso imeli kam obrniti in so še bolj zabredli v težave.

Z Vprašalnikom za poizvedbe o življenju in hitro oceno potreb brezdomcev v Ljubljani⁷ sem v empiričnem delu naloge želela dobiti hiter vpogled v življenje in potrebe brezdomcev. Prikazati sem poskušala lokalno sceno brezdomstva, oceno socialnih posledic, oceno zdravstvenih posledic, tvegano vedenje in oceno tveganja brezdomstva ter oceno služb oziroma storitev in potreb uporabnikov. Izvedla sem deset intervjujev z naključno izbranimi brezdomci na ljubljanskih ulicah. Večina je bila pripravljena odgovarjati brezplačno, s tremi pa sem intervju opravila ob pijači v bližnjem lokalju.

V raziskavo sem želela vključiti tudi ženske, vendar od štirih nobena ni želela sodelovati z menoj.

Raziskava je pokazala, da se brezdomstvo veča in je najbolj razširjeno v večjih mestih po Sloveniji; Ljubljana, Maribor, Kranj, Celje in Koper. Brezdomci se preživljajo s pomočjo karitativnih organizacij, beračenjem in socialno pomočjo, ki jo večina prejema. Iskanje

⁷ Vprašalnik za poizvedbe o življenju in hitro oceno potreb brezdomcev v Ljubljani je nalogi priložen kot priloga.

prenočišč jim predstavlja večji problem, saj ocenjujejo, da je prenočišč premalo. Brezdomci imajo po večini okrnjeno socialno mrežo. Stikov s svojci večina nima, če pa jih imajo, so to stiki z mamo. Prijateljev nimajo, imajo pa veliko znancev v krogu brezdomcev. Izpostavljeni so zdravstvenim tveganjem, ki so v veliki meri povezana z uživanjem alkohola ter načinom in prostorom bivanja. S stisko se brezdomci soočajo na različne načine. Večini brezdomcev, ko so bili vključeni v raziskavo, je edina možna podpora v stiski alkohol ali katera druga droga.

Namen moje naloge je bil prikazati problematiko brezdomstva in podati predloge za njeno reševanje. Hkrati si želim, da bi bila diplomska naloga podlaga za nove raziskave in pristope socialnega dela.

9 LITERATURA IN VIRI

- Aleksič, Jelena, Sušnik Mojca. 1999. *Nevladne organizacije pri stanovanjski oskrbi ranljivih skupin*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Aleš V. 2008. Vincencijeva zabava za novo leto. *Kralji ulice januar – februar 2008*, 21:15.
- A.M. in M.K.L. 2007. Med brezdomci vedno več otrok. Ljubljana - MMC RTV SLO, http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=1&c_id=130282 (januar 2009)
- A.S. 2009. Zavetišč za brezdomce je premalo. Ljubljana – MMC RTV SLO/STA, http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=1&c_id=191246&rss=1 (januar 2009)
- Černič-Mali, Barbara. 1999. *Oskrba s socialnimi stanovanji: novejši koncepti in trendi*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Dekleva, Bojan, Razpotnik, Špela. 2007. *Brezdomstvo v Ljubljani*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani - Pedagoška fakulteta.
- Dragoš, Srečo. 1993. Vprašanje klošarjev. *Socialno delo*, 32, 5-6: 153-160.
- Flaker, Vito. 1999. *Stanovanjske težave ljudi z dolgotrajnimi duševnimi stiskami in možne rešitve*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Gostečnik, Christian. 2000. *Mladostnik, družina, kriminal*. V: Martin Lisec (ured.), *Dom med resničnostjo in prisposodbo: mladi, ulica, prihodnost: zbornik predavanj: mednarodni seminar*. Ljubljana: Salve.
- Hanonina, Ksenija. 2005. Kralji ulice. *Mladina*.
http://www.mladina.si/te dnik/200523/clanek/kul--mediji-ksenija_hanonina.
(december 2008)
- Humer, Živa. 1999. *Diverzifikacija potreb in oblik podpore pri stanovanjski oskrbi*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

- I. M. 2007. Daleč od oči. *Nedeljski dnevnik*. Skrinja Nedeljskega.
http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/skrinja_nedeljskega/244343 (december 2008)
- Knežević, Jaroslav. 2000. *Iskanje novih poti ljubezni do brezdomcev v Cerkvi na Slovenskem na pragu tretjega tisočletja*. Ljubljana: Teološka fakulteta.
- Kosec, Boris. 1996. *Brezdomci*. V: Erna Kraševac-Ravnik (ured.), *Varovanje zdravja posebnih družbenih skupin v Sloveniji*. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije in Slovenska fondacija.
- Kosec, Boris. 2008. Brezdomci so med nami. *Dobro jutro*, 7, 140: 10-11.
- Kuljanac, Bojan. 2007. Kokain med intravenoznimi uživalci drog. *Diplomska naloga*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Lisec, Martin. 2000. *V iskanju doma*. V: Martin Lisec (ured.), *Dom med resničnostjo in prispodobo: mladi, ulica, prihodnost*: zbornik predavanj: mednarodni seminar. Ljubljana: Salve.
- Leskošek, Vesna. 1999. *Stanovanje kot pomemben prispevek k samostojnosti mladih*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mandič, Srna. 1999. *Stanovanjska tveganja, ranljive skupine in novi pogledi*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, Blaž. 1997. Metodologija raziskovanja v socialnem delu II (študijsko gradivo). Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, Blaž, Cigoj-Kuzma, Nika. 2003. Navodilo za pisanje diplomske naloge in opravljanje diplomskega izpita. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Nared, Marjetka. 2009. Življenje v »kraljestvu« ulic. Ljubljana – MMC RTV SLO, http://www.rtv slo.si/modload.php?&c_mod=rnews&op=sections&func=read&c_menu=1&c_id=190697 (februar 2009)
- Prettner, Maja. 2009. Ne mecite me v koruzo, saj nisem puška. *Ona 11*, 5: 24-25.
- Stone, Nadja. 1999. *Boj proti brezdomstvu in oskrba s cenovno dosegljivimi stanovanji: britanski model*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

- Škrinjar, Klara. 2009. Hrane in pomoči za vse, ki jo potrebujejo, ni dovolj. *Sobotna priloga*. 7. marec 2009, str. 10-11.
- Šimenc, Mojca. 2007. Revščina: Vsak osmi Slovenec živi v bedi. *Novice.Dnevnik.si*, <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/281130> (januar 2009)
- Šmajdek Halilović, Nermina. 2003. Stanovanjska tveganja ranljivih družbenih skupin. *Diplomska naloga*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Vexliard, Alexandre. 1965. *Uvod v sociologiju skitništva*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo.
- Zaviršek, Darja. 1999. *Ranljivost žensk na področju stanovanj*. V: Srna Mandič (ured.), *Pravica do stanovanja: brezdomstvo in druga stanovanjska tveganja ranljivih skupin*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Žnidarec Demšar, Simona, Urh, Špela. 2005. Socialno delo z Romi, sistem kontrole ali sistem pomoči. *Socialno delo* 44, 4-5: 325-331.
- Nacionalni stanovanjski program. (NPSta). [Uradni list RS, št. 43/2000](http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200043&stevilka=1985), (marec 2009)
- Nacionalni program socialnega varstva do leta 2005. (NPSV). [Uradni list RS, št. 31/2000](http://www.uradni-list.si/1/content?id=24745&part=&highlight=nacionalni+program), (marec 2009)
- Nacionalni program boja proti revščini in socialni izključenosti. [Uradni list RS, št. , \(marec 2009\)](http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/soc_prgprotirevscini.pdf)

10 PRILOGE

- Vprašalnik za poizvedbe o življenju in hitro oceno potreb brezdomcev v Ljubljani,
- Postopek kvalitativne analize,
- Intervjuji brezdomcev.

Vprašalnik za poizvedbe o življenju in hitro oceno potreb brezdomcev v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Spol: M Ž

Starost:

Lokalna scena brezdomstva

Zaznavanje v skupnosti	Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu?
Zemljepisna umestitev	Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno?
Stopnja brezdomstva	Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Se brezdomstvo veča/manjša?
Dostopnost do oblik pomoči	Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite? Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta?
Oblike brezdomstva	Kdo je po vašem mnenju brezdomec?
Subkulturne značilnosti	Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb...)?
Socialno-ekonomski status	Kako se preživljate? Imate kakšen drug status, npr.: invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje?
Zavedanje pravic	Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu?

Ocena socialnih posledic

Kariera	Koliko časa ste brezdomec? Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? Ali ste se navadili na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate?
Dohodek	Kateri so vaši dohodki? Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?
Zaposlitev, šola	Ali ste zaposleni/hodite v šolo? Ali imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo?
Veščine vsakdanjega preživetja	Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste?
Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)	Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? Ali imate partnerja/partnerko? Ste poročeni? Ali imate otroke in koliko? Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni?

Nasilje, nesreče	Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, pretefov zaradi brezdromstva? Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče?
Kazniva dejanja	Ste storili kakšna kazniva dejanja?
Odnos do brezdromcev	Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdromstva?

Ocena zdravstvenih posledic

Zdravstvene posledice	Kako ocenjujete svoje zdravje? Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdromstva?
Najpogostejši zdravstveni problemi	Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdromci?
Fizične poškodbe	Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere?
Psihične posledice	Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere?

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdromstva

Zaznavanje tveganj	Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdromstvom?
Spolnost	Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih?
Nasilje, kriminal	Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Kako se kaže ta nasilnost? Kako se zaustavite, ko ste nasilni?
Samomorilnost	Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor?

Ocena služb

Ocena služb/storitev	Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? Kaj bi se po vašem mnenju v teh službah lahko spremenilo, da bi vam v bodoče bolj koristile?
Želje, potrebe	Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdromcem? Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdromcev? Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero?

POSTOPEK KVALITATIVNE ANALIZE

1.1 Izpis relevantnih izjav

- 01 Zdej je lažje, k so te ustanove.
- 02 Za brezdomstvo je za moje pojme Ljubljana blazno solidarna, jemljejo nas, ker pač mormo bit. Sej nas ne morejo iztrebit.
- 03 Tle, v Ljubljani.
- 04 V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit.
- 05 Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2.
- 06 Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev.
- 07 Omama je bistvo tega.
- 08 To je stvar profila, profesije, enmu rata bolj krast.
- 09 Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zaslužka, k narod tud nima dnarja.
- 10 Zato sm prisiljen kakšno stvar ukrast in prodat.
- 11 Bil sem na ZPIZu, pa so me zavrnl. Težko jim gre dnar iz rok.
- 12 Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam.
- 13 Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto.
- 14 Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavit al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it.
- 15 Sociala.
- 16 Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj lušno.
- 17 Jst sm v Rogu.
- 18 Sam si morš najdt plac za spat.
- 19 Zato pa tolk pijače, kr dokler si ti pijan, te niti ne zebe niti nč.
- 20 Lah grem na Poljansko jest, v zavetišče, lahko grem tle vsak večer v Vincencija.
- 21 Jst za jest mam dost.
- 22 Količinsko je pa odvisn kolk naroda pride jest.
- 23 Večinoma so enolončnice al pa špageti. Take bolj enostavne stvari.
- 24 Mam strice, tete, mam tud brata pa sestro in nimamo nč stikov.
- 25 Jst sm tazga mnenja, da sm že tolk star, da očeta in mame ne rabim več.
- 26 Na ulci si sam.
- 27 Ja, pospravu sm unga v Cukrarni.
- 28 Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni.
- 29 Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne.
- 30 En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje.
- 31 Ne, samo živčen sem.
- 32 Drgač je pa največji sovražnik TBC – tuberkuloza, drgač so pa tud kake dolgoročne, recimo revma.
- 33 Najbolj jetra pobira alkohol. Ciroza jetr pa to.
- 34 En me je s flašo polno udaril v gostilni.
- 35 Privide pa prisluhe, shizofrenija.
- 36 Zarad pijače je največ problemov.
- 37 Kriminala je tud dost.
- 38 Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba.

- 39 Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to.
- 40 Ko je pijača prazna, potem je kreg.
- 41 S kom se bom pa pogovarju.
- 42 Najlažje je svetovat, težje je pa izvest.
- 43 Joj, ne razmišljal, sej sem ga delu tud.
- 44 Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru.
- 45 Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.
- 46 Jst ne pogrešam nč kej dost.
- 47 V Ljubljani jih je največ.
- 48 Veča se.
- 49 Karitas, v cerkvi sendviče.
- 50 V Karitasu se dobi tudi garderoba.
- 51 Potem pa še Rdeči Križ na Viču, kjer tud dobiš garderobo.
- 52 Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.
- 53 Po naše se pravi tko: z žicanjem.
- 54 Prosim mal, delat ne morem, zaradi zdravstvenih težav.
- 55 Če hoče kdo kaj dat, naj da.
- 56 Na zavodu mi ga za enkrat še ni uspel pridobit.
- 57 Osnovno in dodatno zdravstveno zavarovanje mam.
- 58 Eni pravijo tko, drugi pravijo tako, tretji pa zopet tako.
- 59 Ta naša socialna služba. Slab, slab.
- 60 Tam nekje od leta 90.
- 61 Kreg z očetom.
- 62 Oče je slišal in me je razdedinil.
- 63 Kar nažicam pa socialna podpora.
- 64 Ne, zarad zdravstveni težav je ne morem niti dobit.
- 65 Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice.
- 66 Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit.
- 67 Zavetišča so pa grda.
- 68 Za spat je še v Savljah pri sestrah.
- 69 Bolj švoh.
- 70 Zdele bom gor pred avtobusno postajo unga Albanca vprašal.
- 71 Od lanskega leta ne.
- 72 Imam še dve sestri pa ne kontaktiram z njima.
- 73 Z mamu pa tud ne že kar kakšno leto in pol.
- 74 Očeta nimam več.
- 75 Imam tri sinove. 10, 11, 12 let. Nič se ne slišim z njimi.
- 76 Tale gospod, mam pa še dva.
- 77 Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Šival so me.
- 78 Me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzel tist bel, k je na eni strani za meso tolčt, na drugi strani je pa sekirca in me je zadel nad očesom. Dobil sem 28 šivov.
- 79 Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno.
- 80 Dela se k da po mobitelu govori.
- 81 Uslužbenci v trgovini al pa pošti ne delajo razlik.
- 82 Imam epilepsijo, leva roka je pol hroma.
- 83 V stegnu imam 28 vijakov.
- 84 Ramo mam zdrobljeno, pa vid mi precej nagaja.

- 85 Imam pa tudi lordozo že od rojstva.
- 86 Revma, ker nimamo nikjer spat.
- 87 Alkohol in epi napadi.
- 88 Malo živčnosti.
- 89 Pomrznenost, jetra, zastropitev krvi itd.
- 90 Zaščite ne uporabljам, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikako ne.
- 91 Tmle mam prijatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.
- 92 V bolnici sm bil skor general.
- 93 Mel sm tak posel, bil sm hišnik celega zapora, celih delavnic.
- 94 Morda bi lahko eno mal večjo stavbo znalo mesto Ljubljana preorganizirat, da bi se brezdomci po 2, 4 nort v eno sobo zbasal, da bi mel nekje kulturno bivat, urejene sanitarije.
- 95 Stomatologija.
- 96 Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev.
- 97 Pametno prenočišče pa delo pa da vid uredim.
- 98 V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300.
- 99 Ljubljana, v Mariboru jih je bolj mal, Koper, v Kranju jih je tud bolj mal.
- 100 Veča, velik veča.
- 101 Karitas, Rdeč Križ in socialna podpora. To je pa vse.
- 102 Na Karitasu dobiš mal površno garderobo pa take živalce.
- 103 Dobiš kar rabiš.
- 104 Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci.
- 105 Pravi brezdomec je brez vsega.
- 106 Prjaven sm na zavodu, sej drgač sploh ni socialne podpore.
- 107 Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.
- 108 Od 13. Septembra 1987, pri 23. letih.
- 109 Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.
- 110 Dobivam socialko, včas tud to ne, če me zaprejo, k me je jebejo te položnice kurčeve.
- 111 Nimam niti želje.
- 112 Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški, v čakalnici, kjer je.
- 113 Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra.
- 114 Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr.
- 115 Edin pol je še en obrok, od ponedeljka do petka, k je pa v podhodu pred Maxijem. Tuki dobiš pa tud dvakrat za v usta.
- 116 Nekatere mam še; mam, brata, polbrata, od mame prijatla. Še mam stike z njimi.
- 117 Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.
- 118 Ne, nisem mel še nč.
- 119 Ja, zarad pretepa sm sedel 8 mescov, pa zarad 1 litra vina Dobrovoljčka tud 8 mescov, pa zarad kraje, male tatvine 3 leta.
- 120 Uredu.
- 121 Na ulici jih vedno dobiš.
- 122 Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.
- 123 Razbita glava.
- 124 Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.
- 125 Vse živo.
- 126 Že par let ne vem kaj je seks.

- 127 Vse si upaš. Povod je alko al pa droga. Sem nasilen.
- 128 Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.
- 129 Prek socialne nimam kej rečt.
- 130 Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.
- 131 Tam si človek, tud v zaporu.
- 132 Stanovanje, sobca, souporaba kopalnice, itd.
- 133 Al so žrtve sistema al pa samega sebe.
- 134 Alkohol, tablete, droga.
- 135 Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država.
- 136 Največ jih je v Ljubljani, zato ker jim Ljubljana največ nudi.
- 137 Veča, še posebno, ker smo v Evropi.
- 138 Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake.
- 139 Hrana je bolj skromna, prenočišč je premalo.
- 140 Vse je zastonj.
- 141 Zavetišče za mlade, na Bavarcu, tam pa prevladujejo narkomani.
- 142 Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne.
- 143 Medtem k v kontejnarji, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastonj.
- 144 Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo.
- 145 Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb.
- 146 Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud država nudi to možnost.
- 147 Dobivam socialo in kar dobim od prodaje časopisa.
- 148 Trenutno sem nezaposljiv, zato ker, če ne bi delal družbeno koristna dela kot zdej, s prodajo in pisanjem člankov, bi šel v arest, uklonilni zapor.
- 149 Zdej pa prek teh družbeno koristnih del odplačujem oz. oni odplačujejo.
- 150 Jst ne dobim od njih nič denarja.
- 151 Jst mam osnovno.
- 152 Ja, socialna ti pripada po zakonu, razen če nisi lastnik nepremičnine, stanovanja, v katerem živiš.
- 153 Potem pravica do hrane, neki država neki cerkev.
- 154 5 let, od 35 leta dalje.
- 155 Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor.
- 156 Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ.
- 157 Jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.
- 158 Socialna pa prodaja Kraljev ulice.
- 159 Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi.
- 160 Prodaja časopisa, kdaj tud kej napišem.
- 161 Zdej dovolj jem.
- 162 Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč popran, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena.
- 163 Prijateljv na cesti nimaš, imaš pa znance.
- 164 Prijateljv, prijateljic, kaj nej rečem, uredništvo Kralji ulice.
- 165 Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop.
- 166 Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop.
- 167 Jaz osebno nisem bil še nikoli žrtev nasilja zarad brezdomstva.

- 168 Razen, da sm dol padu mrtvo zadet, nobenga.
- 169 Zdej, ko smo v kapitalizmu zmerm bolj šteka.
- 170 Vsak sam za keš gleda pa svojo rit, boli ga patak za družga.
- 171 Največ je ozeblin, jetra.
- 172 Jetra tko pr alkoholikih kot pri narkomanih, tabletomanih.
- 173 Seveda, rabiš dolg časa, da se začneš normalno obnašat.
- 174 Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt.
- 175 Hah, non stop na vseh področjih.
- 176 Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cesti.
- 177 Jst osebno ne, jih je pa velik, ko so trezni so uredu, ko so zadeti, so pa zlo nasilni.
- 178 Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice.
- 179 Takrat k te zagrab, jst sm do sedaj iskal tolažbo v alkoholu, kakšnem dobrem jointu.
- 180 Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim.
- 181 Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolk močen.
- 182 Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano pojstlo v Psihiatrični bolnici Polje.
- 183 En kurac, sranje, sranje na kubik.
- 184 To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat.
- 185 Mi smo pač poden.
- 186 Več denarja, večja zavzetost teh strokovnih delavcev, socialnih delavcev, socialnih služb za te ljudi.
- 187 Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim veva zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak.
- 188 Več keša, večja socialna, več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi.
- 189 Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno.
- 190 Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval.
- 191 Skor vsi ljubljanski brezdomci se poznamo, kar ni teh tujcev.
- 192 Mislim, da bi družba lahko kej več naredila, predvsem za take brezdomce, ki so brez dokumentov.
- 193 Tuki v Ljubljani, glavno mesto.
- 194 Zdej se pa sam še veča.
- 195 Če se znajdeš, lačen nisi.
- 196 So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.
- 197 Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si.
- 198 Vse je zastonj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč Križ.
- 199 Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat.
- 200 Zdej nas je čedalje več in mormo včasih mal potrpet, ker ne dobiš tisto, kar bi pač rad.
- 201 Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nč družga kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa.
- 202 Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi.

- 203 Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje, al greš komu pomagat pa si plačan za tist.
- 204 Pozim pa k je sneg, mam jst že par svojih strank, oni sam lopatu zuni pustijo.
- 205 Z žicanjem, z občasnim delom, k dobim, pa s socialno.
- 206 Uradno še zmeri brezposelen, trenutno miruje, po enem letu se morš spet javit na Zavodu svetovalki.
- 207 Jst morm socialno delavko pohvalt, me sama pokliče, pove kaj mi pripada al pa če zamudim kakšno pomoč, to enkratno npr.
- 208 7 let, 8 leto gre. Od 32. leta dalje.
- 209 Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnla od mene.
- 210 So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal.
- 211 Sm pa mel službo takrat, dobro službo pr Škoflci. Od tm so me napodil, jst sm šel pol v Ljubljano.
- 212 Za 14 dni je blo dovolj za hotel dnarja, pol sm pa sam še na cesti pristal.
- 213 Samo socialna pomoč.
- 214 Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel.
- 215 Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem.
- 216 Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.
- 217 Rad bi pa delal.
- 218 Šotor mam postavljen.
- 219 Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalko, dve deke, kuhalnik camp.
- 220 Če se mi da jest, lahko 4 - 5 na dan jem.
- 221 Kvalitetna zame je, je raznolika.
- 222 Men je glavno, da imam vsaj 1 al pa 2 obroka topla na dan.
- 223 Tud prostovoljc sm v Vincencijevi zvezi.
- 224 Mam punco.
- 225 Pa morm rečt, da moja mami. Ona me še zdej podpira.
- 226 Sorodniki, k me srečajo, vejo kaj sm.
- 227 Mam sina, 12 let starega. Nimam pa nobenga kontakta, kr se je žena poročila z drugim, z Italijanom in živi zdej v Firencah.
- 228 Sam ne smem met stikov, kr ne plačujem.
- 229 Pride do konfliktov pa te pretepejo.
- 230 Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist, kar si mel v žepu za zjutri, da greš na kavo al pa kej.
- 231 Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu.
- 232 Par let nazaj je blo vsaj 70% slabše kot zdej. Tud pol k zmanjka številke, ti dajo sami od sebe, pa pravjo »se vsaj trudte«. Ni več tizga zaničevanja. Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
- 233 Pa tud sami brezdomci delamo na tem, da se mal lepš obnašamo.
- 234 Ljudje te sprejmejo pač takšnega, kakrš si.
- 235 Čedalje manj je tisti, k ti naprej mečejo »delat pejt«.
- 236 Zdej je pa tega praktično vedno manj. Sploh zdej, k je ta revija Kralji ulice pa k vidjo, da prodajamo to.
- 237 Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
- 238 Zdej so se pojavle srce pa pljuča pa revma pa ostale stvari pa ledvica. Za tabo pride, kr spiš na mokrih tleh, na mrazu.
- 239 Pljučne bolezni, tuberkuloza, pol so bolezni sečil, mehurja, voda uhaja, ledvica.

- 240 Zdej pr narkomanih so pa druge bolezni, npr. hepatitis.
- 241 Velik je tud epilepsije.
- 242 Zobe mam uničene, pa revma.
- 243 Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre.
- 244 Mam punco, k me nekak gor drži.
- 245 Tveganj ni, razen kar je kakšnega fizičnega al pa da te človk ubije za liter vina.
- 246 Ubistvu si pa kot brezdomc nevaren najbolj sam seb.
- 247 Mam punco, redne spolne odnose, testiran sm, tko da sm zdrav.
- 248 Ona uporablja zaščito.
- 249 Na splošno med brezdomci je pa zaščita kondom, kar nam tud delijo, da ne bi prišlo do razširjenja bolezni. Uglavnem je najbolj nevaren hepatitis C, pa za HIV jih tud ni mal.
- 250 Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol.
- 251 Čeprav sm fant, zjokam se orng.
- 252 Depresija, ko nobenega nisem imel okrog sebe.
- 253 Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal.
- 254 Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolk pijan. Sploh če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl.
- 255 CSD, Karitas, prostovoljc sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.
- 256 Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš.
- 257 Pozimi pa še prenočišča.
- 258 Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.
- 259 Menim, da jih poznam okol 80.
- 260 Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.
- 261 Vedno več je tega.
- 262 Kar se tiče Ljubljane je poskrbljeno zelo dobro.
- 263 So organizacije, ki dobr pomagajo, ampak gre se v tem, da hočjo pomagat pa se ljudje nočjo pomatrat.
- 264 Oblačila se dobi pa pri Karitasu, pri Vincenciju in še pri Kraljih ulice.
- 265 Jst sm zelo zadovoljen s tem kar dobim. Jst tko pravm, da kar se zastonj dobi, morš bit zadovoljen.
- 266 Mi se dobr razumemo, če pride do konflikta se pa besedno zmenimo.
- 267 Prodajam Kralje ulice.
- 268 Pa invalidsko penzijo mam, pa k dobim kej na ulci.
- 269 Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.
- 270 Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.
- 271 Družinske zadeve. So me hotl razparcelat pa so mi odnesl pojstlo ven iz stanvanja.
- 272 Na žalost je bla tista soba, k sm bil notr, oddana.
- 273 Invalidska penzija pa prodaja Kraljev ulice.
- 274 Invalidsko upokojen.
- 275 Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.
- 276 Jst se vsega tega poslužujem, kar nam pripada.
- 277 Lahko dobim tudi tri obroke.
- 278 Hrana je raznovrstna in lahko povem, da je na Poljancu vsak dan meso, čeprav je enolončnica.
- 279 Še vedno poročen. 24 let sva bla skup. Stike mava tud še zmeri. Jo je drug vzal.

- 280 Tri otroke mam, star 27, 21 pa 15 let. S prjatli se zastopm, z družino tud. Lahko gremo kamorkol.
- 281 Prjatli lahko govorijo, da jih je lahko sto, ampak je lahko samo eden.
- 282 To je blo pa takrat, k sm mogu it za 5 minut iz zavetišča in nism povedu. Nism se šel izpovedat, da sm pršu.
- 283 Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom.
- 284 Jst sm brez vranice.
- 285 Pa še zaštihan sm 3 zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.
- 286 S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.
- 287 Jst nimam problemov.
- 288 Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.
- 289 Eno ljubezen dobit.
- 290 Otesnjenost, da je sam.
- 291 Se sploh ne sekiram.
- 292 Nevarn je to, da te kdo štihne.
- 293 Se dobivamo, če je kerkat kej na tem.
- 294 Občasno, enkrat na mesec.
- 295 Zaščite ne uporabljam.
- 296 Ne, z besedami rešujem.
- 297 Zbrišem iz glave.
- 298 Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.
- 299 Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice.
- 300 Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada.
- 301 Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo.
- 302 Več prenočišč, pa televizija al pa radio vsem dosegljiv.
- 303 Pa to, da morš it ob 8 ven in šele ob 8 notr
- 304 Nočno storitev. Sex.
- 305 Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.
- 306 Ni lahko. Vsak misl, da se to njemu ne more zgodit. O ja, pa se lahko.
- 307 Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.
- 308 Včas ga je blo zihr manj.
- 309 Rdeči Križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.
- 310 Tist, k nima nikjer za živet, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma streho pa nima za položnce.
- 311 Sej beseda brezdomec velik pomen.
- 312 Drobiž probam dobit na ulci od mimoidočih.
- 313 Socialna pa kar dobim na ulci.
- 314 Brezposeln sm, na zavodu sem. Pa kaj nej, sej ni nč pamtnega tm.
- 315 Ja, vsega pa tko al tko nikol ne veš, razen če se s tem ukvarjaš.
- 316 Ja, mam obvezno zdravstveno zavarovanje pa socialno.
- 317 Zdej bo 10. obletnica. Pri 28. letih.
- 318 Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.
- 319 Socialna.
- 320 Nč pametnega ni pa noben te noče.
- 321 Brezdomec sem, kdo me bo vzal pa še pijem.
- 322 Tm v eni stari bajti.

- 323 Ko tuki ne bo več, bom šel pa v kero drugo bajto. V Ljubljani jih je dost.
- 324 Na Poljanski hočjo met pa preveč dnarja.
- 325 Če hočš je za jest dovolj. Dobiš na Poljanski, Vinčenjij, Frančiškani.
- 326 Z mamu se dobim enkrat, dvakrat na let.
- 327 Fotr se me je pa tko al tko odpovedu.
- 328 Prjatle, k smo skupi.
- 329 Padu sm, k sm bil preveč pijan.
- 330 Krađu sm.
- 331 Slišiš kdaj, da ma kdo kakšen komentar.
- 332 Delat pejt al te pa kao ne gledajo pa vidš, da te.
- 333 Folk zna bit ignorantski.
- 334 Za enkrat mislm, da ne.
- 335 Pozim podhladitve, ciroza jetr in vse kar je povezan z alkom.
- 336 Kdaj je kdo zrawn tebe tolk pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi.
- 337 Al pa če te hoče kdo kr tko, k mu je dolgčas, zajebavat.
- 338 Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok.
- 339 Zmenm se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihr zrawn.
- 340 Ma kdo pa ni. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekrat.
- 341 CSD, Rdeči križ, Karitas, Vinčenjij; uredu.
- 342 Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej, pa zobarja.
- 343 Sej maš deke, sam to ni dost.
- 344 Pocen prenočišča, zobar.
- 345 Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.
- 346 Mislm da mamu vsi neki. En alkohol, drug tablete, eni drogo.
- 347 Pozabiš na vse. Takrat živim drgje, u svetu k je sam u moji glavi, kjer mi nč ne manka.
- 348 V Ljubljani.
- 349 Veča se.
- 350 Vsi po malem. Cerkev se kr briga za nas, sam veš tm je že vera, rabjo vernike.
- 351 Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.
- 352 Žicam.
- 353 Tut z robo si pomagava.
- 354 Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10 evrov naenkrat.
- 355 Eni se tut prodajajo, sam mislm, da tega ni treba, se da nažicat dost. Kakih 40 evrov, včasih tut več.
- 356 Na zavodu sm.
- 357 Osnovno zdravstveno.
- 358 Če dobr pomislm nekaj od 18. leta pa tut že prej včasih.
- 359 Včasih sm mal zabluđu za kak mesec dva.
- 360 Veš kako je, sm začel uživat in živet 100 na uro, skoz se je neki dogajal, pa bejbike, pa žur.
- 361 Pa doma se nismo štekal, so me vzel samo zarad gnarja, sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Nikol me niso razumel.
- 362 Po moje ni volje, ni upanja.
- 363 Sam nimaš nobenga k bi te podpiru, k bi ga skrbel za tebe.
- 364 Pol padeš v obup in ne morš ven.
- 365 Pr men je najbrž droga glavni problem, sej vem.

- 366 Socialna, pa to kar našicam.
- 367 Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov.
- 368 Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci, kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!
- 369 Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene.
- 370 Pozim kdaj spim na Poljanski, ampak drgač pa pozim, ko rabiš ne dobiš. Je vse zaseden.
- 371 Pol se znajdeš u kaki kleti al pa podhodu.
- 372 Pozim me tud ne zebe tolk, vin pomaga.
- 373 Jem velikrat pri Vincencijevi zvezi, al pa pr Uršulinkah, one so zelo dobre. Tut Karitas je.
- 374 Ja, s Tino sva skupi. Je vse velik lažje.
- 375 Mama me je obiskala za božič.
- 376 Sm šov do fotra, da mu voščim, sam se je umaknu.
- 377 Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radija, kej u trgovini.
- 378 Kokr kdaj, maš svoj plac k te vsi poznajo.
- 379 Eni te še pogledajo ne.
- 380 Pozim je kr hudo. Morš preživet.
- 381 Odvisn na čem si. Ciroza jetr, plučnca, overdoze, vnetje žil, pa še je tega.
- 382 Da kej zboliš, da naletiš na modele, k te hočjo pretepst.
- 383 Stalno partnerko. Brez zaščite.
- 384 Ne. Ok, če bi me kdo napadu, bi se branu.
- 385 Če ni droge, je kriza tolk večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.
- 386 Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.
- 387 Več placa za spat.
- 388 Če bo tko kot je zdej bo kr dobr.
- 389 Verjetn bom kje delu in se ozdravil.
- 390 Gnar pa eno dozo. Sej se hecam, mal.
- 391 Veš, jst sem iz Zaloga. Tm sem sam jst.
- 392 Ni lahko v Ljubljani.
- 393 Men je bolje, ker pomagam in mi plačajo. Predvsem na kmetijah.
- 394 Bi rekel, da v Ljubljani.
- 395 Po moje se večja.
- 396 Ja, sociala je dajala nekaj denarja, ampak to ni vse skup nč.
- 397 Men pomagajo predvsem sosedje.
- 398 Sploh ne iščem pomoči, sam skrbim zase.
- 399 Tist k nima strehe nad glavo.
- 400 Jst se družim s sosedi, pa grem na en štamprle al pa kavo, pa pivo me častijo pred trgovino.
- 401 Čez teden sem čez dan velikrat v centru.
- 402 Drugač pa rad po radiu poslušam fuzbal, k nimam televizije.
- 403 Pomagam sosedom na vrtu ali pa na njivi, pa drva sekam, pa smeti jim tud pobiram.
- 404 Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.
- 405 Ja, sociala.
- 406 Ja, ene 10 let. Pri 32. letih.
- 407 Sem živel pri mami, pol sem pa podedoval delež hiše v kateri živim, pa sem se preselu na svoje.
- 408 Ostal sem brez službe zarad pijače.
- 409 Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.
- 410 Aja, ne iščem službe, ker jo itak ne morem dobiti, sicer pa mam velik dela.

- 411 Imam sobo.
- 412 Ja, pri sosedih, kdaj pa tud pr Frančiškanih.
- 413 Se mi zdi, da dost jem, ja. Sendviče, pa tud skuhajo mi kaj.
- 414 Mama. Jst sicer ne grem na obisk, k je daleč, ona pa tud bolj redko pride.
- 415 Sosea Minka, pa Mare, pa Zajčevi.
- 416 Ja, padel sem s kolesa, k sem bil preveč pijan.
- 417 Ljudje me imajo kar radi.
- 418 Pozimi sem veliko prehlajen, ker nimam gretja.
- 419 Kaj pa vem, ozeblina.
- 420 Aja, mogoče to, da bolj slabo spim.
- 421 Kaj pa vem, alkohol tud svoje naredi.
- 422 Pijem.
- 423 Ja pri zdravniku sem bil, pa pr župniku tud. Pa v bolnici sem bil, v Polju. Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.
- 424 Družba, velik smo sami.
- 425 Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.
- 426 Brezdomstvo obstaja že od nekdaj. Nekoč so bli sužnji, k niso mel nč svojga, danes smo pa brezdomci.
- 427 V Ljubljani.
- 428 Veča se.
- 429 Dost mi tud tle pr KU pomagajo.
- 430 Brezdomci je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, ki ga nima.
- 431 Sploh je pa to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.
- 432 Jst sm aktivn pri KU.
- 433 Od socialne podpore, pa delam za KU.
- 434 Na zavodu sm, sej drgač ne dobiš socialne.
- 435 Mam osnovno.
- 436 Sam sm tud tolk aktiven, da če me kej zanima se pozanimam.
- 437 Pa pr KU tud velik zvemo.
- 438 Lah rečem od leta 94. Pri ene 15ih sem zabluzil.
- 439 Včasih je blo čist drgač. Zato sem jst tud zapadu u drogo.
- 440 Mislu sem, da mi bo ratal brez šole, na ulci pa tko.
- 441 Mal sem bil kriv zarad tega, ker se ji nisem posveču in so jo na silo dal stran od mene.
- 442 Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla.
- 443 Pol je bil pa moj drugi pretres v življenju, k sm živčn zlom doživu.
- 444 Zdravniki ti ne znajo drgač pomagat, k da te sam nafilajo s tabletam in pol sm mel 3 neuspele samomore.
- 445 Pol sm se začel pa lih pobirat, sem mel pa prometno nesrečo z motorjem.
- 446 Zdej živim od socialne podpore, nanese približno 220 evrov.
- 447 Pol pa še delam za KU, s prodajo časopisa, s pisanjem člankov.
- 448 Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov.
- 449 Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano.
- 450 Različne omake za testenine.
- 451 Ona je vegetarjanka, tko da pojeva velik zelenjave.
- 452 Z mam se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala.
- 453 Prjatlov na ulci nimaš velik. Maš pa velik znancev.
- 454 Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.
- 455 Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.

- 456 Odvisno kakšne volje so.
 457 Mladi, študenti so bolj prjazni, pa kakšne starejše mamce. Odvisno od človeka.
 458 Pršu sm k seb, pa še morm, ampak vem, da bom ok.
 459 Kaj pa vem, ciroza, hepatitis.
 460 Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.
 461 Misliš, da bo alko pomag, pa je v resnic sam še slabš.
 462 Pir pijem tud to me gor drži
 463 Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.
 464 Mel sem 3 neuspele samomore, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletam in to je blo to.
 465 Psihiatri bi te takoj nafilal z zdravili.
 466 Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih.
 467 Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.
 468 Pr nekaterih toleranca in razumevanje.
 469 Več prenočišč z večjo zasebnostjo, zobozdravnika.
 470 Več postelj.

1.2 Kodiranje

Izjave sem kodirala tako, da sem jim pripisala besede, ki te izjave uvrstijo v določeno kategorijo. Uporabila sem naslednje besede:

- Lokalna scena brezdomstva,
- Ocena socialnih posledic,
- Ocena zdravstvenih posledic,
- Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva,
- Ocena služb.

1.2.1 Ureditev izjav po kodah

Lokalna scena brezdomstva

- 01 Zdej je lažje, k so te ustanove.
 02 Za brezdomstvo je za moje pojme Ljubljana blazno solidarna, jemljejo nas, ker pač mormo bit. Sej nas ne morejo iztrebit.
 03 Tle, v Ljubljani.
 04 V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit.
 05 Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2.
 06 Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev.
 07 Omama je bistvo tega.
 08 To je stvar profila, profesije, enmu rata bolj krast.
 09 Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zaslužka, k narod tud nima dnarja.
 10 Zato sm prisiljen kakšno stvar ukrast in prodat.
 11 Bil sem na ZPIZu, pa so me zavrnl. Težko jim gre dnar iz rok.
 12 Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam.
 47 V Ljubljani jih je največ.

- 48 Veča se.
- 49 Karitas, v cerkvi sendviče.
- 50 V Karitasu se dobi tudi garderoba.
- 51 Potem pa še Rdeči Križ na Viču, kjer tud dobiš garderobo.
- 52 Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.
- 53 Po naše se pravi tko: z žicanjem.
- 54 Prosim mal, delat ne morem, zaradi zdravstvenih težav.
- 55 Če hoče kdo kaj dat, naj da.
- 56 Na zavodu mi ga za enkrat še ni uspel pridobit.
- 57 Osnovno in dodatno zdravstveno zavarovanje mam.
- 98 V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300.
- 99 Ljubljana, v Mariboru jih je bolj mal, Koper, v Kranju jih je tud bolj mal.
- 100 Veča, velik veča.
- 101 Karitas, Rdeč Križ in socialna podpora. To je pa vse.
- 102 Na Karitasu dobiš mal površno garderobo pa take živalce.
- 103 Dobiš kar rabiš.
- 104 Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci.
- 105 Pravi brezdomec je brez vsega.
- 106 Prjavlen sm na zavodu, sej drgač sploh ni socialne podpore.
- 107 Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.
- 133 Al so žrtve sistema al pa samega sebe.
- 134 Alkohol, tablete, droga.
- 135 Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država.
- 136 Največ jih je v Ljubljani, zato ker jim Ljubljana največ nudi.
- 137 Veča, še posebno, ker smo v Evropi.
- 138 Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake.
- 139 Hrana je bolj skromna, prenočišč je premalo.
- 140 Vse je zastonj.
- 141 Zavetišče za mlade, na Bavarcu, tam pa prevladujejo narkomani.
- 142 Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne.
- 143 Medtem k v kontejnarji, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastonj.
- 144 Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo.
- 145 Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb.
- 146 Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud država nudi to možnost.
- 147 Dobivam socialo in kar dobim od prodaje časopisa.
- 148 Trenutno sem nezaposljiv, zato ker, če ne bi delal družbeno koristna dela kot zdej, s prodajo in pisanjem člankov, bi šel v arest, uklonilni zapor.
- 149 Zdej pa prek teh družbeno koristnih del odplačujem oz. oni odplačujejo.
- 150 Jst ne dobim od njih nič denarja.
- 151 Jst mam osnovno.
- 152 Ja, socialna ti pripada po zakonu, razen če nisi lastnik nepremičnine, stanovanja, v katerem živiš.
- 153 Potem pravica do hrane, neki država neki cerkev.
- 190 Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval.
- 191 Skor vsi ljubljanski brezdomci se poznamo, kar ni teh tujcev.

- 192 Mislim, da bi družba lahko kej več naredila, predvsem za take brezdomce, ki so brez dokumentov.
- 193 Tuki v Ljubljani, glavno mesto.
- 194 Zdej se pa sam še veča.
- 195 Če se znajdeš, lačen nisi.
- 196 So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.
- 197 Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si.
- 198 Vse je zastonj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč Križ.
- 199 Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat.
- 200 Zdej nas je čedalje več in mormo včasih mal potrpet, ker ne dobiš tisto, kar bi pač rad.
- 201 Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nč družga kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa.
- 202 Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi.
- 203 Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje, al greš komu pomagat pa si plačan za tist.
- 204 Pozim pa k je sneg, mam jst že par svojih strank, oni sam lopatu zuni pustijo.
- 205 Z žicanjem, z občasnim delom, k dobim, pa s socialno.
- 206 Uradno še zmeri brezposelen, trenutno miruje, po enem letu se morš spet javit na Zavodu svetovalki.
- 207 Jst morm socialno delavko pohvalt, me sama pokliče, pove kaj mi pripada al pa če zamudim kakšno pomoč, to enkratno npr.
- 259 Menim, da jih poznam okol 80.
- 260 Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.
- 261 Vedno več je tega.
- 262 Kar se tiče Ljubljane je poskrbljeno zelo dobro.
- 263 So organizacije, ki dobr pomagajo, ampak gre se v tem, da hočjo pomagat pa se ljudje nočjo pomatrat.
- 264 Oblačila se dobi pa pri Karitasu, pri Vincenciju in še pri Kraljih ulice.
- 265 Jst sm zelo zadovoljen s tem kar dobim. Jst tko pravm, da kar se zastonj dobi, morš bit zadovoljen.
- 266 Mi se dobr razumemo, če pride do konflikta se pa besedno zmenimo.
- 267 Prodajam Kralje ulice.
- 268 Pa invalidsko penzijo mam, pa k dobim kej na ulci.
- 269 Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.
- 270 Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.
- 306 Ni lahko. Vsak misl, da se to njemu ne more zgodit. O ja, pa se lahko.
- 307 Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.
- 308 Včas ga je blo zihr manj.
- 309 Rdeči Križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.
- 310 Tist, k nima nikjer za živet, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma streho pa nima za položnce.
- 311 Sej beseda brezdomec velik pomen.
- 312 Drobiž probam dobit na ulci od mimoidočih.
- 313 Socialna pa kar dobim na ulci.

- 314 Brezposeln sm, na zavodu sem. Pa kaj nej, sej ni nč pamtnega tm.
- 315 Ja, mam obvezno zdravstveno zavarovanje pa socialno.
- 316 Ja, vsega pa tko al tko nikol ne veš, razen če se s tem ukvarjaš.
- 346 Mislm da mam vsi neki. En alkohol, drug tablete, eni drogo.
- 347 Pozabiš na vse. Takrat živim drgje, u svetu k je sam u moji glavi, kjer mi nč ne manka.
- 348 V Ljubljani.
- 349 Veča se.
- 350 Vsi po malem. Cerkev se kr briga za nas, sam veš tm je že vera, rabjo vernike.
- 351 Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.
- 352 Žicam.
- 353 Tut z robo si pomagava.
- 354 Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10 evrov naenkrat.
- 355 Eni se tut prodajajo, sam mislm, da tega ni treba, se da našicat dost. Kakih 40 evrov, včasih tut več.
- 356 Na zavodu sm.
- 357 Osnovno zdravstveno.
- 391 Veš, jst sem iz Zaloga. Tm sem sam jst.
- 392 Ni lahko v Ljubljani.
- 393 Men je bolje, ker pomagam in mi plačajo. Predvsem na kmetijah.
- 394 Bi rekel, da v Ljubljani.
- 395 Po moje se veča.
- 396 Ja, sociala je dajala nekaj denarja, ampak to ni vse skup nč.
- 397 Men pomagajo predvsem sosedje.
- 398 Sploh ne iščem pomoči, sam skrbim zase.
- 399 Tist k nima strehe nad glavo.
- 400 Jst se družim s sosedi, pa grem na en štamprle al pa kavo, pa pivo me častijo pred trgovino.
- 401 Čez teden sem čez dan velikrat v centru.
- 402 Drugač pa rad po radiu poslušam fuzbal, k nimam televizije.
- 403 Pomagam sosedom na vrtu ali pa na njivi, pa drva sekam, pa smeti jim tud pobiram.
- 404 Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.
- 405 Ja, sociala.
- 426 Brezdomstvo obstaja že od nekdej. Nekoč so bli sužnji, k niso mel nč svojga, danes smo pa brezdomci.
- 427 V Ljubljani.
- 428 Veča se.
- 429 Dost mi tut tle pr KU pomagajo.
- 430 Brezdomec je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, ki ga nima.
- 431 Sploh je pa to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.
- 432 Jst sm aktivn pri KU.
- 433 Od socialne podpore, pa delam za KU.
- 434 Na zavodu sm, sej drgač ne dobiš socialne.
- 435 Mam osnovno.
- 436 Sam sm tud tolk aktiven, da če me kej zanima se pozanimam.
- 437 Pa pr KU tud velik zvemo.

Ocena socialnih posledic

- 13 Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto.
- 14 Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavt al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it.
- 15 Sociala.
- 16 Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj lušno.
- 17 Jst sm v Rogu.
- 18 Sam si morš najdt plac za spat.
- 19 Zato pa tolk pijače, kr dokler si ti pijan, te niti ne zebe niti nč.
- 20 Lah grem na Poljansko jest, v zavetišče, lahko grem tle vsak večer v Vincencija.
- 21 Jst za jest mam dost.
- 22 Količinsko je pa odvisn kolk naroda pride jest.
- 23 Večinoma so enolončnice al pa špageti. Take bolj enostavne stvari.
- 24 Mam strice, tete, mam tud brata pa sestro in nimamo nč stikov.
- 25 Jst sm tazga mnenja, da sm že tolk star, da očeta in mame ne rabim več.
- 26 Na ulci si sam.
- 27 Ja, pospravu sm unga v Cukrarni.
- 28 Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni.
- 29 Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne.
- 30 En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje.
- 60 Tam nekje od leta 90.
- 61 Kreg z očetom.
- 62 Oče je slišal in me je razdedinil.
- 63 Kar nažicam pa socialna podpora.
- 64 Ne, zarad zdravstveni težav je ne morem niti dobit.
- 65 Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice.
- 66 Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit.
- 67 Zavetišča so pa grda.
- 68 Za spat je še v Savljah pri sestrah.
- 69 Bolj švoh.
- 70 Zdele bom gor pred avtobusno postajo unga Albanca vprašal.
- 71 Od lanskega leta ne.
- 72 Imam še dve sestri pa ne kontaktiram z njima.
- 73 Z mamu pa tud ne že kar kakšno leto in pol.
- 74 Očeta nimam več.
- 75 Imam tri sinove. 10, 11, 12 let. Nič se ne slišim z njimi.
- 76 Tale gospod, mam pa še dva.
- 77 Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Šival so me.
- 78 Me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzel tist bel, k je na eni strani za meso tolčt, na drugi strani je pa sekirca in me je zadel nad očesom. Dobil sem 28 šivov.
- 79 Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno.
- 80 Dela se k da po mobitelu govori.
- 81 Uslužbenci v trgovini al pa pošti ne delajo razlik.
- 108 Od 13. Septembra 1987, pri 23. letih.
- 109 Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.
- 110 Dobivam socialko, včas tud to ne, če me zaprejo, k me je jebejo te položnice kurčeve.
- 111 Nimam niti želje.

- 112 Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški, v čakalnici, kjer je.
- 113 Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra.
- 114 Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr.
- 115 Edin pol je še en obrok, od ponedeljka do petka, k je pa v podhodu pred Maxijem. Tuki dobiš pa tud dvakrat za v usta.
- 116 Nekatere mam še; mam, brata, polbrata, od mame prjatla. Še mam stike z njimi.
- 117 Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.
- 118 Ne, nisem mel še nč.
- 119 Ja, zarad pretepa sm sedel 8 mescov, pa zarad 1 litra vina Dobrovoljčka tud 8 mescov, pa zarad kraje, male tatvine 3 leta.
- 120 Uredu.
- 154 5 let, od 35 leta dalje.
- 155 Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor.
- 156 Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ.
- 157 Jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.
- 158 Socialna pa prodaja Kraljev ulice.
- 159 Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi.
- 160 Prodaja časopisa, kdaj tud kej napišem.
- 161 Zdej dovolj jem.
- 162 Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč poprano, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena.
- 163 Prijatelj na cesti nimaš, imaš pa znance.
- 164 Prijatelj, prijateljic, kaj nej rečem, uredništvo Kralji ulice.
- 165 Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop.
- 166 Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop.
- 167 Jaz osebno nisem bil še nikoli žrtev nasilja zarad brezdomstva.
- 168 Razen, da sm dol padu mrtvo zadet, nobenga.
- 169 Zdej, ko smo v kapitalizmu zmerm bolj šteka.
- 170 Vsak sam za keš gleda pa svojo rit, boli ga patak za družga.
- 208 7 let, 8 leto gre. Od 32. leta dalje.
- 209 Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnla od mene.
- 210 So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal.
- 211 Sm pa mel službo takrat, dobro službo pr Škoflci. Od tm so me napodil, jst sm šel pol v Ljubljano.
- 212 Za 14 dni je blo dovolj za hotel dnarja, pol sm pa sam še na cesti pristal.
- 213 Samo socialna pomoč.
- 214 Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel.
- 215 Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem.
- 216 Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.
- 217 Rad bi pa delal.
- 218 Šotor mam postavljen.
- 219 Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalko, dve deke, kuhalnik camp.
- 220 Če se mi da jest, lahko 4 - 5 na dan jem.
- 221 Kvalitetna zame je, je raznolika.

- 222 Men je glavno, da imam vsaj 1 al pa 2 obroka topla na dan.
- 223 Tud prostovoljc sm v Vincencijevi zvezi.
- 224 Mam punco.
- 225 Pa morm rečt, da moja mami. Ona me še zdej podpira.
- 226 Sorodniki, k me srečajo, vejo kaj sm.
- 227 Mam sina, 12 let starega. Nimam pa nobenga kontakta, kr se je žena poročila z drugim, z Italijanom in živi zdej v Firencah.
- 228 Sam ne smem met stikov, kr ne plačujem.
- 229 Pride do konfliktov pa te pretepejo.
- 230 Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist, kar si mel v žepu za zjutri, da greš na kavo al pa kej.
- 231 Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu.
- 232 Par let nazaj je blo vsaj 70% slabše kot zdej. Tud pol k zmanjka številke, ti dajo sami od sebe, pa pravjo »se vsaj trudte«. Ni več tizga zaničevanja. Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
- 233 Pa tud sami brezdomci delamo na tem, da se mal lepš obnašamo.
- 234 Ljudje te sprejmejo pač takšnega, kakrš si.
- 235 Čedalje manj je tisti, k ti naprej mečejo »delat pejt«.
- 236 Zdej je pa tega praktično vedno manj. Sploh zdej, k je ta revija Kralji ulice pa k vidjo, da prodajamo to.
- 237 Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
- 271 Družinske zadeve. So me hotl razparcelat pa so mi odnesl pojstlo ven iz stanvanja.
- 272 Na žalost je bla tista soba, k sm bil notr, oddana.
- 273 Invalidska penzija pa prodaja Kraljev ulice.
- 274 Invalidsko upokojen.
- 275 Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.
- 276 Jst se vsega tega poslužujem, kar nam pripada.
- 277 Lahko dobim tudi tri obroke.
- 278 Hrana je raznovrstna in lahko povem, da je na Poljancu vsak dan meso, čeprav je enolončnica.
- 279 Še vedno poročen. 24 let sva bla skup. Stike mava tud še zmeri. Jo je drug vzel.
- 280 Tri otroke mam, star 27, 21 pa 15 let. S prjatli se zastopm, z družino tud. Lahko gremo kamorkol.
- 281 Prjatli lahko govorijo, da jih je lahko sto, ampak je lahko samo eden.
- 282 To je blo pa takrat, k sm mogu it za 5 minut iz zavetišča in nism povedu. Nism se šel izpovedat, da sm pršu.
- 283 Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom.
- 284 Jst sm brez vranice.
- 285 Pa še zaštihan sm 3 zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.
- 286 S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.
- 287 Jst nimam problemov.
- 317 Zdej bo 10. obletnica. Pri 28. letih.
- 318 Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.
- 319 Socialna.
- 320 Nč pametnega ni pa noben te noče.
- 321 Brezdomec sem, kdo me bo vzel pa še pijem.
- 322 Tm v eni stari bajti.
- 323 Ko tuki ne bo več, bom šel pa v kero drugo bajto. V Ljubljani jih je dost.

- 324 Na Poljanski hočjo met pa preveč dnarja.
- 325 Če hošč je za jest dovolj. Dobiš na Poljanski, Vinčenzi, Franciškani.
- 326 Z mamu se dobim enkrat, dvakrat na let.
- 327 Fotr se me je pa tko al tko odpovedu.
- 328 Prjatile, k smo skupi.
- 329 Padu sm, k sm bil preveč pijan.
- 330 Krađu sm.
- 331 Slišiš kdaj, da ma kdo kakšen komentar.
- 332 Delat pejt al te pa kao ne gledajo pa vidš, da te.
- 333 Folk zna bit ignorantski.
- 358 Če dobr pomislm nekaj od 18. leta pa tut že prej včasih.
- 359 Včasih sm mal zabluđu za kak mesec dva.
- 360 Veš kako je, sm začel uživat in živet 100 na uro, skoz se je neki dogajal, pa bejbike, pa žur.
- 361 Pa doma se nismo štekali, so me vzel samo zarad gnarja, sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Nikol me niso razumel.
- 362 Po moje ni volje, ni upanja.
- 363 Sam nimaš nobenga k bi te podpiru, k bi ga skrbel za tebe.
- 364 Pol padeš v obup in ne morš ven.
- 365 Pr men je najbrž droga glavni problem, sej vem.
- 366 Socialna, pa to kar nažicam.
- 367 Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov.
- 368 Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci, kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!
- 369 Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene.
- 370 Pozim kdaj spim na Poljanski, ampak drgač pa pozim, ko rabiš ne dobiš. Je vse zaseden.
- 371 Pol se znajdeš u kaki kleti al pa podhodu.
- 372 Pozim me tud ne zebe tolk, vin pomaga.
- 373 Jem velikrat pri Vincencijeve zvezi, al pa pr Uršulinkah, one so zelo dobre. Tut Karitas je.
- 374 Ja, s Tino sva skupi. Je vse velik lažje.
- 375 Mama me je obiskala za božič.
- 376 Sm šov do fotra, da mu voščim, sam se je umaknu.
- 377 Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radija, kej u trgovini.
- 378 Kokr kdaj, maš svoj plac k te vsi poznajo.
- 379 Eni te še pogledajo ne.
- 406 Ja, ene 10 let. Pri 32. letih.
- 407 Sem živel pri mami, pol sem pa podedoval delež hiše v kateri živim, pa sem se preselu na svoje.
- 408 Ostal sem brez službe zarad pijače.
- 409 Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.
- 410 Aja, ne iščem službe, ker jo itak ne morem dobiti, sicer pa mam velik dela.
- 411 Imam sobo.
- 412 Ja, pri sosedih, kdaj pa tud pr Franciškanih.
- 413 Se mi zdi, da dost jem, ja. Sendviče, pa tud skuhajo mi kaj.
- 414 Mama. Jst sicer ne grem na obisk, k je daleč, ona pa tut bolj redko pride.
- 415 Sosedu Minka, pa Mare, pa Zajčevi.
- 416 Ja, padel sem s kolesa, k sem bil preveč pijan.
- 417 Ljudje me imajo kar radi.

- 438 Lah rečem od leta 94. Pri ene 15ih sem zabluzil.
- 439 Včasih je blo čist drgač. Zato sem jst tud zapadu u drogo.
- 440 Mislu sem, da mi bo ratal brez šole, na ulci pa tko.
- 441 Mal sem bil kriv zarad tega, ker se ji nisem posveču in so jo na silo dal stran od mene.
- 442 Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla.
- 443 Pol je bil pa moj drugi pretres v življenju, k sm živčn zlom doživu.
- 444 Zdravniki ti ne znajo drgač pomagat, k da te sam nafilajo s tabletam in pol sm mel 3 neuspele samomore.
- 445 Pol sm se začel pa lih pobirat, sem mel pa prometno nesrečo z motorjem.
- 446 Zdej živim od socialne podpore, nanese približno 220 evrov.
- 447 Pol pa še delam za KU, s prodajo časopisa, s pisanjem člankov.
- 448 Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov.
- 449 Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano.
- 450 Različne omake za testenine.
- 451 Ona je vegetarjanka, tko da pojeva velik zelenjave.
- 452 Z mammo se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala.
- 453 Prjatlov na ulci nimaš velik. Maš pa velik znancev.
- 454 Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.
- 455 Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.
- 456 Odvisno kakšne volje so.
- 457 Mladi, študenti so bolj prjazni, pa kakšne starejše mamce. Odvisno od človeka.

Ocena zdravstvenih posledic

- 31 Ne, samo živčen sem.
- 32 Drgač je pa največji sovražnik TBC – tuberkuloza, drgač so pa tud kake dolgoročne, recimo revma.
- 33 Najbolj jetra pobira alkohol. Ciroza jetr pa to.
- 34 En me je s flašo polno udaril v gostilni.
- 35 Privide pa prisluhe, shizofrenija.
- 82 Imam epilepsijo, leva roka je pol hroma.
- 83 V stegnu imam 28 vijakov.
- 84 Ramo mam zdrobljeno, pa vid mi precej nagaja.
- 85 Imam pa tudi lordozo že od rojstva.
- 86 Revma, ker nimamo nikjer spat.
- 87 Alkohol in epi napadi.
- 88 Malo živčnosti.
- 121 Na ulici jih vedno dobiš.
- 122 Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.
- 123 Razbita glava.
- 124 Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.
- 171 Največ je ozeblin, jetra.
- 172 Jetra tko pr alkoholikih kot pri narkomanih, tabletomanih.
- 173 Seveda, rabiš dolg časa, da se začneš normalno obnašat.
- 174 Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt.
- 238 Zdej so se pojavle srce pa pljuča pa revma pa ostale stvari pa ledvica. Za tabo pride, kr spiš na mokrih tleh, na mrazu.

- 239 Pljučne bolezni, tuberkuloza, pol so bolezni sečil, mehurja, voda uhaja, ledvica.
 240 Zdej pr narkomanih so pa druge bolezni, npr. hepatitis.
 241 Velik je tud epilepsije.
 242 Zobe mam uničene, pa revma.
 243 Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre.
 288 Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.
 289 Eno ljubezen dobit.
 290 Otesnjenost, da je sam.
 291 Se sploh ne sekiram.
 334 Za enkrat mislm, da ne.
 335 Pozim podhladitve, ciroza jetr in vse kar je povezan z alkom.
 380 Pozim je kr hudo. Morš preživet.
 381 Odvisn na čem si. Ciroza jetr, plučnca, overdoze, vnetje žil, pa še je tega.
 418 Pozimi sem veliko prehlajen, ker nimam gretja.
 419 Kaj pa vem, ozeblina.
 420 Aja, mogoče to, da bolj slabo spim.
 458 Pršu sm k seb, pa še morm, ampak vem, da bom ok.
 459 Kaj pa vem, ciroza, hepatitis.

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdromstva

- 36 Zarad pijače je največ problemov.
 37 Kriminala je tud dost.
 38 Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba.
 39 Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to.
 40 Ko je pijača prazna, potem je kreg.
 41 S kom se bom pa pogovarju.
 42 Najlažje je svetovat, težje je pa izvest.
 43 Joj, ne razmišljal, sej sem ga delu tud.
 89 Pomrznenost, jetra, zastrupitev krvi itd.
 90 Zaščite ne uporabljam, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikako ne.
 91 Tmle mam prjatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.
 125 Vse živo.
 126 Že par let ne vem kaj je seks.
 127 Vse si upaš. Povod je alko al pa droga. Sem nasilen.
 128 Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.
 175 Hah, non stop na vseh področjih.
 176 Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cesti.
 177 Jst osebno ne, jih je pa velik, ko so trezni so uredi, ko so zadeti, so pa zlo nasilni.
 178 Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice.
 179 Takrat k te zagrab, jst sm do sedaj iskal tolažbo v alkoholu, kakšnem dobrem jointu.
 180 Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim.
 181 Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolk močen.

- 182 Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano pojstvo v Psihiatrični bolnici Polje.
- 244 Mam punco, k me nekak gor drži.
- 245 Tveganj ni, razen kar je kakšnega fizičnega al pa da te človek ubije za liter vina.
- 246 Ubistvu si pa kot brezdomc nevaren najbolj sam seb.
- 247 Mam punco, redne spolne odnose, testiran sm, tko da sm zdrav.
- 248 Ona uporablja zaščito.
- 249 Na splošno med brezdomci je pa zaščita kondom, kar nam tud delijo, da ne bi prišlo do razširjenja bolezni. Uglavnem je najbolj nevaren hepatitis C, pa za HIV jih tud ni mal.
- 250 Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol.
- 251 Čeprav sm fant, zjokam se orng.
- 252 Depresija, ko nobenega nisem imel okrog sebe.
- 253 Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal.
- 254 Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolik pijan. Sploh če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl.
- 288 Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.
- 289 Eno ljubezen dobit.
- 290 Otesnjenost, da je sam.
- 291 Se sploh ne sekiram.
- 292 Nevarn je to, da te kdo štihne.
- 293 Se dobivamo, če je kerkat kej na tem.
- 294 Občasno, enkrat na mesec.
- 295 Zaščite ne uporabljam.
- 296 Ne, z besedami rešujem.
- 297 Zbrišem iz glave.
- 336 Kdaj je kdo zravn tebe tolik pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi.
- 337 Al pa če te hoče kdo kr tko, k mu je dolgčas, zajebavat.
- 338 Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok.
- 339 Zmenm se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihr zravn.
- 340 Ma kdo pa ni. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekrat.
- 382 Da kej zboliš, da naletiš na modele, k te hočjo pretepst.
- 383 Stalno partnerko. Brez zaščite.
- 384 Ne. Ok, če bi me kdo napadu, bi se branu.
- 385 Če ni droge, je kriza tolik večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.
- 421 Kaj pa vem, alkohol tud svoje naredi.
- 422 Pijem.
- 460 Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.
- 461 Misliš, da bo alko pomag, pa je v resnic sam še slabš.
- 462 Pir pijem tud to me gor drži
- 463 Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.
- 464 Mel sem 3 neuspele samomore, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletam in to je blo to.

Ocena služb

- 44 Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru.
- 45 Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.

- 46 Jst ne pogrešam nč kej dost.
- 92 V bolnici sm bil skor general.
- 93 Mel sm tak posel, bil sm hišnik celega zapora, celih delavnic.
- 94 Morda bi lahko eno mal večjo stavbo znalo mesto Ljubljana preorganizirat, da bi se brezdomci po 2, 4 nort v eno sobo zbasal, da bi mel neke kulturno bivati, urejene sanitarije.
- 95 Stomatologija.
- 96 Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev.
- 97 Pametno prenočišče pa delo pa da vid uredim.
- 129 Prek socialne nimam kej rečt.
- 130 Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.
- 131 Tam si človek, tud v zaporu.
- 132 Stanovanje, sobca, souporaba kopalnice, itd.
- 183 En kurac, sranje, sranje na kubik.
- 184 To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat.
- 185 Mi smo pač poden.
- 186 Več denarja, večja zavzetost teh strokovnih delavcev, socialnih delavcev, socialnih služb za te ljudi.
- 187 Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim veva zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak.
- 188 Več keša, večja socialna, več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi.
- 189 Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno.
- 255 CSD, Karitas, prostovolje sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.
- 256 Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš.
- 257 Pozimi pa še prenočišča.
- 258 Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.
- 298 Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.
- 299 Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice.
- 300 Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada.
- 301 Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo.
- 302 Več prenočišč, pa televizija al pa radio vsem dosegljiv.
- 303 Pa to, da morš it ob 8 ven in šele ob 8 notr
- 304 Nočno storitev. Sex.
- 305 Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.
- 341 CSD, Rdeči križ, Karitas, Vinčenjij; uredu.
- 342 Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej, pa zobarja.
- 343 Sej maš deke, sam to ni dost.
- 344 Pocen prenočišča, zobar.
- 345 Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.
- 386 Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.
- 387 Več placa za spat.
- 388 Če bo tko kot je zdej bo kr dobr.
- 389 Verjetn bom kje delu in se ozdravil.

- 390 Gnar pa eno dozo. Sej se hecam, mal.
- 423 Ja pri zdravniku sem bil, pa pr župniku tut. Pa v bolnici sem bil, v Polju. Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.
- 424 Družba, velik smo sami.
- 425 Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.
- 465 Psihatri bi te takoj nafilal z zdravili.
- 466 Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih.
- 467 Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.
- 468 Pr nekaterih toleranca in razumevanje.
- 469 Več prenočišč z večjo zasebnostjo, zobozdravnika.
- 470 Več postelj.

1.3 Kodiranje znotraj posameznih faz

ŠT.	IZJAVE	POJMI
	Lokalna scena brezdomstva	
01	Zdej je lažje, k so te ustanove.	Zaznavanje v skupnosti
02	Za brezdomstvo je za moje pojme Ljubljana blazno solidarna, jemljejo nas, ker pač mormo bit. Sej nas ne morejo iztrebit.	Zaznavanje v skupnosti
03	Tle, v Ljubljani.	Zemljepisna umestitev
04	V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit.	Stopnja brezdomstva
05	Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2.	Dostopnost do oblik pomoči
06	Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev.	Oblike brezdomstva
07	Omama je bistvo tega.	Oblike brezdomstva
08	To je stvar profila, profesije, enmu rata bolj krast.	Subkulturne značilnosti
09	Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zaslužka, k narod tud nima dnarja.	Socialno-ekonomski status
10	Zato sm prisiljen kakšno stvar ukrast in prodat.	Socialno-ekonomski status
11	Bil sem na ZPIZu, pa so me zavrnl. Težko jim gre dnar iz rok.	Socialno-ekonomski status
12	Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam.	Socialno-ekonomski status
47	V Ljubljani jih je največ.	Zemljepisna umestitev
48	Veča se.	Stopnja brezdomstva
49	Karitas, v cerkvi sendviče.	Dostopnost do oblik pomoči
50	V Karitasu se dobi tudi garderoba.	Dostopnost do oblik pomoči
51	Potem pa še Rdeči Križ na Viču, kjer tud dobiš garderobo.	Dostopnost do oblik pomoči
52	Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.	Oblike brezdomstva
53	Po naše se pravi tko: z žicanjem.	Subkulturne značilnosti
54	Prosim mal, delat ne morem, zaradi zdravstvenih težav.	Socialno-ekonomski status
55	Če hoče kdo kaj dat, naj da.	Socialno-ekonomski status

56	Na zavodu mi ga za enkrat še ni uspel pridobit.	Socialno-ekonomski status
57	Osnovno in dodatno zdravstveno zavarovanje mam.	Socialno-ekonomski status
98	V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300.	Zaznavanje v skupnosti
99	Ljubljana, v Mariboru jih je bolj mal, Koper, v Kranju jih je tud bolj mal.	Zemljepisna umestitev
100	Veča, velik veča.	Stopnja brezdomstva
101	Karitas, Rdeč Križ in socialna podpora. To je pa vse.	Dostopnost do oblik pomoči
102	Na Karitasu dobiš mal površno garderobo pa take živalce.	Dostopnost do oblik pomoči
103	Dobiš kar rabiš.	Dostopnost do oblik pomoči
104	Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci.	Oblike brezdomstva
105	Pravi brezdomec je brez vsega.	Oblike brezdomstva
106	Prjavlen sm na zavodu, sej drgač sploh ni socialne podpore.	Socialno-ekonomski status
107	Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.	Socialno-ekonomski status
133	Al so žrtve sistema al pa samega sebe.	Zaznavanje v skupnosti
134	Alkohol, tablete, droga.	Zaznavanje v skupnosti
135	Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država.	Zaznavanje v skupnosti
136	Največ jih je v Ljubljani, zato ker jim Ljubljana največ nudi.	Zemljepisna umestitev
137	Veča, še posebno, ker smo v Evropi.	Stopnja brezdomstva
138	Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake.	Stopnja brezdomstva
139	Hrana je bolj skromna, prenočišč je premalo.	Dostopnost do oblik pomoči
140	Vse je zastonj.	Dostopnost do oblik pomoči
141	Zavetišče za mlade, na Bavarcu, tam pa prevladujejo narkomani.	Dostopnost do oblik pomoči
142	Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne.	Dostopnost do oblik pomoči
143	Medtem k v kontejnarji, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastonj.	Dostopnost do oblik pomoči
144	Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo.	Dostopnost do oblik pomoči
145	Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb.	Oblike brezdomstva
146	Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud država nudi to možnost.	Oblike brezdomstva
147	Dobivam socialo in kar dobim od prodaje časopisa.	Socialno-ekonomski status
148	Trenutno sem nezaposljiv, zato ker, če ne bi delal družbeno koristna dela kot zdej, s prodajo in pisanjem člankov, bi šel v arest, uklonilni zapor.	Socialno-ekonomski status
149	Zdej pa prek teh družbeno koristnih del odplačujem oz. oni odplačujejo.	Socialno-ekonomski status
150	Jst ne dobim od njih nič denarja.	Socialno-ekonomski status
151	Jst mam osnovno.	Socialno-ekonomski status
152	Ja, socialna ti pripada po zakonu, razen če nisi lastnik nepremičnine, stanovanja, v katerem živiš.	Zavedanje pravic
153	Potem pravica do hrane, neki država neki cerkev.	Zavedanje pravic

190	Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval.	Zaznavanje v skupnosti
191	Skor vsi ljubljanski brezdomci se poznamo, kar ni teh tujcev.	Zaznavanje v skupnosti
192	Mislim, da bi družba lahko kej več naredila, predvsem za take brezdomce, ki so brez dokumentov.	Zaznavanje v skupnosti
193	Tuki v Ljubljani, glavno mesto.	Zemljepisna umestitev
194	Zdej se pa sam še veča.	Stopnja brezdomstva
195	Če se znajdeš, lačen nisi.	Dostopnost do oblik pomoči
196	So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.	Dostopnost do oblik pomoči
197	Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si.	Dostopnost do oblik pomoči
198	Vse je zastonj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč Križ.	Dostopnost do oblik pomoči
199	Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat.	Dostopnost do oblik pomoči
200	Zdej nas je čedalje več in mormo včasih mal potrpet, ker ne dobiš tisto, kar bi pač rad.	Dostopnost do oblik pomoči
201	Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nč družga kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa.	Oblike brezdomstva
202	Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi.	Oblike brezdomstva
203	Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje, al greš komu pomagat pa si plačan za tist.	Subkulturne značilnosti
204	Pozim pa k je sneg, mam jst že par svojih strank, oni sam lopatu zuni pustijo.	Subkulturne značilnosti
205	Z žicanjem, z občasnim delom, k dobim, pa s socialno.	Socialno-ekonomski status
206	Uradno še zmeri brezposelen, trenutno miruje, po enem letu se morš spet javit na Zavodu svetovalki.	Socialno-ekonomski status
207	Jst morm socialno delavko pohvalt, me sama pokliče, pove kaj mi pripada al pa če zamudim kakšno pomoč, to enkratno npr.	Zavedanje pravic
259	Menim, da jih poznam okol 80.	Zaznavanje v skupnosti
260	Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.	Zemljepisna umestitev
261	Vedno več je tega.	Stopnja brezdomstva
262	Kar se tiče Ljubljane je poskrbljeno zelo dobro.	Dostopnost do oblik pomoči
263	So organizacije, ki dobr pomagajo, ampak gre se v tem, da hočjo pomagat pa se ljudje nočjo pomatrat.	Dostopnost do oblik pomoči
264	Oblačila se dobi pa pri Karitasu, pri Vincenciju in še pri Kraljih ulice.	Dostopnost do oblik pomoči
265	Jst sm zelo zadovoljen s tem kar dobim. Jst tko pravm, da kar se zastonj dobi, morš bit zadovoljen.	Dostopnost do oblik pomoči
266	Mi se dobr razumemo, če pride do konflikta se pa	Subkulturne značilnosti

	besedno zmenimo.	
267	Prodajam Kralje ulice.	Socialno-ekonomski status
268	Pa invalidsko penzijo mam, pa k dobim kej na ulci.	Socialno-ekonomski status
269	Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.	Socialno-ekonomski status
270	Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.	Zavedanje pravic
306	Ni lahko. Vsak misl, da se to njemu ne more zgodit. O ja, pa se lahko.	Zaznavanje v skupnosti
307	Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.	Zemljepisna umestitev
308	Včas ga je blo zihr manj.	Stopnja brezdomstva
309	Rdeči Križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.	Dostopnost do oblik pomoči
310	Tist, k nima nikjer za živet, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma streho pa nima za položnce.	Oblike brezdomstva
311	Sej beseda brezdomec velik pomen.	Oblike brezdomstva
312	Drobiž probam dobit na ulci od mimoidočih.	Subkulturne značilnosti
313	Socialna pa kar dobim na ulci.	Socialno-ekonomski status
314	Brezposeln sm, na zavodu sem. Pa kaj nej, sej ni nč pamtnega tm.	Socialno-ekonomski status
315	Ja, mam obvezno zdravstveno zavarovanje pa socialno.	Socialno-ekonomski status
316	Ja, vsega pa tko al tko nikol ne veš, razen če se s tem ukvarjaš.	Zavedanje pravic
346	Mislm da mam vsi neki. En alkohol, drug tablete, eni drogo.	Zaznavanje v skupnosti
347	Pozabiš na vse. Takrat živim drgje, u svetu k je sam u moji glavi, kjer mi nč ne manka.	Zaznavanje v skupnosti
348	V Ljubljani.	Zemljepisna umestitev
349	Veča se.	Stopnja brezdomstva
350	Vsi po malem. Cerkev se kr briga za nas, sam veš tm je že vera, rabjo vernike.	Dostopnost do oblik pomoči
351	Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.	Oblike brezdomstva
352	Žicam.	Subkulturne značilnosti
353	Tut z robo si pomagava.	Subkulturne značilnosti
354	Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10 evrov naenkrat.	Subkulturne značilnosti
355	Eni se tut prodajajo, sam mislm, da tega ni treba, se da nažicat dost. Kakih 40 evrov, včasih tut več.	Socialno-ekonomski status
356	Na zavodu sm.	Socialno-ekonomski status
357	Osnovno zdravstveno.	Socialno-ekonomski status
391	Veš, jst sem iz Zaloga. Tm sem sam jst.	Zaznavanje v skupnosti
392	Ni lahko v Ljubljani.	Zaznavanje v skupnosti
393	Men je bolje, ker pomagam in mi plačajo. Predvsem na kmetijah.	Zaznavanje v skupnosti
394	Bi rekel, da v Ljubljani.	Zemljepisna umestitev
395	Po moje se veča.	Stopnja brezdomstva
396	Ja, sociala je dajala nekaj denarja, ampak to ni vse skup	Dostopnost do oblik pomoči

397	nč. Men pomagajo predvsem sosedje.	Dostopnost do oblik pomoči
398	Sploh ne iščem pomoči, sam skrbim zase.	Dostopnost do oblik pomoči
399	Tist k nima strehe nad glavo.	Oblike brezdomstva
400	Jst se družim s sosedi, pa grem na en štamprle al pa kavo, pa pivo me častijo pred trgovino.	Subkulturne značilnosti
401	Čez teden sem čez dan velikrat v centru.	Subkulturne značilnosti
402	Drugač pa rad po radiu poslušam fuzbal, k nimam televizije.	Subkulturne značilnosti
403	Pomagam sosedom na vrtu ali pa na njivi, pa drva sekam, pa smeti jim tud pobiram.	Socialno-ekonomski status
404	Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.	Socialno-ekonomski status
405	Ja, sociala.	Zavedanje pravic
426	Brezdomstvo obstaja že od nekdej. Nekoč so bli sužnji, k niso mel nč svojga, danes smo pa brezdomci.	Zaznavanje v skupnosti
427	V Ljubljani.	Zemljepisna umestitev
428	Veča se.	Stopnja brezdomstva
429	Dost mi tut tle pr KU pomagajo.	Dostopnost do oblik pomoči
430	Brezdomec je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, ki ga nima.	Oblike brezdomstva
431	Sploh je pa to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.	Oblike brezdomstva
432	Jst sm aktivn pri KU.	Subkulturne značilnosti
433	Od socialne podpore, pa delam za KU.	Socialno-ekonomski status
434	Na zavodu sm, sej drgač ne dobiš socialne.	Socialno-ekonomski status
435	Mam osnovno.	Socialno-ekonomski status
436	Sam sm tud tolk aktiven, da če me kej zanima se pozanimam.	Zavedanje pravic
437	Pa pr KU tud velik zvemo.	Zavedanje pravic
Ocena socialnih posledic		
13	Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto.	Kariera
14	Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavit al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it.	Kariera
15	Sociala.	Dohodek
16	Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj lušno.	Zaposlitev, šola
17	Jst sm v Rogu.	Veščine vsakdanjega preživetja
18	Sam si morš najdt plac za spat.	Veščine vsakdan. preživetja
19	Zato pa tolk pijače, kr dokler si ti pijan, te niti ne zebe niti nč.	Veščine vsakdanjega preživetja
20	Lah grem na Poljansko jest, v zavetišče, lahko grem tle vsak večer v Vincencija.	Prehranjevanje
21	Jst za jest mam dost.	Prehranjevanje
22	Količinsko je pa odvisn kolk naroda pride jest.	Prehranjevanje

23	Večinoma so enolončnice al pa špageti. Take bolj enostavne stvari.	Prehranjevanje
24	Mam strice, tete, mam tud brata pa sestro in nimamo nč stikov.	Stiki
25	Jst sm tazga mnenja, da sm že tolk star, da očeta in mame ne rabim več.	Stiki
26	Na ulci si sam.	Stiki
27	Ja, pospravu sm unga v Cukrarni.	Kazniva dejanja
28	Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni.	Odnos do brezdomcev
29	Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne.	Odnos do brezdomcev
30	En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje.	Odnos do brezdomcev
60	Tam nekje od leta 90.	Kariera
61	Kreg z očetom.	Kariera
62	Oče je slišal in me je razdedinil.	Kariera
63	Kar nažicam pa socialna podpora.	Dohodek
64	Ne, zarad zdravstveni težav je ne morem niti dobit.	Zaposlitev, šola
65	Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice.	Veščine vsakdanjega preživetja
66	Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit.	Veščine vsakdanjega preživetja
67	Zavetišča so pa grda.	Veščine vsakdan. preživetja
68	Za spat je še v Savljah pri sestrah.	Veščine vsakdan. preživetja
69	Bolj švoh.	Prehranjevanje
70	Zdele bom gor pred avtobusno postajo unga Albanca vprašal.	Prehranjevanje
71	Od lanskega leta ne.	Stiki
72	Imam še dve sestri pa ne kontaktiram z njima.	Stiki
73	Z mamu pa tud ne že kar kakšno leto in pol.	Stiki
74	Očeta nimam več.	Stiki
75	Imam tri sinove. 10, 11, 12 let. Nič se ne slišim z njimi.	Stiki
76	Tale gospod, mam pa še dva.	Stiki
77	Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Šival so me.	Nasilje, nesreče
78	Me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzel tist bel, k je na eni strani za meso tolčt, na drugi strani je pa sekirca in me je zadel nad očesom. Dobil sem 28 šivov.	Nasilje, nesreče
79	Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno.	Kazniva dejanja
80	Dela se k da po mobitelu govori.	Odnos do brezdomcev
81	Uslužbenci v trgovini al pa pošti ne delajo razlik.	Odnos do brezdomcev
108	Od 13. Septembra 1987, pri 23. letih.	Kariera
109	Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.	Kariera
110	Dobivam socialko, včas tud to ne, če me zaprejo, k me je jebejo te položnice kurčeve.	Dohodek

111	Nimam niti želje.	Zaposlitev, šola
112	Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški, v čakalnici, kjer je.	Veščine vsakdanjega preživetja
113	Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra.	Prehranjevanje
114	Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr.	Prehranjevanje
115	Edin pol je še en obrok, od ponedeljka do petka, k je pa v podhodu pred Maxijem. Tuki dobiš pa tud dvakrat za v usta.	Prehranjevanje
116	Nekatere mam še; mamo, brata, polbrata, od mame prjatla. Še mam stike z njimi.	Stiki
117	Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.	Stiki
118	Ne, nisem mel še nč.	Nasilje, nesreče
119	Ja, zarad pretepa sm sedel 8 mescov, pa zarad 1 litra vina Dobrovoljčka tud 8 mescov, pa zarad kraje, male tatvine 3 leta.	Kazniva dejanja
120	Uredu.	Odnos do brezdomcev
154	5 let, od 35 leta dalje.	Kariera
155	Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor.	Kariera
156	Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ.	Kariera
157	Jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.	Kariera
158	Socialna pa prodaja Kraljev ulice.	Dohodek
159	Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi.	Zaposlitev, šola
160	Prodaja časopisa, kdaj tud kej napišem.	Veščine vsakdan. preživetja
161	Zdej dovolj jem.	Prehranjevanje
162	Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč poprano, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena.	Prehranjevanje
163	Prijatelj na cesti nimaš, imaš pa znance.	Stiki
164	Prijatelj, prijateljic, kaj nej rečem, uredništvo Kralji ulice.	Stiki
165	Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop.	Nasilje, nesreče
166	Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop.	Nasilje, nesreče
167	Jaz osebno nisem bil še nikoli žrtev nasilja zarad brezdomstva.	Nasilje, nesreče
168	Razen, da sm dol padu mrtvo zadet, nobenga.	Kazniva dejanja
169	Zdej, ko smo v kapitalizmu zmerm bolj šteka.	Odnos do brezdomcev
170	Vsak sam za keš gleda pa svojo rit, boli ga patak za družga.	Odnos do brezdomcev
208	7 let, 8 leto gre. Od 32. leta dalje.	Kariera
209	Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnla od mene.	Kariera
210	So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal.	Kariera

211	Sm pa mel službo takrat, dobro službo pr Škoflci. Od tm so me napodil, jst sm šel pol v Ljubljano.	Kariera
212	Za 14 dni je blo dovolj za hotel dnarja, pol sm pa sam še na cesti pristal.	Kariera
213	Samo socialna pomoč.	Dohodek
214	Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel.	Zaposlitev, šola
215	Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem.	Zaposlitev, šola
216	Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.	Zaposlitev, šola
217	Rad bi pa delal.	Zaposlitev, šola
218	Šotor mam postavljen.	Veščine vsakdan. preživetja
219	Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalno, dve deke, kuhalnik camp.	Veščine vsakdan. preživetja
220	Če se mi da jest, lahko 4 - 5 na dan jem.	Prehranjevanje
221	Kvalitetna zame je, je raznolika.	Prehranjevanje
222	Men je glavno, da imam vsaj 1 al pa 2 obroka topla na dan.	Prehranjevanje
223	Tud prostovoljc sm v Vincencijevi zvezi.	Veščine vsakdan. preživetja
224	Mam punco.	Stiki
225	Pa morm rečt, da moja mami. Ona me še zdej podpira.	Stiki
226	Sorodniki, k me srečajo, vejo kaj sm.	Stiki
227	Mam sina, 12 let starega. Nimam pa nobenga kontakta, kr se je žena poročila z drugim, z Italijanom in živi zdej v Firencah.	Stiki
228	Sam ne smem met stikov, kr ne plačujem.	Stiki
229	Pride do konfliktov pa te pretepejo.	Nasilje, nesreče
230	Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist, kar si mel v žepu za zjutri, da greš na kavo al pa kej.	Nasilje, nesreče
231	Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu.	Kazniva dejanja
232	Par let nazaj je blo vsaj 70% slabše kot zdej. Tud pol k zmanjka številke, ti dajo sami od sebe, pa pravjo »se vsaj trudte«. Ni več tizga zaničevanja. Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.	Odnos do brezdomcev
233	Pa tud sami brezdomci delamo na tem, da se mal lepš obnašamo.	Odnos do brezdomcev
234	Ljudje te sprejmejo pač takšnega, kakrš si.	Odnos do brezdomcev
235	Čedalje manj je tisti, k ti naprej mečejo »delat pejt«.	Odnos do brezdomcev
236	Zdej je pa tega praktično vedno manj. Sploh zdej, k je ta revija Kralji ulice pa k vidjo, da prodajamo to.	Odnos do brezdomcev
237	Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.	Odnos do brezdomcev
271	Družinske zadeve. So me hotl razparcelat pa so mi odnesl pojstlo ven iz stanvanja.	Kariera

272	Na žalost je bla tista soba, k sm bil notr, oddana.	Kariera
273	Invalidska penzija pa prodaja Kraljev ulice.	Dohodek
274	Invalidsko upokojen.	Zaposlitev, šola
275	Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.	Veščine vsakdan. preživetja
276	Jst se vsega tega poslužujem, kar nam pripada.	Prehranjevanje
277	Lahko dobim tudi tri obroke.	Prehranjevanje
278	Hrana je raznovrstna in lahko povem, da je na Poljancu vsak dan meso, čeprav je enolončnica.	Prehranjevanje
279	Še vedno poročen. 24 let sva bla skup. Stike mava tud še zmeri. Jo je drug vzal.	Stiki
280	Tri otroke mam, star 27, 21 pa 15 let. S prjatli se zastopm, z družino tud. Lahko gremo kamorkol.	Stiki
281	Prjatli lahko govorijo, da jih je lahko sto, ampak je lahko samo eden.	Stiki
282	To je blo pa takrat, k sm mogu it za 5 minut iz zavetišča in nism povedu. Nism se šel izpovedat, da sm pršu.	Nasilje, nesreče
283	Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom.	Nasilje, nesreče
284	Jst sm brez vranice.	Nasilje, nesreče
285	Pa še zaštihan sm 3 zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.	Nasilje, nesreče
286	S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.	Kazniva dejanja
287	Jst nimam problemov.	Odnos do brezdomcev
317	Zdej bo 10. obletnica. Pri 28. letih.	Kariera
318	Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.	Kariera
319	Socialna.	Dohodek
320	Nč pametnega ni pa noben te noče.	Zaposlitev, šola
321	Brezdomec sem, kdo me bo vzel pa še pijem.	Zaposlitev, šola
322	Tm v eni stari bajti.	Veščine vsakdan. preživetja
323	Ko tuki ne bo več, bom šel pa v kero drugo bajto. V Ljubljani jih je dost.	Veščine vsakdanjega preživetja
324	Na Poljanski hočjo met pa preveč dnarja.	Veščine vsakdan. preživetja
325	Če hočš je za jest dovolj. Dobiš na Poljanski, Vinčenzi, Frančiškani.	Prehranjevanje
326	Z mam se dobim enkrat, dvakrat na let.	Stiki
327	Fotr se me je pa tko al tko odpovedu.	Stiki
328	Prjatlje, k smo skupi.	Stiki
329	Padu sm, k sm bil preveč pijan.	Nasilje, nesreče
330	Kradu sm.	Kazniva dejanja
331	Slišiš kdaj, da ma kdo kakšen komentar.	Odnos do brezdomcev
332	Delat pejt al te pa kao ne gledajo pa vidš, da te.	Odnos do brezdomcev
333	Folk zna bit ignorantanski.	Odnos do brezdomcev
358	Če dobr pomislm nekak od 18. leta pa tut že prej včasih.	Kariera
359	Včasih sm mal zablužu za kak mesec dva.	Kariera
360	Veš kako je, sm začel uživat in živet 100 na uro, skoz se je neki dogajal, pa bejbike, pa žur.	Kariera
361	Pa doma se nismo štekali, so me vzel samo zarad gnarja,	Kariera

	sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Nikol me niso razumel.	
362	Po moje ni volje, ni upanja.	Kariera
363	Sam nimaš nobenga k bi te podpiru, k bi ga skrbel za tebe.	Kariera
364	Pol padeš v obup in ne morš ven.	Kariera
365	Pr men je najbrž droga glavni problem, sej vem.	Kariera
366	Socialna, pa to kar našicam.	Dohodek
367	Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov.	Zaposlitev, šola
368	Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci, kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!	Zaposlitev, šola
369	Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene.	Veščine vsakdanjega preživetja
370	Pozim kdaj spim na Poljanski, ampak drgač pa pozim, ko rabiš ne dobiš. Je vse zaseden.	Veščine vsakdanjega preživetja
371	Pol se znajdeš u kaki kleti al pa podhodu.	Veščine vsakdan. preživetja
372	Pozim me tud ne zebe tolk, vin pomaga.	Veščine vsakdan. preživetja
373	Jem velikrat pri Vincencijevi zvezi, al pa pr Uršulinkah, one so zelo dobre. Tut Karitas je.	Prehranjevanje
374	Ja, s Tino sva skupi. Je vse velik lažje.	Stiki
375	Mama me je obiskala za božič.	Stiki
376	Sm šov do fotra, da mu voščim, sam se je umaknu.	Stiki
377	Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radija, kej u trgovini.	Kazniva dejanja
378	Kokr kdaj, maš svoj plac k te vsi poznajo.	Odnos do brezdomcev
379	Eni te še pogledajo ne.	Odnos do brezdomcev
406	Ja, ene 10 let. Pri 32. letih.	Kariera
407	Sem živel pri mami, pol sem pa podedoval delež hiše v kateri živim, pa sem se preselu na svoje.	Kariera
408	Ostal sem brez službe zarad pijače.	Kariera
409	Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.	Dohodek
410	Aja, ne iščem službe, ker jo itak ne morem dobiti, sicer pa mam velik dela.	Zaposlitev, šola
411	Imam sobo.	Veščine vsakdan. preživetja
412	Ja, pri sosedih, kdaj pa tud pr Frančiškanih.	Prehranjevanje
413	Se mi zdi, da dost jem, ja. Sendviče, pa tud skuhajo mi kaj.	Prehranjevanje
414	Mama. Jst sicer ne grem na obisk, k je daleč, ona pa tut bolj redko pride.	Stiki
415	Soseda Minka, pa Mare, pa Zajčevi.	Stiki
416	Ja, padel sem s kolesa, k sem bil preveč pijan.	Nasilje, nesreče
417	Ljudje me imajo kar radi.	Odnos do brezdomcev
438	Lah rečem od leta 94. Pri ene 15ih sem zabluzil.	Kariera
439	Včasih je blo čist drgač. Zato sem jst tud zapadu u drogo.	Kariera
440	Mislu sem, da mi bo ratal brez šole, na ulci pa tko.	Kariera
441	Mal sem bil kriv zarad tega, ker se ji nisem posveču in	Kariera

	so jo na silo dal stran od mene.	
442	Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla.	Kariera
443	Pol je bil pa moj drugi pretres v življenju, k sm živčn zlom doživu.	Kariera
444	Zdravniki ti ne znajo drgač pomagat, k da te sam nafilajo s tabletam in pol sm mel 3 neuspele samomore.	Kariera
445	Pol sm se začel pa lih pobirat, sem mel pa prometno nesrečo z motorjem.	Kariera
446	Zdej živim od socialne podpore, nanese približno 220 evrov.	Dohodek
447	Pol pa še delam za KU, s prodajo časopisa, s pisanjem člankov.	Dohodek
448	Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov.	Veščine vsakdanjega preživetja
449	Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano.	Veščine vsakdan. preživetja
450	Različne omake za testenine.	Prehranjevanje
451	Ona je vegetarjanka, tko da pojeva velik zelenjave.	Prehranjevanje
452	Z mamu se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala.	Stiki
453	Prjatlov na ulci nimaš velik. Maš pa velik znancev.	Stiki
454	Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.	Nasilje, nesreče
455	Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.	Kazniva dejanja
456	Odvisno kakšne volje so.	Odnos do brezdomcev
457	Mladi, študenti so bolj prjazni, pa kakšne starejše mamce. Odvisno od človeka.	Odnos do brezdomcev
	Ocena zdravstvenih posledic	
31	Ne, samo živčen sem.	Zdravstvene posledice
32	Drgač je pa največji sovražnik TBC – tuberkuloza, drgač so pa tud kake dolgoročne, recimo revma.	Najpogostejši zdravstveni problem
33	Najbolj jetra pobira alkohol. Ciroza jetr pa to.	Najpogostejši zdr. problem
34	En me je s flašo polno udaril v gostilni.	Fizične poškodbe
35	Privide pa prisluhe, shizofrenija.	Psihične posledice
82	Imam epilepsijo, leva roka je pol hroma.	Zdravstvene posledice
83	V stegnu imam 28 vijakov.	Zdravstvene posledice
84	Ramo mam zdrobljeno, pa vid mi precej nagaja.	Zdravstvene posledice
85	Imam pa tudi lordozo že od rojstva.	Zdravstvene posledice
86	Revma, ker nimamo nikjer spat.	Zdravstvene posledice
87	Alkohol in epi napadi.	Najpogostejši zdr. problemi
88	Malo živčnosti.	Psihične posledice
121	Na ulici jih vedno dobiš.	Zdravstvene posledice
122	Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.	Najpogostejši zdr. problemi
123	Razbita glava.	Fizične poškodbe
124	Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.	Psihične posledice
171	Največ je ozeblin, jetra.	Zdravstvene posledice

172	Jetra tko pr alkoholikih kot pri narkomanih, tabletomanih.	Najpogostejši zdravstveni problemi
173	Seveda, rabiš dolg časa, da se začneš normalno obnašat.	Psihične posledice
174	Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt.	Psihične posledice
238	Zdej so se pojavle srce pa pljuča pa revma pa ostale stvari pa ledvica. Za tabo pride, kr spiš na mokrih tleh, na mrazu.	Zdravstvene posledice
239	Pljučne bolezni, tuberkuloza, pol so bolezni sečil, mehurja, voda uhaja, ledvica.	Najpogostejši zdravstveni problemi
240	Zdej pr narkomanih so pa druge bolezni, npr. hepatitis.	Najpogostejši zdr. problemi
241	Velik je tud epilepsije.	Najpogostejši zdr. problemi
242	Zobe mam uničene, pa revma.	Fizične poškodbe
243	Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre.	Psihične posledice
288	Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.	Zdravstvene posledice
289	Eno ljubezen dobit.	Najpogostejši zdr. problemi
290	Otesnjenost, da je sam.	Najpogostejši zdr. problemi
291	Se sploh ne sekiram.	Psihične posledice
334	Za enkrat mislm, da ne.	Zdravstvene posledice
335	Pozim podhladitve, ciroza jetr in vse kar je povezan z alkom.	Najpogostejši zdravstveni problemi
380	Pozim je kr hudo. Morš preživet.	Zdravstvene posledice
381	Odvisn na čem si. Ciroza jetr, plučnca, overdoze, vnetje žil, pa še je tega.	Najpogostejši zdravstveni problemi
418	Pozimi sem veliko prehlajen, ker nimam gretja.	Zdravstvene posledice
419	Kaj pa vem, ozeblina.	Najpogostejši zdr. problemi
420	Aja, mogoče to, da bolj slabo spim.	Psihične posledice
458	Pršu sm k seb, pa še morm, ampak vem, da bom ok.	Zdravstvene posledice
459	Kaj pa vem, ciroza, hepatitis.	Najpogostejši zdr. problemi
Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva		
36	Zarad pijače je največ problemov.	Zaznavanje tveganj
37	Kriminala je tud dost.	Zaznavanje tveganj
38	Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba.	Nasilje, kriminal
39	Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to.	Nasilje, kriminal
40	Ko je pijača prazna, potem je kreg.	Nasilje, kriminal
41	S kom se bom pa pogovarju.	Pomoč v stiski
42	Najlažje je svetovat, težje je pa izvest.	Pomoč v stiski
43	Joj, ne razmišljaj, sej sem ga delu tud.	Samomor
89	Pomrznenost, jetra, zastrupitev krvi itd.	Zaznavanje tveganj
90	Zaščite ne uporabljam, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikako ne.	Spolnost
91	Tmle mam prjatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.	Pomoč v stiski

125	Vse živo.	Zaznavanje tveganj
126	Že par let ne vem kaj je seks.	Spolnost
127	Vse si upaš. Povod je alko al pa droga. Sem nasilen.	Nasilje, kriminal
128	Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.	Pomoč v stiski
175	Hah, non stop na vseh področjih.	Zaznavanje tveganj
176	Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cesti.	Spolnost
177	Jst osebno ne, jih je pa velik, ko so trezni so uredi, ko so zadeti, so pa zlo nasilni.	Nasilje, kriminal
178	Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice.	Pomoč v stiski
179	Takrat k te zagrabi, jst sm do sedaj iskal tolažbo v alkoholu, kakšnem dobrem jointu.	Pomoč v stiski
180	Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim.	Pomoč v stiski
181	Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolik močen.	Pomoč v stiski
182	Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano posteljo v Psihiatrični bolnici Polje.	Pomoč v stiski
244	Mam punco, k me nekak gor drži.	Pomoč v stiski
245	Tveganj ni, razen kar je kakšnega fizičnega al pa da te človek ubije za liter vina.	Zaznavanje tveganj
246	Ubistvu si pa kot brezdomc nevaren najbolj sam seb.	Zaznavanje tveganj
247	Mam punco, redne spolne odnose, testiran sm, tko da sm zdrav.	Spolnost
248	Ona uporablja zaščito.	Spolnost
249	Na splošno med brezdomci je pa zaščita kondom, kar nam tud delijo, da ne bi prišlo do razširjenja bolezni. Uglavnom je najbolj nevaren hepatitis C, pa za HIV jih tud ni mal.	Spolnost
250	Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol.	Nasilje, kriminal
251	Čprav sm fant, zjokam se org.	Pomoč v stiski
252	Depresija, ko nobenega nisem imel okrog sebe.	Samomor
253	Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal.	Samomor
254	Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolik pijan. Sploh če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl.	Samomor
292	Nevarn je to, da te kdo štihne.	Zaznavanje tveganj
293	Se dobivamo, če je kerkat kej na tem.	Spolnost
294	Občasno, enkrat na mesec.	Spolnost
295	Zaščite ne uporabljam.	Spolnost
296	Ne, z besedami rešujem.	Nasilje, kriminal
297	Zbrišem iz glave.	Pomoč v stiski
336	Kdaj je kdo zravn tebe tolik pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi.	Zaznavanje tveganj
337	Al pa če te hoče kdo kr tko, k mu je dolgčas, zajebavat.	Zaznavanje tveganj

338	Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok.	Nasilje, kriminal
339	Zmenar se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihhr zraavn.	Pomoč v stiski
340	Ma kdo pa ni. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekrat.	Samomor
382	Da kej zbolíš, da naletíš na modele, k te hočjo pretepst.	Zaznavanje tveganj
383	Stalno partnerko. Brez zaščite.	Spolnost
384	Ne. Ok, če bi me kdo napadu, bi se branu.	Nasilje, kriminal
385	Če ni droge, je kriza tolk večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.	Pomoč v stiski
421	Kaj pa vem, alkohol tud svoje naredi.	Zaznavanje tveganj
422	Pijem.	Pomoč v stiski
460	Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.	Zaznavanje tveganj
461	Misliš, da bo alko pomagu, pa je v resnic sam še slabš.	Pomoč v stiski
462	Pir pijem tud to me gor drži	Pomoč v stiski
463	Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.	Pomoč v stiski
464	Mel sem 3 neuspele samomare, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletam in to je blo to.	Samomor
Ocena služb		
44	Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru.	Ocena služb/storitev
45	Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.	Ocena služb/storitev
46	Jst ne pogrešam nč kej dost.	Želje, potrebe
92	V bolnici sm bil skor general.	Ocena služb/storitev
93	Mel sm tak posel, bil sm hišnik celega zapora, celih delavnic.	Ocena služb/storitev
94	Morda bi lahko eno mal večjo stavbo znalo mesto Ljubljana preorganizirat, da bi se brezdomci po 2, 4 notr v eno sobo zbasal, da bi mel nekje kulturno bivat, urejene sanitarije.	Ocena služb/storitev
95	Stomatologija.	Želje, potrebe
96	Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev.	Želje, potrebe
97	Pametno prenočišče pa delo pa da vid uredim.	Želje, potebe
129	Prek socialne nimam kej rečt.	Ocena služb/storitev
130	Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.	Ocena služb/storitev
131	Tam si človek, tud v zaporu.	Ocena služb/storitev
132	Stanovanje, sobca, souporaba kopalnice, itd.	Želje, potrebe
183	En kurac, sranje, sranje na kubik.	žOcena služb/storitev
184	To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat.	Ocena služb/storitev
185	Mi smo pač poden.	Ocena služb/storitev
186	Več denarja, večja zavzetost teh strokovnih delavcev, socialnih delavcev, socialnih služb za te ljudi.	Ocena služb/storitev

187	Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim velewa zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak.	Ocena služb/storitev
188	Več keša, večja socialna, več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi.	Želje, potrebe
189	Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno.	Želje, potrebe
255	CSD, Karitas, prostovoljc sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.	Ocena služb/storitev
256	Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš.	Želje, potrebe
257	Pozimi pa še prenočišča.	Želje, potrebe
258	Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.	Želje, potrebe
298	Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.	Ocena služb/storitev
299	Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice.	Ocena služb/storitev
300	Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada.	Ocena služb/storitev
301	Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo.	Ocena služb/storitev
302	Več prenočišč, pa televizija al pa radio vsem dosegljiv.	Želje, potrebe
303	Pa to, da morš it ob 8 ven in šele ob 8 notr.	Želje, potrebe
304	Nočno storitev. Sex.	Želje, potrebe
305	Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.	Želje, potrebe
341	CSD, Rdeči križ, Karitas, Vinčenjij; uredu.	Ocena služb/storitev
342	Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej, pa zobarja.	Želje, potrebe
343	Sej maš deke, sam to ni dost.	Ocena služb/storitev
344	Pocen prenočišča, zobar.	Želje, potrebe
345	Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.	Želje, potrebe
386	Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.	Ocena služb/storitev
387	Več placa za spat.	Želje, potrebe
388	Če bo tko kot je zdej bo kr dobr.	Želje, potrebe
389	Verjetn bom kje delu in se ozdravil.	Želje, potrebe
390	Gnar pa eno dozo. Sej se hecam, mal.	Želje, potrebe
423	Ja pri zdravniku sem bil, pa pr župniku tut. Pa v bolnici sem bil, v Polju. Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.	Ocena služb/storitev
424	Družba, velik smo sami.	Želje, potrebe
425	Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.	Želje, potrebe
465	Psihiatri bi te takoj nafilal z zdravili.	Ocena služb/storitev
466	Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih.	Ocena služb/storitev

467	Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.	Ocena služb/storitev
468	Pr nekaterih toleranca in razumevanje.	Ocena služb/storitev
469	Več prenočišč z večjo zasebnostjo, zobozdravnika.	Želje, potrebe
470	Več postelj.	Želje potrebe

1.4 Urejanje izjav v kategorije po kodah

Lokalna scena brezdomstva

a) Zaznavanje v skupnosti

- 01 Zdej je lažje, k so te ustanove.
- 02 Za brezdomstvo je za moje pojme Ljubljana blazno solidarna, jemljejo nas, ker pač mormo bit. Sej nas ne morejo iztrebit.
- 98 V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300.
- 133 Al so žrtve sistema al pa samega sebe.
- 134 Alkohol, tablete, droga.
- 135 Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država.
- 190 Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval.
- 191 Skor vsi ljubljanski brezdomci se poznamo, kar ni teh tujcev.
- 192 Mislim, da bi družba lahko kej več naredila, predvsem za take brezdomce, ki so brez dokumentov.
- 259 Menim, da jih poznam okol 80.
- 306 Ni lahko. Vsak misl, da se to njemu ne more zgodit. O ja, pa se lahko.
- 346 Mislm da mam vsi neki. En alkohol, drug tablete, eni drogo.
- 347 Pozabiš na vse. Takrat živim drgje, u svetu k je sam u moji glavi, kjer mi nč ne manka.
- 391 Veš, jst sem iz Zaloga. Tm sem sam jst.
- 392 Ni lahko v Ljubljani.
- 393 Men je bolje, ker pomagam in mi plačajo. Predvsem na kmetijah.
- 426 Brezdomstvo obstaja že od nekdej. Nekoč so bli sužnji, k niso mel nč svojga, danes smo pa brezdomci.

b) Zemljepisna umestitev

- 03 Tle, v Ljubljani.
- 47 V Ljubljani jih je največ.
- 99 Ljubljana, v Mariboru jih je bolj mal, Koper, v Kranju jih je tud bolj mal.
- 136 Največ jih je v Ljubljani, zato ker jim Ljubljana največ nudi.
- 193 Tuki v Ljubljani, glavno mesto.
- 260 Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.
- 307 Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.
- 348 V Ljubljani.
- 394 Bi rekel, da v Ljubljani.

427 V Ljubljani.

c) Stopnja brezdomstva

04 V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit.

48 Veča se.

100 Veča, velik veča.

137 Veča, še posebno, ker smo v Evropi.

138 Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake.

194 Zdej se pa sam še veča.

261 Vedno več je tega.

308 Včas ga je blo zihr manj.

349 Veča se.

395 Po moje se veča.

428 Veča se.

d) Dostopnost do oblik pomoči

05 Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2.

49 Karitas, v cerkvi sendviče.

50 V Karitasu se dobi tudi garderoba.

51 Potem pa še Rdeči Križ na Viču, kjer tud dobiš garderobo.

101 Karitas, Rdeč Križ in socialna podpora. To je pa vse.

102 Na Karitasu dobiš mal površno garderobo pa take živalce.

103 Dobiš kar rabiš.

139 Hrana je bolj skromna, prenočišč je premalo.

140 Vse je zastonj.

141 Zavetišče za mlade, na Bavarcu, tam pa prevladujejo narkomani.

142 Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne.

143 Medtem k v kontejnarji, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastonj.

144 Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo.

195 Če se znajdeš, lačen nisi.

196 So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.

197 Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si.

198 Vse je zastonj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč Križ.

199 Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat.

200 Zdej nas je čedalje več in mormo včasih mal potrpet, ker ne dobiš tisto, kar bi pač rad.

262 Kar se tiče Ljubljane je poskrbljeno zelo dobro.

263 So organizacije, ki dobr pomagajo, ampak gre se v tem, da hočjo pomagat pa se ljudje nočjo pomatrat.

264 Oblačila se dobi pa pri Karitasu, pri Vincenciju in še pri Kraljih ulice.

265 Jst sm zelo zadovoljen s tem kar dobim. Jst tko pravm, da kar se zastonj dobi, morš bit zadovoljen.

309 Rdeči Križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.

- 350 Vsi po malem. Cerkev se kr briga za nas, sam veš tm je že vera, rabjo vernike.
 396 Ja, sociala je dajala nekaj denarja, ampak to ni vse skup nč.
 397 Men pomagajo predvsem sosedje.
 398 Sploh ne iščem pomoči, sam skrbim zase.
 429 Dost mi tut tle pr KU pomagajo.

e) Oblike brezdomstva

- 06 Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev.
 07 Omama je bistvo tega.
 52 Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki
 dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.
 104 Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci.
 105 Pravi brezdomec je brez vsega.
 145 Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb.
 146 Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud
 država nudi to možnost.
 201 Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in
 mu ne ostane nč družga kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa.
 202 Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi.
 310 Tist, k nima nikjer za živeti, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma
 streho pa nima za položnce.
 311 Sej beseda brezdomec velik pomen.
 351 Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo
 mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.
 399 Tist k nima strehe nad glavo.
 430 Brezdomec je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, ki ga nima.
 431 Sploh je pa to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.

f) Subkulturene značilnosti

- 08 To je stvar profila, profesije, enmu rata bolj krast.
 53 Po naše se pravi tko: z žicanjem.
 203 Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje, al greš komu pomagat pa si
 plačan za tist.
 204 Pozim pa k je sneg, mam jst že par svojih strank, oni sam lopatu zuni pustijo.
 266 Mi se dobr razumemo, če pride do konflikta se pa besedno zmenimo.
 312 Drobiž probam dobit na ulci od mimoidočih.
 352 Žicam.
 353 Tut z robo si pomagava.
 354 Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10 evrov naenkrat.
 400 Jst se družim s sosedi, pa grem na en štamprle al pa kavo, pa pivo me častijo pred
 trgovino.
 401 Čez teden sem čez dan velikrat v centru.
 402 Drugač pa rad po radiu poslušam fuzbal, k nimam televizije.
 432 Jst sm aktivn pri KU.

g) Socialno-ekonomski status

- 09 Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zasluzka, k narod tud nima dnarja.
- 10 Zato sm prisiljen kakšno stvar ukrast in prodat.
- 11 Bil sem na ZPIZu, pa so me zavrnl. Težko jim gre dnar iz rok.
- 12 Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam.
- 54 Prosim mal, delat ne morem, zaradi zdravstvenih težav.
- 55 Če hoče kdo kaj dat, naj da.
- 56 Na zavodu mi ga za enkrat še ni uspel pridobit.
- 57 Osnovno in dodatno zdravstveno zavarovanje mam.
- 106 Prjavlen sm na zavodu, sej drgač sploh ni socialne podpore.
- 107 Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.
- 147 Dobivam socialo in kar dobim od prodaje časopisa.
- 148 Trenutno sem nezaposljiv, zato ker, če ne bi delal družbeno koristna dela kot zdej, s prodajo in pisanjem člankov, bi šel v arest, uklonilni zapor.
- 149 Zdej pa prek teh družbeno koristnih del odplačujem oz. oni odplačujejo.
- 150 Jst ne dobim od njih nič denarja.
- 151 Jst mam osnovno.
- 205 Z žicanjem, z občasnim delom, k dobim, pa s socialno.
- 206 Uradno še zmeri brezposelen, trenutno miruje, po enem letu se morš spet javit na Zavodu svetovalki.
- 267 Prodajam Kralje ulice.
- 268 Pa invalidsko penzijo mam, pa k dobim kej na ulci.
- 269 Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.
- 313 Socialna pa kar dobim na ulci.
- 314 Brezposeln sm, na zavodu sem. Pa kaj nej, sej ni nč pamtnega tm.
- 315 Ja, mam obvezno zdravstveno zavarovanje pa socialno.
- 355 Eni se tut prodajajo, sam mislm, da tega ni treba, se da nažicat dost. Kakih 40 evrov, včasih tut več.
- 356 Na zavodu sm.
- 357 Osnovno zdravstveno.
- 403 Pomagam sosedom na vrtu ali pa na njivi, pa drva sekam, pa smeti jim tud pobiram.
- 404 Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.
- 433 Od socialne podpore, pa delam za KU.
- 434 Na zavodu sm, sej drgač ne dobiš socialne.
- 435 Mam osnovno.

Ocena socialnih posledic

a) Kariera

- 13 Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto.
- 14 Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavt al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it.
- 60 Tam nekje od leta 90.
- 61 Kreg z očetom.
- 62 Oče je slišal in me je razdedinil.

- 108 Od 13. Septembra 1987, pri 23. letih.
- 109 Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.
- 154 5 let, od 35 leta dalje.
- 155 Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor.
- 156 Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ.
- 157 Jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.
- 208 7 let, 8 leto gre. Od 32. leta dalje.
- 209 Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegla od mene.
- 210 So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal.
- 211 Sm pa mel službo takrat, dobro službo pr Škoflci. Od tm so me napodil, jst sm šel pol v Ljubljano.
- 212 Za 14 dni je blo dovolj za hotel dnarja, pol sm pa sam še na cesti pristal.
- 271 Družinske zadeve. So me hotl razparcelat pa so mi odnesl pojstlo ven iz stanvanja.
- 272 Na žalost je bla tista soba, k sm bil notr, oddana.
- 317 Zdej bo 10. obletnica. Pri 28. letih.
- 318 Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.
- 358 Če dobr pomislm nekaj od 18. leta pa tut že prej včasih.
- 359 Včasih sm mal zabluzu za kak mesec dva.
- 360 Veš kako je, sm začel uživat in živet 100 na uro, skoz se je neki dogajal, pa bejbike, pa žur.
- 361 Pa doma se nismo štekal, so me vzel samo zarad gnarja, sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Nikol me niso razumel.
- 362 Po moje ni volje, ni upanja.
- 363 Sam nimaš nobenga k bi te podpiru, k bi ga skrbel za tebe.
- 364 Pol padeš v obup in ne morš ven.
- 365 Pr men je najbrž droga glavni problem, sej vem.
- 406 Ja, ene 10 let. Pri 32. letih.
- 407 Sem živel pri mami, pol sem pa podedoval delež hiše v kateri živim, pa sem se preselu na svoje.
- 408 Ostal sem brez službe zarad pijače.
- 438 Lah rečem od leta 94. Pri ene 15ih sem zabluzil.
- 439 Včasih je blo čist drgač. Zato sem jst tud zapadu u drogo.
- 440 Mislu sem, da mi bo ratal brez šole, na ulci pa tko.
- 441 Mal sem bil kriv zarad tega, ker se ji nisem posveču in so jo na silo dal stran od mene.
- 442 Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla.
- 443 Pol je bil pa moj drugi pretres v življenju, k sm živčn zlom doživu.
- 444 Zdravniki ti ne znajo drgač pomagat, k da te sam nafilajo s tabletam in pol sm mel 3 neuspele samomere.
- 445 Pol sm se začel pa lih pobirat, sem mel pa prometno nesrečo z motorjem.

b) Dohodek

- 15 Sociala.
- 63 Kar nažicam pa socialna podpora.

- 110 Dobivam socialko, včas tud to ne, če me zaprejo, k me je jebejo te položnice kurčeve.
- 158 Socialna pa prodaja Kraljev ulice.
- 213 Samo socialna pomoč.
- 273 Invalidska penzija pa prodaja Kraljev ulice.
- 319 Socialna.
- 366 Socialna, pa to kar našicam.
- 409 Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.
- 446 Zdej živim od socialne podpore, nanese približno 220 evrov.
- 447 Pol pa še delam za KU, s prodajo časopisa, s pisanjem člankov.

c) Zaposlitev, šola

- 63 Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj lušno.
- 64 Ne, zarad zdravstveni težav je ne morem niti dobit.
- 111 Nimam niti želje.
- 159 Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi.
- 214 Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel.
- 215 Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat.
Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem.
- 216 Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar.
- 217 Rad bi pa delal.
- 274 Invalidsko upokojen.
- 320 Nč pametnega ni pa noben te noče.
- 321 Brezdomec sem, kdo me bo vzel pa še pijem.
- 367 Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov.
- 368 Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci,
kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!
- 410 Aja, ne iščem službe, ker jo itak ne morem dobiti, sicer pa mam velik dela.

d) Veščine vsakdanjega preživetja

- 16 Jst sm v Rogu.
- 17 Sam si morš najdt plac za spat.
- 18 Zato pa tolk pijače, kr dokler si ti pijan, te niti ne zebe niti nč.
- 65 Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice.
- 66 Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit.
- 67 Zavetišča so pa grda.
- 68 Za spat je še v Savljah pri sestrah.
- 112 Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški,
v čakalnici, kjer je.
- 160 Prodaja časopisa, kdaj tud kej napišem.
- 218 Šotor mam postavljen.
- 219 Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalno, dve deke, kuhalnik camp.
- 223 Tud prostovolje sm v Vincencijevi zvezi.
- 275 Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.
- 322 Tm v eni stari bajti.
- 323 Ko tuki ne bo več, bom šel pa v kero drugo bajto. V Ljubljani jih je dost.
- 324 Na Poljanski hočjo met pa preveč dnarja.

- 369 Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene.
- 370 Pozim kdaj spim na Poljanski, ampak drgač pa pozim, ko rabiš ne dobiš. Je vse zaseden.
- 371 Pol se znajdeš u kaki kleti al pa podhodu.
- 372 Pozim me tud ne zebe tolk, vin pomaga.
- 411 Imam sobo.
- 448 Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov.
- 449 Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano.

e) Prehranjevanje

- 20 Lah grem na Poljansko jest, v zavetišče, lahko grem tle vsak večer v Vincencija.
- 21 Jst za jest mam dost.
- 22 Količinsko je pa odvisn kolk naroda pride jest.
- 23 Večinoma so enolončnice al pa špageti. Take bolj enostavne stvari.
- 69 Bolj švoh.
- 70 Zdele bom gor pred avtobusno postajo unga Albanca vprašal.
- 113 Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra.
- 114 Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr.
- 115 Edin pol je še en obrok, od ponedeljka do petka, k je pa v podhodu pred Maxijem.
Tuki dobiš pa tud dvakrat za v usta.
- 161 Zdej dovolj jem.
- 162 Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč popran, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena.
- 220 Če se mi da jest, lahko 4 - 5 na dan jem.
- 221 Kvalitetna zame je, je raznolika.
- 222 Men je glavno, da imam vsaj 1 al pa 2 obroka topla na dan.
- 276 Jst se vsega tega poslužujem, kar nam pripada.
- 277 Lahko dobim tudi tri obroke.
- 278 Hrana je raznovrstna in lahko povem, da je na Poljancu vsak dan meso, čeprav je enolončnica.
- 325 Če hočš je za jest dovolj. Dobiš na Poljanski, Vinčenzi, Frančiškani.
- 373 Jem velikrat pri Vincencijevi zvezi, al pa pr Uršulinkah, one so zelo dobre. Tut Karitas je.
- 412 Ja, pri sosedih, kdaj pa tud pr Frančiškanih.
- 413 Se mi zdi, da dost jem, ja. Sendviče, pa tud skuhajo mi kaj.
- 450 Različne omake za testenine.
- 451 Ona je vegetarjanka, tko da pojeva velik zelenjave.

f) Stiki

- 24 Mam strice, tete, mam tud brata pa sestru in nimamo nč stikov.
- 25 Jst sm tazga mnenja, da sm že tolk star, da očeta in mame ne rabim več.
- 26 Na ulci si sam.
- 71 Od lanskega leta ne.
- 72 Imam še dve sestri pa ne kontaktiram z njima.
- 73 Z mamu pa tud ne že kar kakšno leto in pol.

- 74 Očeta nimam več.
- 75 Imam tri sinove. 10, 11, 12 let. Nič se ne slišim z njimi.
- 76 Tale gospod, mam pa še dva.
- 116 Nekatere mam še; mamo, brata, polbrata, od mame prijatla. Še mam stike z njimi.
- 117 Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.
- 163 Prijatelj na cesti nimaš, imaš pa znance.
- 164 Prijatelj, prijateljic, kaj nej rečem, uredništvo Kralji ulice.
- 224 Mam punco.
- 225 Pa morm rečt, da moja mami. Ona me še zdej podpira.
- 226 Sorodniki, k me srečajo, vejo kaj sm.
- 227 Mam sina, 12 let starega. Nimam pa nobenga kontakta, kr se je žena poročila z drugim, z Italijanom in živi zdej v Firencah.
- 228 Sam ne smem met stikov, kr ne plačujem.
- 279 Še vedno poročen. 24 let sva bla skup. Stike mava tud še zmeri. Jo je drug vzal.
- 280 Tri otroke mam, star 27, 21 pa 15 let. S prjatli se zastopm, z družino tud. Lahko gremo kamorkol.
- 281 Prjatli lahko govorijo, da jih je lahko sto, ampak je lahko samo eden.
- 326 Z mamo se dobim enkrat, dvakrat na let.
- 327 Fotr se me je pa tko al tko odpovedu.
- 328 Prjatle, k smo skupi.
- 374 Ja, s Tino sva skupi. Je vse velik lažje.
- 375 Mama me je obiskala za božič.
- 376 Sm šov do fotra, da mu voščim, sam se je umaknu.
- 414 Mama. Jst sicer ne grem na obisk, k je daleč, ona pa tut bolj redko pride.
- 415 Sosedu Minka, pa Mare, pa Zajčevi.
- 452 Z mamo se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala.
- 453 Prjatlov na ulci nimaš velik. Maš pa velik znancev.

g) Nasilje, nesreče

- 77 Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Šival so me.
- 78 Me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzal tist bel, k je na eni strani za meso tolčt, na drugi strani je pa sekirca in me je zadel nad očesom. Dobil sem 28 šivov.
- 118 Ne, nisem mel še nč.
- 165 Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop.
- 166 Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop.
- 167 Jaz osebno nisem bil še nikoli žrtev nasilja zarad brezdomstva.
- 229 Pride do konfliktov pa te pretepejo.
- 230 Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist, kar si mel v žepu za zjutri, da greš na kavo al pa kej.
- 282 To je blo pa takrat, k sm mogu it za 5 minut iz zavetišča in nism povedu. Nism se šel izpovedat, da sm pršu.
- 283 Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom.
- 284 Jst sm brez vranice.
- 285 Pa še zaštihan sm 3 zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.

329 Padu sm, k sm bil preveč pijan.
416 Ja, padel sem s kolesa, k sem bil preveč pijan.
454 Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.

h) Kazniva dejanja

27 Ja, pospravo sm unga v Cukrarni.
79 Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno.
119 Ja, zarad pretepa sm sedel 8 mescov, pa zarad 1 litra vina Dobrovoljčka tud 8 mescov, pa zarad kraje, male tatvine 3 leta.
168 Razen, da sm dol padu mrtvo zadet, nobenga.
231 Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu.
286 S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.
330 Kradu sm.
377 Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radija, kej u trgovini.
455 Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.

i) Odnos do brezdomcev

28 Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni.
29 Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne.
30 En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje.
80 Dela se k da po mobitelu govori.
81 Uslužbenci v trgovini al pa pošti ne delajo razlik.
120 Uredu.
169 Zdej, ko smo v kapitalizmu zmerm bolj šteka.
170 Vsak sam za keš gleda pa svojo rit, boli ga patak za družga.
232 Par let nazaj je blo vsaj 70% slabše kot zdej. Tud pol k zmanjka številke, ti dajo sami od sebe, pa pravjo »se vsaj trudte«. Ni več tizga zaničevanja. Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
233 Pa tud sami brezdomci delamo na tem, da se mal lepš obnašamo.
234 Ljudje te sprejmejo pač takšnega, kakrš si.
235 Čedalje manj je tisti, k ti naprej mečejo »delat pejt«.
236 Zdej je pa tega praktično vedno manj. Sploh zdej, k je ta revija Kralji ulice pa k vidjo, da prodajamo to.
237 Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo.
287 Jst nimam problemov.
331 Slišiš kdaj, da ma kdo kakšen komentar.
332 Delat pejt al te pa kao ne gledajo pa vidš, da te.
333 Folk zna bit ignorantski.
378 Kokr kdaj, maš svoj plac k te vsi poznajo.
379 Eni te še pogledajo ne.
417 Ljudje me imajo kar radi.
456 Odvisno kakšne volje so.
457 Mladi, študenti so bolj prjazni, pa kakšne starejše mamce. Odvisno od človeka.

Ocena zdravstvenih posledic

a) Zdravstvene posledice

- 31 Ne, samo živčen sem.
- 82 Imam epilepsijo, leva roka je pol hroma.
- 83 V stegnu imam 28 vijakov.
- 84 Ramo mam zdrobljeno, pa vid mi precej nagaja.
- 85 Imam pa tudi lordozo že od rojstva.
- 86 Revma, ker nimamo nikjer spat.
- 121 Na ulici jih vedno dobiš.
- 171 Največ je ozeblin, jetra.
- 238 Zdej so se pojavle srce pa pljuča pa revma pa ostale stvari pa ledvica. Za tabo pride, kr spiš na mokrih tleh, na mrazu.
- 288 Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.
- 334 Za enkrat mislm, da ne.
- 380 Pozim je kr hudo. Morš preživet.
- 418 Pozimi sem veliko prehlajen, ker nimam gretja.
- 458 Pršu sm k seb, pa še morm, ampak vem, da bom ok.

b) Najpogostejši zdravstveni problem

- 32 Drgač je pa največji sovražnik TBC – tuberkuloza, drgač so pa tud kake dolgoročne, recimo revma.
- 33 Najbolj jetra pobira alkohol. Ciroza jetr pa to.
- 87 Alkohol in epi napadi.
- 122 Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.
- 172 Jetra tko pr alkoholikih kot pri narkomanih, tabletomanih.
- 239 Pljučne bolezni, tuberkuloza, pol so bolezni sečil, mehurja, voda uhaja, ledvica.
- 240 Zdej pr narkomanih so pa druge bolezni, npr. hepatitis.
- 241 Velik je tud epilepsije.
- 289 Eno ljubezen dobit.
- 290 Otesnjenost, da je sam.
- 335 Pozim podhladitve, ciroza jetr in vse kar je povezan z alkom.
- 381 Odvisn na čem si. Ciroza jetr, plučnca, overdoze, vnetje žil, pa še je tega.
- 419 Kaj pa vem, ozeblin.
- 459 Kaj pa vem, ciroza, hepatitis.

c) Fizične poškodbe

- 34 En me je s flašo polno udaril v gostilni.
- 123 Razbita glava.
- 242 Zobe mam uničene, pa revma.

d) Psihične posledice

- 35 Privide pa prisluhe, shizofrenija.
- 88 Malo živčnosti.
- 124 Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.
- 173 Seveda, rabiš dolg časa, da se začneš normalno obnašat.
- 174 Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt.

- 243 Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre.
291 Se sploh ne sekiram.
420 Aja, mogoče to, da bolj slabo spim.

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

a) Zaznavanje tveganj

- 36 Zarad pijače je največ problemov.
37 Kriminala je tud dost.
89 Pomrznenost, jetra, zastrupitev krvi itd.
125 Vse živo.
175 Hah, non stop na vseh področjih.
245 Tvegaj ni, razen kar je kakšnega fizičnega al pa da te človk ubije za liter vina.
246 Ubistvu si pa kot brezdomc nevaren najbolj sam seb.
292 Nevarn je to, da te kdo štihne.
336 Kdaj je kdo zavravn tebe tolk pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi.
337 Al pa če te hoče kdo kr tko, k mu je dolgčas, zajebavat.
382 Da kej zbolíš, da naletíš na modele, k te hočjo pretepst.
421 Kaj pa vem, alkohol tud svoje naredi.
460 Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.

b) Spolnost

- 90 Zaščite ne uporabljam, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikako ne.
126 Že par let ne vem kaj je seks.
176 Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cesti.
247 Mam punco, redne spolne odnose, testiran sm, tko da sm zdrav.
248 Ona uporablja zaščito.
249 Na splošno med brezdomci je pa zaščita kondom, kar nam tud delijo, da ne bi prišlo do razširjenja bolezni. Uglavnem je najbolj nevaren hepatitis C, pa za HIV jih tud ni mal.
293 Se dobivamo, če je kerkat kej na tem.
294 Občasno, enkrat na mesec.
295 Zaščite ne uporabljam.
383 Stalno partnerko. Brez zaščite.

c) Nasilje, kriminal

- 38 Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba.
39 Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to.
40 Ko je pijača prazna, potem je kreg.
127 Vse si upaš. Povod je alko al pa droga. Sem nasilen.
177 Jst osebno ne, jih je pa velik, ko so trezni so uredu, ko so zadeti, so pa zlo nasilni.
250 Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol.
296 Ne, z besedami rešujem.

338 Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok.
384 Ne. Ok, če bi me kdo napadu, bi se branu.

d) Pomoč v stiski

41 S kom se bom pa pogovarju.
42 Najlažje je svetovat, težje je pa izvest.
91 Tmle mam prijatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.
128 Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.
178 Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice.
179 Takrat k te zagrab, jst sm do sedaj iskal tolažbo v alkoholu, kakšnem dobrem jointu.
180 Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim.
181 Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolk močen.
182 Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano pojestlo v Psihiatrični bolnici Polje.
244 Mam punco, k me nekaj gor drži.
251 Čeprav sm fant, zjokam se orng.
297 Zbrišem iz glave.
339 Zmenm se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihr zavn.
385 Če ni droge, je kriza tolk večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.
422 Pijem.
461 Misliš, da bo alko pomagu, pa je v resnic sam še slabš.
462 Pir pijem tud to me gor drži
463 Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.

e) Samomor

43 Joj, ne razmišljal, sej sem ga delu tud.
252 Depresija, ko nobenega nisem imel okrog sebe.
253 Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal.
254 Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolk pijan. Sploh če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl.
340 Ma kdo pa ni. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekrat.
464 Mel sem 3 neuspele samomere, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletam in to je blo to.

Ocena služb

a) Ocena služb/storitev

44 Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru.
45 Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.
92 V bolnici sm bil skor general.

- 93 Mel sm tak posel, bil sm hišnik celega zapora, celih delavnic.
- 94 Morda bi lahko eno mal večjo stavbo znalo mesto Ljubljana preorganizirat, da bi se brezdomci po 2, 4 nort v eno sobo zbasal, da bi mel neke kulturno bivat, urejene sanitarije.
- 129 Prek socialne nimam kej rečt.
- 130 Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.
- 131 Tam si človek, tud v zaporu.
- 183 En kurac, sranje, sranje na kubik.
- 184 To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat.
- 185 Mi smo pač poden.
- 186 Več denarja, večja zavzetost teh strokovnih delavcev, socialnih delavcev, socialnih služb za te ljudi.
- 187 Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim veleva zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak.
- 255 CSD, Karitas, prostovolje sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.
- 298 Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia.
- 299 Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice.
- 300 Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada.
- 301 Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo.
- 341 CSD, Rdeči križ, Karitas, Vinčenzij; uredu.
- 343 Sej maš deke, sam to ni dost.
- 386 Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.
- 423 Ja pri zdravniku sem bil, pa pr župniku tut. Pa v bolnici sem bil, v Polju. Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.
- 465 Psihatri bi te takoj nafilal z zdravili.
- 466 Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih.
- 467 Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.
- 468 Pr nekaterih toleranca in razumevanje.

b) Želje, potrebe

- 46 Jst ne pogrešam nč kej dost.
- 95 Stomatologija.
- 96 Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev.
- 97 Pametno prenočišče pa delo pa da vid uredim.
- 132 Stanovanje, sobca, souporaba kopalnice, itd.
- 188 Več keša, večja socialna, več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi.
- 189 Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno.
- 256 Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš.
- 257 Pozimi pa še prenočišča.
- 258 Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.
- 302 Več prenočišč, pa televizija al pa radio vsem dosegljiv.
- 303 Pa to, da morš it ob 8 ven in šele ob 8 notr.

- 304 Nočno storitev. Sex.
- 305 Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.
- 342 Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej, pa zobarja.
- 344 Pocen prenočišča, zobar.
- 345 Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.
- 387 Več placa za spat.
- 388 Če bo tko kot je zdej bo kr dobr.
- 389 Verjetn bom kje delu in se ozdravil.
- 390 Gnar pa eno dozo. Sej se hecam, mal.
- 424 Družba, velik smo sami.
- 425 Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.
- 469 Več prenočišč z večjo zasebnostjo, zobozdravnika.
- 470 Več postelj.

INTERVJUJI

1.

Datum: 13.11.2008

Spol: M Ž (Borut)

Starost: 43

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ogromna razlika je še iz časa komunizma. Takrat so vse pozaprl na Povšetovo, sodnik za prekrške. K v času komunizma brezdomstvo ni blo tko razvito k dons. Včasih so vse pozaprl, če je kdo pršel iz Beograda, marice po parkih pa na Povšetovo. Ni blo ne Karitasa, ne Poljanske, ni blo Vincencija. Mi smo si dejansko sami kuhal. Zdej je lažje, k so te ustanove. Ampak jst ne zahajam, npr. mate tm ulica kraljev, dol na zrinskega, pa tle v podhodu Maximarketa Vincencija. Včas tega ni blo. Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Gor skup jemo na Poljanski. Eni hodjo gor, eni ne.
Kako se razumete med sabo?
Jst se sicer zdej izogibam, k se mi je to zgodl. Ker me je človk zajebu, je mogu z življenjem plačat.
Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? Za brezdomstvo je za moje pojme Ljubljana blazno, ne vem bom reku solidarna, jemljejo nas, ker pač mormo bit. Sej nas ne morejo iztrebit.
2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? Tle, v Ljubljani.
3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? V komunizmu.
Se brezdomstvo večja/manjša? V Ljubljani je tega čedalje več, tud tujci so začel prosjačit. Včasih smo na Tromostovju fehtal 2 al 3, zdej jih je 10 in to ne samo naših državljanov, ogromn je tujcev, recimo Romuni pa tisti k nimajo statusa nobenga.
4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite?
Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Oblačila dobim na Karitasu na Poljanski 2, skladišče majo pa na Hudavernikovi. Tuki dobiš pildek kaj rabiš, na Poljanski 2, potem greš pa s tem pildkom v magacin njihov, pol si pa zbereš ali ti pa oni zberejo kar je.

Mene po pravic povedan sploh ne zebe. Spim v Rogu. Sej deke pa kovtre se dobi, to sploh ni problem.
5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? Tist, k nima osnovnih življenjskih pogojev. Zdej se je to uredil, ampak Karitas ne laufa dolg. Laufa že, ampak se spomnim, ko je bil še na Ciril Metodovem trgu včas. No zdej so na Poljanski 2. Sej dajo, ampak omama je bistvo tega. Kako bom pa jst drgač zuni spal, če ne bom prej kej spil.
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb)
To je stvar profila, profesije, enmu rata bolj krast. Recimo, jst fehtam ne, mam polhno glavo tega, pa te en nekam pošlje pa ti ne da. Sam živčnega me dela to. Da se razumemo, noben ni dolžen dajat, ampak gre za eno lepo gesto.
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Dobim 205€ na mesec socialne pomoči. To kar dobim na ulci, je manjši del zaslужka, k narod tud nima dnarja. Kaj se bom jst za 2, 3€ zajebaval cel dan po parkirplacu, al kaj. Razlika je med ljudmi. Eni dajo, en te nekam pošlje, zato jst tega ne delam. Zato sm prisiljen kakšno stvar ukrast in prodat.
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Bil sem na ZPIZu, pa so me zavrnl. Težko jim gre dnar iz rok.
Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Lih dons sem bil pr dohtorju na Polikliniki, k mam vsake 4 tedne moditen za dobit. Vsak mesec morm na Polikliniko it, da mi da tablete pa injekcijo. Samo kartico zdravstveno mam. Dodatnega zavarovanja pa nimam. In zato

tud, k pridem po tablete na Metelkovo al pa bilo kero lekarno vse je treba plačat. Po te injekcije k hodm, mi ni treba plačat. K tega k sm jst pospravu, sm takrat štrajku z injekcijo in je nism dubu, kr je nism hotu več. Pa se mi je utrgal.

8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu?
Ja.

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? Jst sm začel leta 1981. No potem se bil pa 11 let odsoten, na Dobu. Zdej sem pa isto. Jst mam proti socialni full stvari. Recimo, najlažje je človeka, a vidte kak problem je to, pridt po 11 letih ven, sej se tud pogovarjat ne morš znat več. V zaporu so 3 teme: šport, kriminal pa ženske. Samo o tem se govori. Da bi se pa kdo poglablu. Sej majo knjižnico, ampak nč ne bere noben. Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? Ali ste se navadil na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Še zdej se nisem. Zato sem pa jst recimo apiliru. Tud minister k je bil dol. Zakaj ne naredijo forenzičnega oddelka. Včas je bil na PHPju, dok še ni bil pijanc, je mel dr. Žagar to čes. No, tm sm bil na forenziki. To je dobra stvar, kr gre za postopno prilagajanje v normalno življenje. Tkole k so pa mene odrezal. Jst sm ubistvu svoje odsedu. Sej mi noben nč ne more. Tist kar so dal, sm odslužu, ampak druge pomoči pa nisem dubu, razen k dobim 205€ al 10 na mesec. To mam odobren za 6 mesecev. Sam je to ena papirnata vojna. Morš od dohtarja met, če si bolan.
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? To gre, kako bi rekel. Jst sm iz Most doma, pr gostilnah. Kokr se enkrat začneš z alkoholom bavit al pa drogo, potem začneš tud lastne stvari iz hiše odnašat pa prodajat. Zato sm mogu jst tud od doma it, zato k sm prodal vse živo za drogo. Kar se je pač dal. Kr jst nisem samo pijanc, jst sm politopsihoman. Uživam vse kar zadane, od lepil, razredčil, tablet. Marsikdo vpraša zakaj se omamljam, v čem je point tega. Jst pravm, da zarad tega, ker bežiš iz krute realnosti in se nočeš sprjaznt. Čeprav vem, kokr jih je, bi se polovico jih lah zrihtal. Al majo starše žive še, to un tret.
Zard firbca sm začel uživat drogo. Dost pozen sem začel. Lepila, razredčila pa to sem vdihavu pa že v osnovni šoli. Nevstik pa to.
10. Dohodek Kateri so vaši dohodki? Socialna.
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? Mam dve šole. Kovinarsko – strojni mehanik, pa na Dobu sem še gostinsko naredu. Čeprav vem, jst tega nikol ne bom delu. Šel sem zato, k je blo zastonj. Škodit mi ne more.
Delu sm, centralne delavnice za vzdrževanje lokomotiv v Fužinah. Pripravništvo sm mel tu, ker so me oni štipendiral in sm mogu 6 mesecev delat. K sm dobu papirje za pripravništvo v roke, sm šel po svoje. Delu sm pa drgač še preko študentskega servisa.
11. Zaposlitev, šola Ali ste zaposleni/hodite v šolo? A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? Jst nisem za del ne vem kako zagret več, zato kr mi je tko bolj luštno. Ker recimo, če si ti poročen pa maš otroke pa služba, to je vse eno vrsto obveznosti zahteva. Jst pa sam po seb bežim od vsake odgovornosti pa tega.
12. Veščine vsakdanjega preživetja Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Jst sm v Rogu. Recimo prihaja do kratkega stika, kr to je že od nekdej znano, da narkomani pa pijanci ne grejo nikol skupi. To je strogo ločeno, tud v Rogu.
Sam tud ta Rog ne bo dolg. Mestna občina hoče neki delat.
Sam si morš najdt plac za spat. Zato pa tolk pijače, kr dokler si ti pijan, te niti ne zebe niti nč. Je pa res, da v teh 11 letih, ko mene ni blo, se je cel klošeraj zamenjal. Eni so pomrl, en so šli domov, polovico jih ne poznam več.
Kje se prehranjujete? To je men zadnja briga. Lah grem na Poljansko jest, v zavetišče, lahko grem tle vsak večer v Vincencija. Ali dovolj jeste? Jst za jest mam dost. Jst zjutri tko ne jem zajtrka, pol ob 12ih grem na Poljansko jest, pol zvečer ob 6ih pa tle v Vincencija. Količinsko je pa odvisn kolk naroda pride jest. Ker recimo, če bi dal repete kr tko, potem za druge zmanjka. Kaj jeste? Odvisno, enolončnica. So enostavne stvari, tko k so špageti.

- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Ali še imate sorodnike in stike z njimi? **Ne.** Mam strice, tete. Jst sm že tolik star, da ne morem živeti na račun nekoga. Želijo mi pomagati, ampak jst vem, da je to dvorezen meč. Ko bi pa neki časa tm bil, človeka se hitr navaličaš in ga ne morš kr tko iz stanovanja vržt. Mam tud brata pa sestro. Živita še pr mami. Glejte jst sm tazga mnenja, da sm že tolik star, da očeta in mame ne rabim več. Ker jaz sam odločam o svojem življenju. Vsak je svoje sreče kovač in kokr si boš zrihtal, tko boš mel. Gre se za to, da pri brezdomcih manjka volje do nečesa. En je obupan zato, en za tret. Kje boš zdele brezdomca delat spravu?! Priložnostno se dostokrat ponudjo dela, sam ne grem. Npr. če kdo hišo podira al gradi pa rabi delavce, pa kr sami pridejo k nam, tko k sta vidve do mene. Pride človek pa prav to pa to bi mel, to rabim. Sej kolk primerov je, k človek sam od sebe prinese dnar na klop. Ni treba prosjačit, niti rečt, sam od sebe da. Poskrbljen je dost boljš, sam še vedno ne dovolj. Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? **Kaj jst vem, spim z večimi. Mam par jogijev pa za pokrit iz Karitasa.**
A vete kaj je optimizem? Ko klošar na klopci bere Delo in dom.
Ali imate partnerja/partnerko? **Ne.** Ste poročeni? **Ne.**
Ali imate otroke in koliko? **Ne.** Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeniti? **Ne vem.** Jst sm bil v Cukrarni suh al od pijače pa sm človeka pospravt šel.
Recimo na Dobu je tolik droge notr, da neverjetno. In jst sm se tm tud tm navleku. Sej jst ne jemljem redno, ampak občasno. K mam dnar kupm ene par gramov heroina pa mam pol za tolik tednov. Na metadon pa nočem it, kr poznam dost ljudi in se ga je teže odvadit kot same droge.
Imate željo se odvadit? **Ne, to je beg iz realnosti in jst vem, da delu ne bom več, kr mi tkole boljš odgovarja. Jemljete še kaj drugega, razen heroina in alkohola? Ja vse, kar zadane. Ne vseh. To so že stari štos, to je za otroke bolj, ampak men je pa vseen luštn.**
- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, pretefov zaradi brezdomstva? **Ne, sam jst človeka že po pogledu ocenjujem pa vem kaj približno misli.**

Sam zdej je tko poskrbljeno k nikol ni blo. Zdej država al Jankovič daje. Recimo eni majo za spat na Poljanski, dva obroka majo gor.

Ne, da bi me zarad tega napadu. Sam ne reče to konkretno, to gre vse po ovinkih, ampak jst če sm pa pijan pa mira ne dam takmu človeku. Ubistvu je, da je vsak svoje sreče kovač in jst, če bi hotu, bi, sam ni v mojmu interesu več. Če bi hotu delat, jst se lahko dons zaposlim, ampak mi odgovarja tak način življenja. Navadiš se tega.
Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče?
- 15. Kazniva dejanja** Ste storili kakšna kazniva dejanja? **Ja, pospravu sm unga v Cukrarni.**
- 16. Odnos do brezdomcev** Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? **Mi smo na družbenem dno in smo opravičeno al neopravičeno zapostavljeni. Recimo, prideš v bolnico te drgač gledajo kokr pa tko ne. Dob pa en kup strokovnjakov, so psihologi, terapevti za odvisnost, itd. Jst bi se vrnil nazaj, čeprav si želim svobode, 11 let nisem bil zuni, ampak eksisteru sm pa zlo dobr not.**
To je čist odvisn od posameznika. En da dnar sam od sebe, enga morš prosit, en te nekam pošlje. Glejte v brezdomstvu je tud kriminal in kolk tanka meja je. Kolk jih jst poznam, da so bli oženjeni in majo otroke pa zdej spijo tm k jst. Uslužbenci npr. v trgovini, pošti majo do mene dober odnos, zarad tega kr jst sm tak tip človeka, mene tud za rezervo jemljejo, ker se nikol ne ve kaj bom naredu. Sem nepredvidljiv človek. Za minuto naprej ne vem kaj bo. **Ne, sej vama nč ni bom naredu.**

Ocena zdravstvenih posledic

- 17. Zdravstvene posledice** Kako ocenjujete svoje zdravje? **Uredu.**
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? **Ne, samo živčen sem.**
- 18. Najpogostejši zdravstveni** Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? **Največji problem je to, kr se uležeš, recimo na beton. Sej dok si pijan**

problemi gre, ampak ni to to.
Leta 81, k sm jst začel, je blo vse ušivo, kr ni blo ne razdeljevalnice ne Karitasa ne nč.
Drgač je pa največji sovražnik TBC – tuberkuloza, drgač so pa tud kake dolgoročne, recimo revma. To se te prime, če na betonu spiš. Pa jetra. Najbolj jetra pobira alkohol. Ciroza jetr pa to.
Je pa za moje pojme, jst sm probu in drogo in alkohol, pa mislm sam pr seb včas, da manjše zlo povzroča droga kot alkohol. Večji problemi so z alkohol kot pa z drogo. Sam z drogo je pa spet to, da rabiš pa dnar. In to ogromno dnarja. Morš krast. Jst kupujm za 20€ gram. Jst sm bolj skromni uživalc, poleg tega se v žilo šopam, na nos potegnem al pa na folijo.

19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? Ah to ni problem. Problem bo k bom enkrat starejši. Zdej gre, ampak ko si enkrat star, je gotovo. Jst jih dost poznam, k so zuni spal pa so bli starejši. Tri četrt jih je pomrznl.
Ja to mam. (pokaže brazgotino na bradi) En me je s flašo polno udaril v gostilni. Sam je tud on šel pol na Travmatološko.

20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? Privide pa prisluhe, shizofrenija.
Ja ne vem no, kr jst tko al tko uživam tablete pa injekcijo dobim, kr mam paranoidno shizofrenijo.

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdorstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdorstvom? Zarad pijače je največ problemov. To je od nekda blo, kr to je kot ena osnovna potreba že. Kriminala je tud dost.

22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? Ne. Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? Gospa Leskovškova iz Ministrstva, ona ma to čez. Je preskrbljen. Ampak homoseksualnosti tud med zaporniki ni več, med brezdorstci pa sploh ne.
Pa metadon pijejo. Včasih je blo alkohola kokr si hotu, zdej pa droga prevladuje. Sej je pol Doba na metadonu skor.

23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Mene osebno najbolj razjezi, če me kdo zajeba. Ta, k sm ga jst pospravu, ta me je na policiji zajebu. Pa sem ga enkrat, tega ne bom nikol pozabu, pa sem šel iz mesta pa sm ga tm na Ambroževem trgu sreču k je pil. Pa takrat je Cukrarna še odprta bla, zdej ni več. No pa smo gor spal. Ampak k sm ga vidu, sm reku sam pr seb: »Ta človek je dons moj.« Zvabu sm ga u Cukrarno, tm pa pokončal pol.
Dans so provokacije, ampak nočm več, nočm se spuščat več v to. Jst sm dost pretrpel na Dobu kar se tega tiče.
Jst vsazga k vidm, pa men pijače ni tak problem dobit jo, kr mam poznane ljudi, k majo vinograde na Dolenjskem. Men ni problem zarad pijače. So pa zarad pijače glavni problemi. To je pa večna tema. Ko je pijača prazna, potem je kreg. Dok je pa flaša polna, je pa vse uredi. Sam dejstvo je, da jst ne morem financirat 10 ljudi, če še zase nimam. Kako ste nasilni? Jst jih rešujem s silo, na bilo kakšen način. Ne igra vloge. In ta, k sm ga jst pospravu, on je mene za eno leto na Povšetovo spravu. Pol sm šel pa enkrat, 27.12.96 je to blo, sm ga zvabu v Cukrarno, nism ga mogu drgač not dobit, kr na ulci ne morš ubit človeka, kr te vidjo. In sm ga zvabu v Cukrarno, da mam eno ukradeno robo, če jo bo on prodal in potem je pa do zločina prišlo. Kako se zaustavite, ko ste nasilni?

24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? S kom se bom pa pogovarju. Tud na zdravljenju ko sm bil, so skupine terapevske. Pr Jakopiču sm bil. Najlažje je svetovat, težje je pa izvest. Je pa tud en kup okoliščin, ki vplivajo na to.
Sam jst vem, da delat ne grem več. Zato kr bolj lagodno živim tko, kokr pa stalno v službah. Tud na Dobu nisem delu jst.
Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Joj, ne razmišljaj, sej sem ga delu tud. Kdaj? Zakaj? To sm na Dobu delu. (pokaže brazgotino na roki)
Kaj sproži to misel na samomor? Sej jst pravm, jst sm bil skos kreg doma, k sm za drogo rabu pa sm od doma stvari jemal pa prodajal. Potem sm mogu od doma it.

Sm pa enkrat na Dobu vzel heroin in kokain in sem 5 dni bil v komi. Kr v zaporu, kar se heroina tiče, je to dvorezen meč. Eni mešajo to, eni tablete zraven, sam da je čim več tega. Svašta mešajo noter. Zuni je dost bolj čisto in ni takih primesi. Ampak glejte kakšni so. Na Dobu moraš dajat stalno urinske teste, če te majo na piki.

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev

Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? Ne. Glejte jst sm bil zaprt in men je kazen 11 let iztekla in oni me morjo po zakonu pustit. Jst sm svoje odslužu in morm ven it. Ampak pustil so me direktno na ulco. Niso poskrbel ne za stanovanje, ne za službo, ne nč, da bi lahko normalno eksisteru. In sm se bil spet prisiljen sam sebe vržt v ta položaj, v katerem sm bil. Da ne bote mislil, da men to odgovarja. To ni luštno. S katerimi službami ste v stiku? Socialno, Karitasom, Vinčenzijem, zdravnikom. Poznate unga zaporniškega župnika, on ma duhovno oskrbo dol na Dobu.

Zdej pa ne. Men je muka kej dost o sebi govorit, poleg tega mi je pa tud muka druge probleme poslušat, če tud svojih ne znam rešit.

Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Ja v bolnici sm zdej bil enkrat, kak teden od tega. Od heroina sem overdoze dolživu. Kako so vas obravnavali? Oni se držijo strogo tega, kaj je bil Hipokrat, pomagaj tud sovražniku, če je treba. No in oni se ne ozirajo tolk na to. Oni zdravjo, kar se pač zdravt da.

Drgač sm se pa dvakrat zdravu. Enkrat pri pokojnemu Ruglju in on je model za sebe. Jst njega nism mogu prenašat. Bil sm pa tud tle na zdravljenju, na Poljanskem nasipu. Sam ni, recimo, če enkrat lahko recidiv, to je v trenutku in kokr men prav ona, una terapevtka dol, pijte po pameti. Pa ne morš po pameti pit, ne gre. Dok nisi pijan, da komi lažš.

V Polju sm bil, k je bla še stara bolnica. Jst sm pr zdravnikih model za sebe. Hočm čim več tablet iztržit. Neki jih prodam, neki mam za sebe.

Jst sm bil 11 let zaprt, prej pa v Polju.

Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremenijo, da bi vam v bodoče bolj koristile? Dok nimaš lastnega interesa, da bi spremenil stvar, sama se ne bo. Morš en trud pa neki vložiti v to, drgač brez tega ni. Ne gre, če nimaš lastnega interesa, ne gre.

Glejte mi smo družbeno dno, dober sej pomagajo, ampak ni to več. Se je pa spremenilo od takrat, k sm jst noter padu pa do zdele ogromno. Jst sm na Dobu reku: »S tem, k ste me noter zaprl, še sami ne veste, da ste mi podaljšal življenje.« Ker mene vrjetn ne bi bilo več, če bi še 11 let pil, spal bilo kje. To pušča posledice na človeku. Zdej na primer opažam, da skrbijo za zapornike bolj kot za brezdomce.

26. Želje, potrebe

Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? Ja alkohol. Kaj vam nej pa družga rečem, sej vidte kolk pijejo.

Težko je, težko. Ni enostavno. Zdej če fehtaš, te ne preganjajo več tolk. Ampak jst fehtat ne znam. Sam živčen sem pol. En ma tako pripombo, drug ma tako in da sm bom jst tm kregu z njimi.

Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? Kaj pa vem. V Ljubljani je tega brezdomstva čedalje več, tud tujci so začel prosjačit. Kolkrat naletim na probleme, k un zraven fehta, en drug mu pa pobere. Jst ga steram na hitr: »Nimaš kej tle iskat, kr pejt.« Jst ne pogrešam nč kej dost. Sm tak bolj sam svoj človk. Tkole pridem v mesto, kej spijem.

2.

Datum: 13.11.2008

Spol: M Ž (Simon)

Starost: 43

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti

Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Mi ga radi spijemo, to lahko priznam, ne maram pa droge. Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Ja.

Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? Tkole, brezdomcev je ene 100, ne vem če bi tole povedu, bom tkole povedu. Po številu jih je npr. 100, samo določeni nimamo kej dost z drogo.

2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? V Ljubljani jih je največ.
3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? To so pa fantje, ki so že pokojni. 85. leta, če ne že prej. Se brezdomstvo veča/manjša? Veča se.
4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Karitas, v cerkvi sendviče. Kako jih dobite? Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Jst sm noter vpisan po imenu in priimku. Dons sm prišel v cerkev po sendvič pa je gospa rekla, da dons jih je pa pač zmanjkal. Krajec se dobi pa mal salame noter. Bolj gorenjske variante. V Karitasu se dobi tudi garderoba. Potem pa še Rdeči križ na Viču, kjer tud dobiš garderobo, če pač je kej ugodnega.
5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? Jst pa on (pokaže prijatelja) sva sigurno. Oni, ki nima zaposlitve, nima kje stalnega bivanja oz. kulturnega bivanja, tisti, ki dobiva socialno pomoč, ki hodi na Poljansko na prehrano.
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) Sej vidta. Čist tko vama pošten povem. Po naše se pravi tko: z žicanjem.
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Prosim mal, delat ne morem, zaradi zdravstvenih težav. Tkole se midva s kolegom preživljava. Vprašava, prosiva. Če hoče kdo kaj dat, naj da. Kakšnega poznanca se sm pa tja kdaj najde. Takrat, ko ga pa najbolj potrebuješ, pa nikjer nobenga. Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Na zavodu mi ga za enkrat še ni uspel pridobit. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Ja, osnovno in dodatno. Lansko leto avgusta sem 3 – 4 dni spal na železniški postaji in mi je bila ta denarnica ukradena. Okol božiča sem se skregal z varnostnico v trgovini Tuš pa me je odpeljala v pisarno. Notri pride ena policijstka in policist in me vprašata: »Ste vi ta pa ta.« In sm reku: »Ja, jst.« Prinesla mi je samo pretečeno osebno izkaznico v denarnici in nekaj listkov, ki jih imam notri, telefonskih števil ipd. Zdej pa, lih danes sem bil, 14 dni nazaj hospitaliziran na travmatološki, ker sem imel komocijo obeh gležnjev. Oba sem imel zatečena, poškodovana od udarca, ker sem padu iz stopnic dol. Nakar mi medicinska sestra prinese izvide in notri stoji tudi zdravstvena izkaznica. Lani od avgusta je nisem videl. Policistka mi prinese in reče, da je še osebna notri. Pravi pa: »Imetnika imamo pa pri sebi, ne povem pa kdo je to.« Fino. Jst pa 14 dni nazaj gledam od kje meni zdravstvena izkaznica, ker je še letos nisem dal nove delat. Sem šel v administracijo vprašat pa noben nič ne ve od kje se je to našlo. Vse plačano, vse urejeno.
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? To je tako relevantno. Eni pravijo tko, drugi pravijo tako, tretji pa zopet tako. Ta naša socialna služba. Slab, slab. Jst sm v Mostah prijavljen pri enmu prijatlu, k se je odselil, tm mam stalno prebivališče.

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? Tam nekje od leta 90. Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? Leta 90. Ali ste se navadil na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Zgleda, da sm se. Še enkrat sm živ. Dost ljudi sm po Ljubljani spoznal, dost znancev sm tudi že srečal. Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? Kreg z očetom. Mama ma orng mačka pa še lesija in se sami trije pojajo po hiši. Jst pa tle zvečer gledam kje bom kakšen karton najdu in kje bom spal. Tud pr -17 sm zuni spal. Oče je bil. Tkole povem. Je prekmurec, dost osoren in žleht. S tako zadevo kot je tole (pokaže pas na hlačah) sm bil tokrat tepen, kot si vi npr. ne zjutri ne zvečer na dan, dvakrat ne umijete zob. Potem sem bil pa v zelo srčni skupnosti z žensko, ki je na vozičku. Ni paraplegik, ampak tetraplegik. Oče je slišal in me je razdedinil. Če bosta kaj iskale službo v Domžalah, da ne bi tega kazale, ker bo sestra takoj vedla kolk je ura. Sestra je dve leti starejša od mene, direktorica socialne službe v Domžalah.

- 10. Dohodek** Kateri so vaši dohodki? Kar nažičam pa socialna podpora. Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? Hodil sem v tri šole: elektroinštalater, to je nasproti stadiona CSD - Center strokovnih šol, potem sem iz vojske prenesel še en poklic, to je vodnik službenih psov, zadnja je bila pa kulinarika.
- 11. Zaposlitev, šola** Ali ste zaposleni/hodite v šolo? Ne, zaradi zdravstveni težav je ne morem niti dobit. Je bila enkrat orng fora, k poznam glavnega urednika radia Študent, k sva skupi odraščala, je pa 4 leta starejši od mene. In sm tkole kakšen teden skos pil hladno vino pa še mrzlo je blo, k je pihal. Srečal me je v Župančičevi jami in ga pozdravim s hripavim glasom, k ga ma Joe Cocker in mi reče, da bom šel z njim, ker jim je disk padel na tla in je počil, zdaj rabmo pa za vmes miksat in boš ene 15krat rekel: »Hello ladies!« A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? Iskat je ne morem, zato ker je moj zdravnik, od leta 90 do 95, poslal na center za zaposlovanje, da imam epilepsijo.
- 12. Veščine vsakdanjega preživetja** Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Zdele sem že dva dni spal na železniški postaji, ker niso zaklenili čakalnice. Dons tud ne vem kje bom spal. Neki si bom pod glavo dal, pa nekak se bom mogu v nek kot stisnit. Zavetišča so pa grda. Dobimo na mesec neki socialne podpore, tam nekje 213€. Jst je ta mesec pač ne dobivam, ker so me neki izpisal. Tm je pa treba, tist pajzel gor plačati 170€ na mesec. 10 do 12 ljudi v sobi. Ampak jst sm za letos kapituliral. Za spat je še v Savljah pri sestrah. V petek sva se neki s sestro sporekla in sm naložu ruzak in ga na postaji skrili. Z mamom sm itak sprt, k na Vrhovcih živi. Tko da ne znese nič. Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? Bolj švoh. Zdele bom gor pred avtobusno postajo unga Albanca vprašal. Jst sm vbistvu mal poliglot, znam dost jezikov. Angleščino, nemščino, italijanščino, albanščino pa srbohrvaščino itak, slovensko pa še najbolj.
- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Imam še dve sestri pa ne kontaktiram z njima. Z mamom pa tud ne že kar kakšno leto in pol. Očeta nimam več. Sestra mi je zelo uredu, v službi v Domžalah, direktor socialne službe. Jst sm pa tlele po cesti. Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Tale gospod (*pokaže na prijatelja, ki ogovarja mimoidoče*), mam pa še dva. Eden stanuje na Poljanski, eden je pa na Vrhovcih in ima svojo hišo. Ali imate stike z njimi? Mam stike ja. Sam un na Vrhovcih mi ne more pomagat, kr moja mama živi v sosednji hiši pa je pol spet pregovarjanje ipd. Ali imate partnerja/partnerko? Od lanskega leta ne. Ste poročeni? Sem srečno ločen. Bil sem z eno kolegico, k sva šla lansko leto narazen, ker se je z enim drugim partnerjem po enajstih letih združila. Ali imate otroke in koliko? Imam tri sinove. Koliko so stari? 10, 11, 12 let. Kakšen odnos imate z njimi? Nič se ne slišim z njimi. Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? Spremenilo se bo težko, ker je to zelo zoprna zadeva. Čim človek reče, da je brezdomec. Zdej se ne sme več govorit, da je človek klošar. Reče se brezdomec. Če pa kdo reče, da je klošar, se ga lahko prijavi in lahko plača kazen.
- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdomstva? Nasilja samo enkrat. Eden me je na čelo z prazno flašo oz. 2 dcl je blo še noter, me je udaril. Reku mi je, kaj boš klošar ti mene žical. Takrat sm dobil 5 šivov. Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? 93. leta, ko sem šel k tamali, mam dve sestri, ta je 79 letnik in je v Litiji. Pa sm šel k njej čez ograjo in v sobo, če mogoče špona računalnik pa me je zgleda prej oče vidu, da sm šel čez vrt pa je vzel tist bel, k je na eni strani za meso tolčt, na drugi strani je pa sekirca in me je zadel nad očesom (*pokaže brazgotino na vekji*). Dobil sem 28 šivov.
- 15. Kazniva dejanja** Ste storili kakšna kazniva dejanja? Ja. Bilo je pa takole. Mal je delikatno, ker sta dami. Človeka sm iz drugega nadstropja vrgel čez okno. Vrgel sem pa vzgojitelja iz dijaškega doma na Taboru. Bil sem prvič v tistem stanovanju, z mano je kolegica sedela, v 7 mesecu noseča in ji je reku: »Pejd, se greva midva porint.« Jst ga pa gledam in mu rekel, če je čist zmešan. Pa mi neki nazaj teži. Jst sm pa lih čaj kuhu, ostali so bli pa čist zakajeni. Blo jih je ene 5, 6. Pol mi pa reče: »Dej mi uno lajdro pripel, da jo bom jst tlele na kavču mal...« Jst v tistem ga primem in vržem. Direkt na policaja je padu. Zlomu si je zapestje pa kolk.

Odsedel sem 25 mesecev, 1 dan in 18 ur. Prišel sem pa ven 89. leta, za Božič ob 4ih zjutri so me ven brcnl. Skor v rit sunl na Povšetovi.

16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? V sodniške parku gre kakšen gospod mim pa me vid in ga vprašam, če bi bil kakšen kovanec za dat al pa karkol podobnega, če bi blo kej drobiža. Dela se k da po mobitelu govori. Vsak ta drug. K bi ga vsaj pržgal, tko govori pa v prazno, sam da gre mim. Uslužbenci v trgovini al pa pošti ne delajo razlik. Drgač bi blo, če bi pršu s celo roko rjav, k da bi na zemljo padel al pa kar kol. Če me pa kdo od mimoidočih, kako bi reku, ja švoh še nisem. Jst sm prekleto dober humorist.

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? Imam epilepsijo, leva roka je pol hroma. Pred dvemi leti sem bil na vrhu Čopove, pred pošto ustreljen naključno kot mimoidoča oseba. Centimeter in pol od srca. Še danes mi ni ta mrežica okoli želodca, ki je bil prestreljen, razpadla. Zdej ne smem kokr sm včasih, sm kulinarik, jest papricirane hrane. V stegnu imam 28 vijakov od 95. leta od prometne nesreče. Ramo mam zdobljeno, pa vid mi precej nagaja. Jst sm skor vsake 14 dni pripeljan na urgenco, zaradi epi napadov. Imam pa tudi lordozo. To je prirojena ukrivljenost hrbtenice naprej.
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? Revma, ker nimamo nikjer spat. Mravljinčaste noge, imam dost znancev, ki so že brez stopal, brez prstov na nogi, brez nog. Tega si ne bi želel.
18. Najpogostejši zdravstveni problemi kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? Alkohol in epi napadi. Nekateri imajo epi napade tudi zaradi alkohola.
19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere?
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? Malo živčnosti. Vidim fanta in punco, ki gresta pa si potem zamišljam zakaj pa jaz tako zopet ne bi mogel bit. Potem se pa živčnost stopnjuje, potem se pa z vinom, živčnost mal zbije.

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? Dost, ki sem jih poznal, jih je že pomrl. Pomrznenost, jetra, zastrupitev krvi itd. Sploh v takem času (november) se sonce še neki važi, zvečer ob 9 bo pa zoper mrzlo. Potem pa človek ne ve kam bi se dal. To je problem.
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? Zaščite ne uporabljam, ker se kaj dosti ne družim s kakšnimi kolegicami, z drugim pa nikako ne.
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni? Tmle mam prjatla pa mu rečem: »A boš dal za liter!« al mam pa jst za pol litra, se nekam usedem v nek mir in tko da mal podebatirava in kakšnega prižgeva.
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? Tko nekak k prej pri nasilju. Mam tud prjatla, s katerim se lahko pogovorim, če rabim.
Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? Enkrat sm se zavezu pa sm take batine dobil, da sm bil tri tedne vijolčast. S coklom sm direkt naravnost v obraz dobil. Neumnost sm hotu narest. Prvezu sm se okol desne rame, sm pa s stola dol padu. Pršla mam pa rekla: »Tamal kaj pa delaš?« Jst pa: »Nč. Obest sm se hotu, ma vsega polno falus (penis).« Vzela je coklo dol iz noge in mene udarla z njo. Pa me vprašala zakaj sm se okol rame zavezu, pa ji povem, da če bi se okol vrata, ne bi mogu dihat. Takrat sm z eno damo iz Tržaške hodu, doma so mel neko cvetličarno in je njen oče

mislu, da sm zabit kao zaradi rož. Pa mu povem par rož kera je kera, pa mi reče, da ne bom več njeni hčerki bliz hodu. Ni baraba, da se bo tolk navadla k ti. Pa sm si mislu, falus te ogleduje. Potem pa adijo. Kaj mu naj bi pa drugega reku.

Ocena služb

- 25. Ocena služb/storitev** Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? V zaporu, bolnice imam pa za sabo, uf. Bi pokazal kuverte, ampak jih danes nimam sabo. Jih je ene 12, 4 so pa samo od letos. Najdlje sm bil v bolnici od 90. pa do danes takrat, ko sm mel 7 zlomljeno nogo. Kako so vas obravnavali? V bolnici sm bil skor general. Mel sm tak posel, bil sm hišnik celega zapora, celih delavnic. Mel sm dostop kamor sm hotu. V petek ob 11 dopoldan so me odpeljal do 8 zvečer v Moste, zato da so me dal spat. Vidl so k mi je kri kapljala. Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? Morda bi lahko eno mal večjo stavbo znalo mesto Ljubljana preorganizirat, ni mus v centru Ljubljane, nekje na robu Ljubljane, da bi se brezdomci po 2, 4 nort v eno sobo zbasal, da bi mel nekje kulturno bivat, urejene sanitarije. Lepo bi se dogovoril, da se notri alkohola ne nosi. Če ne bi tega upošteval, pa adijo.
- 26. Želje, potrebe** Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Stomatologija, tko k je na Mislejevi splošni zdravnik. Tuki prideš do zdravnika, se pove katere težave ma človek in potem al se dobi napotnica al kakorkoli. Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? Najbolj potrebno bi bilo eno pametno prebivališče za ene 80 brezdomcev. In če bi bivali v nekem takem prostoru, bi se verjetno našel nek privatnik, ki bi dal kakšen posel, npr. da bi lahko kej sestavljali ali kaj podobno. Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? Pametno prenočišče pa delo pa da vid uredim. Glede vida delam na tem, sam zdej nimam dovolj denarja.

3.

Datum: 13.11.2008

Spol: M Ž (Andrej)

Starost: 47

Lokalna scena brezdomstva

- 1. Zaznavanje v skupnosti** Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? V Ljubljani je pravih brezdomcev približn ene 300. Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Seveda se poznamo. Zakaj pa ne? Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? To je več načinov. Eni so šli od doma, ker ga je mama ven vrgla, ker je bil pijanc al je bil kurbir al se je una skurbala al je bla droga vmes al dnarja ni blo al je krađu al...več stališč maš.
- 2. Zemljepisna umestitev** Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? Ljubljana, v Mariboru jih je bolj mal, Koper, v Kranju jih je tud bolj mal.
- 3. Stopnja brezdomstva** Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Se brezdomstvo večja/manjša? Veča, velik veča. Da ne računam še narkomane. Njih 90. leta nisem poznal. Mogoče enga, dva. Kolk jih je pa zdej! Ene 500 zihr.
- 4. Dostopnost do oblik pomoči** Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Karitas, Rdeč Križ in socialna podpora. To je pa vse. Kako jih dobite? Od Rdečga Križa nč, ker ne hodm tja dol na Vič. Včas sm še hodu, k je bil v savski. Hodm na Karitas pa socialno podporo dobim. Na Karitasu dobiš mal površno garderobo pa take živalce (pokaže plišaste igrače). Kakšna je njihova dostopnost? Dobiš kar rabiš. Cena? Kvaliteta? Nekako je kvalitetno. Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra. Sama čorba, brez okusa, brez popra, brez soli, brez vsega. Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr.
- 5. Oblike brezdomstva** Kdo je po vašem mnenju brezdomec? Taki, k so kot jst pa prjatu. Brez doma, brez hrane, da se preživlja tlele, na klopci. Pravi brezdomec je brez vsega. Midva se preživljava in spiva

tlele. Ne pa tko k eni, k imajo stanovanje, pa hodjo povsod jest pa so isto brezdomci. Kako more bit to brezdomec, če ima svoje stanovanje.

6. Subkulturene značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb)
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? **Prjavlen sm na zavodu, sej drgač sploh ni socialne podpore.** Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? **Obvezno mam, dodatnega pa nimam, ker ga ne rabm.**
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? **Ja.**

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? **Od 13. Septembra 1987.** Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? **23.** Ali ste se navadil na ta način življenja? **Seveda.** Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? **Ne dolg. Mogoče, da se ne bom zlagal, pol leta. Približno.** Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? **Alkohol. Sam takrat sm skos Laško pil, potem pa vino notr pa ni znesl. Ble so sam še večje pizdarije. Zapor pa tko naprej. Pa takrat sm še karate treniru. Do rjavga sm pršu. Takrat sm bil razbijač, res. Pač ni mi znesel. Alko sm pil, službo sm zgubu, doma nism mel več in tako je pršlo.**
10. Dohodek Kateri so vaši dohodki? **Dobivam socialko, včas tud to ne, če me zaprejo, k me je jebejo te položnice kurčeve. Policaj me ustav pa vid, da sm pijan pa evo 270€. To ti je to. Jst jih ne plačam pa adijo, en mesec Nova Gorica. Socialka je 213€ pa še to se morš borit zanjo, da jo dobiš. Vsak mesec te jebejo, da morš na razgovore hodt pa delat pa tko naprej. Zakaj?! Če si brezdomec, si brezdomec. Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?**
11. Zaposlitev, šola Ali ste zaposleni/hodite v šolo? **Mene je avtopralnica zjebala. 7 let sm delu v avtopralnici na črno.** A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? **Nimam niti želje. Zakaj pa? Zakaj? Ne, dokler ne gre Janša dol, me boli kurac. Janša je bil z mano na Dobu 89. leta. Ko ga je jebe. Srečam ga tlele v mestu pa ma 2 bedaka zraven pa ne morm niti do njega pridt. Najbolj fer je tale Jankovič. Sprehaja se tlele skos mest kadar češ pa mu bom reku: »Jankovič, maš kej drobiža?« Koj, al sm sam al jih je pa 5 okol, koj bo dal 20€. Takoj. V luftu, ne vsak dan, ampak enkrat na teden pa zihhr.**
12. Veščine vsakdanjega preživetja Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? **Kokr se znajdeš. Jst trenutno spim kjer je, lahko je tuki na klopci, lahko je na klopci na železniški, v čakalnici, kjer je. Ni važn.** Kje se prehranjujete? **Sam hrana je pa za en kurac, ni dobra. Sama čorba, brez okusa, brez popra, brez soli, brez vsega. Edin kar je hrane, da je še kokr tolk okusna, je na Poljanski, tm k živijo notr. Ali dovolj jeste? Kje pa, en obrok na dan. Edin pol je še en obrok, od ponedeljka do petka, k je pa v podhodu pred Maxijem. Tuki dobiš pa tud dvakrat za v usta. Kaj jeste?**
13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji) Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? **Nekatere mam še; mamo, brata, polbrata, od mame prjatla. Še mam stike z njimi. Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? Ni ga več. Dokler si na ulici ne morš nobenemu več zaupat.** Ali imate partnerja/partnerko? Ste poročeni? **Ne. A me vzameš?** Ali imate otroke in koliko? **Ne.** Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? **Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni?**
14. Nasilje, nesreče Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdomstva? **Ne.** Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? **Ne vem. Ne, nisem mel še nč.**

15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? **Ja, zaradi pretepa sem sedel 8 mesecev, pa zaradi 1 litra vina Dobrovoljčka tudi 8 mesecev, pa zaradi kraje, male tatvine 3 leta.**

16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? **Ne.**

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? **Dobro.**
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? **Na ulici jih vedno dobiš.**

18. Najpogostejši zdravstveni problemi kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? **Vsak ima drugačne. Alko, glavoboli.**

19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Razbita glava.**

20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Iz dneva v dan več. Ko si enkrat na ulici, jih je vedno več.**

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? **Vse živo. Lahko vstanem, se spotaknem in se ubijem. Čim prejšnja matilda.**

22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? **Ne, že par let ne vem kaj je seks.**

23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? **Vse si upaš. Povod je alko ali pa droga. Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni? Umaknem se ali ga pa po pički ali pa po plombah. Takrat ne morš čakati, si sam. Sem nasilen.**

24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? **Nimam stisk. Ko sem žalosten, grem na liter.**

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? **Prek socialne nimam kaj reči. Na Karitasu ne dobim pravih kavbojk, al so prevelke al premejhne.**

Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni instituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? **Razen zapora, sem bil v Begunjah 2 mesca in pol prostovoljno zaradi alkota. To je bilo 2002. Tam si človek, tudi v zaporu.**

Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? **Ne morm nič predlagati. Dokler je taka vlada, ne morem nič. Zdej vse zbijajo, socialno, zdravstvo.**

26. Želje, potrebe Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? **Nobeden ne bo šel delati.**

Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? **Stanovanje, soba, souporaba kopalnice, itd.**

4.

Datum: 26.11.2008

Spol: **M Ž** (Dare)

Starost: **40**

Lokalna scena brezdomstva

- 1. Zaznavanje v skupnosti** Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite?
Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu?
Al so žrtve sistema al pa samega sebe. Alkohol, tablete, droga. Uživanje v tem življenju, razen pozimi in neizkoriščanje teh možnosti, ki jih nudi država. Ker jst za svoj primer bi lahko rekel, da bi lahko dokaj normalno živel, če bi to socialno, ki sem jo sedaj začel redno dobivat, dal za sobo, cunje pa to na Karitas, hrana pa na Polancu pa don Vincenzo, tukaj v podhodu. To je pač osnova, potem pa začneš delat pa je počas spet vse normalno. Sam do tega morš pridt.
- 2. Zemljepisna umestitev** Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? Največ jih je v Ljubljani, ker iz cele Slovenije bežijo v Ljubljano. Ampak ne zato ker je glavno mesto, zato ker jim Ljubljana največ nudi.
- 3. Stopnja brezdomstva** Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Pr samosvojitvi. Takrat se je začel na veliko. Prej ga je blo tud mal, potem pa zmeri več. Se brezdomstvo veča/manjša? Veča, še posebno, ker smo v Evropi. Reveže še kr uvažamo, te Romune, Poljake. Od kar smo stopil v EU, ko so se meje podrle. Poznamo se med sabo, ampak jih žive ne mormo. Zbrčamo jih, spodimo stran. Neprijateljski odnos. Na splošno med brezdomci je pa odnos dej – dam.
- 4. Dostopnost do oblik pomoči** Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Hrana, obleka in prenočišče, sam teh prenočišč bi mogl bit več, ker se število brezdomcev veča. Kako jih dobite?
Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Hrana je bolj skromna, prenočišč je premalo. Vse je zastoj. Šenkanemu konju se ne gleda v zobe. Zavetišče za mlade, na Bavarcu, tam pa prevladujejo narkomani. Tam pa če nisi narkoman, bolj težko not shajaš z unimi džankiji. Na Polancu je tud eno. Tuki morš tud plačat v hiši in gre več k polovica socialne. Medtem k v kontejnarji, k so jih žene ambasadorjev šenkale, so pa zastoj. Pa cerkvi, ki ima tud zatočišča, tud ni treba nič plačat. So pa pri Ruskem carju in tuki sm zdej jst pa še ene par jih je. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo. Je pa nek red, disciplina. Ob 8 oz. 9 zjutri je treba ven, razen če nisi bolan al pa kej tazga, pa ob 5 popoldan al ob 8 zvečer nazaj.
- 5. Oblike brezdomstva** Kdo je po vašem mnenju brezdomec? Tist, k nima ne staršev ne sorodnikov, brez doma, k je prepuščen sam seb. Sam ta prav brezdomec je tist, ki uživa v tem, ker si lahko pomagaš in ti tud država nudi to možnost. Čist je od tebe to odvisno.
- 6. Subkulturne značilnosti** Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb)
- 7. Socialno-ekonomski status** Kako se preživljate? Dobivam sociala in kar dobim od prodaje časopisa.
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Trenutno sem nezaposljiv, zato ker, če ne bi delal družbeno koristna dela kot zdej, s prodajo in pisanjem člankov, bi šel v arest, uklonilni zapor. Tolk sem teh pizdarih s pijančevanjem, padanjem in ležanjem povsod naredil tolk kazni in bi mogu plačat pa nisem. Zdej pa prek teh družbeno koristnih del odplačujem oz. oni odplačujejo. Jst ne dobim od njih nič denarja. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Jah, to večina nima, ker je treba spet plačat. To je 20€ na mesec, dodatno zdravstveno zavarovanje. Maš pa spet eno potuho, to je pa Mislejeva, kjer je spet vse zastoj. Dobiš rabljena zdravila, k zobarju greš takrat, k te fajn boli. Tam ti pomagajo, ko je tvoje življenje ogroženo. Jst mam osnovno.
- 8. Zavedanje pravic** Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejмки)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? Ja, socialna ti pripada po zakonu, razen če nisi lastnik nepremičnine, stanovanja, v katerem živiš. Potem pravica do hrane, neki država neki cerkev. Sam pr cerkvi je tko, da izkorišča ta cerkveni nauk v dobre namene, ampak z določenimi nameni. Npr. da spoštuješ boga, hodiš v cerkev, da veruješ, ampak to je vse nekako prikrito. Država pa to kar pač nudi, to je pa socialna podpora.

Ocena socialnih posledic

- 9. Kariera** Koliko časa ste brezdomec? **5 let.** Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? **Od 35. leta dalje.** Ali ste se navadil na ta način življenja? **Ne, zato pa delam vse na tem, da pridem iz tega načina življenja ven pa iz Ljubljane, ker tle me že vsi poznajo. Še posebej če si v časopisu pa če pišeš članke. Jst pišem že od 98. leta pa znanga očeta mam. Začel sem pri Obrambi, potem sem neki časa za Delo pisu, 98. sem mel v Sobotni prilogi tud en velik intervju s slikam. Potem sem začel pisat tud ta Vojno-zgodovinski zbornik od g.Šlancarja in pišem še zdej za njega. Zdej pišem tud za Kralje ulice. To je pač moj hobi, ni nč al pa zelo zelo slabo plačan. Tko k socialna služba, poleg tega pa pod stalnim psihičnim stresom. Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj?
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? **Vpliv očeta, ker je bil znana osebnost, pisatelj, napisal 25 knjig. Povsod so ti bla vrata odprta, skratka bil si navajen živet kot bogat. Začel se je pa vse pri moji sestri, ki tega ni znala prenašat in je pri 17. letih naredila samomor. Jst sm prenašal, ampak sem začel pit, k je bil oče še živ. Potem, ko je pa umrl, se mi je pa svet podrl. Mama je šla v dom upokojevcev, dobil sem dediščino, ki sva jo z mamom delila. Takrat so prišli polbrat, polsestra iz očetovega prvega zakona. Prej sm jih poznal, ampak jih nisem maral, ker so očeta samo izkoriščal, finančno, prek njegovih člankov, knjig. Sam oče dej, dej. Men pa očeta ni blo treba nč žicat, kr je kr sam dal. To je bla pa druga skrajnost, k ni cool. Mama je lansko leto poleti umrla, s polsestro in polbratom pa nimam od očetove smrti čist nč. To je blo 2002 leta, jst sm padu na podn pa 2003 leta, pol leta po očetovi smrti.****
- 10. Dohodek** Kateri so vaši dohodki? **Socialna pa prodaja Kraljev ulice.**
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? **Jst mam gostinsko, sem natakak.**
- 11. Zaposlitev, šola** Ali ste zaposleni/hodite v šolo? A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? **Kot natakak sem bil zaposlen 17 let. Zdej pa čim si zrihtam sobco, začnem na službi. Mam enga, k je prišel lih iz aresta in že dela v Trnovem kot natakak. Ampak on čaka plačo, jst to socialko pa to kar od Kraljev zaslužim in bom dal skupi, da bom v eni sobci. Pol pa počas naprej. Ampak jst nočm it naprej prehitr, ker se ti lah nahitr vse podre.**
- 12. Veščine vsakdanjega preživetja** Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? **pri Ruskem carju in tuki sm zdej jst pa še ene par jih je. Nudijo pa prenočišče, zajtrk pa večerjo. Je pa nek red, disciplina. Ob 8 oz. 9 zjutri je treba ven, razen če nisi bolan al pa kej tazga, pa ob 5 popoldan al ob 8 zvečer nazaj.**
Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? **Zdej dovolj jem. Prej, ko sm pa pil pa po 5-7 dni nč. Zdej, k prodajam Kralje ulice je boljš, prej sm bil odvisn pa samo od Polanca. Tm ni nč soljeno, nč začinjeno, nč popran, nč, zarad tega, kr nas je velik alkoholikov in ne sme bit hrana začinjena. Jetra so že tko v kurcu, potem pa še bolj.**
- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi?
Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? **Prijateljev na cesti nimaš, imaš pa znanca. Žlahta, tete, strici so že vsi pomrl, ker sta se fotr in mat pozn poročila. Mam bratrance, sestrične, ampak so razkropljeni po celi štajerski oz. Sloveniji oz. celemu svetu, tko da nimam nobenih stikov. Prijatelj, prijateljic, kaj nej rečem, uredništvo Kralji ulice. Sam od njih lah še kej računam glede prijateljstva. Sam te pa jemljejo z rezervo, ker si ti pač na cesti, oni majo pa urejen življenje in nikol ne vejo kolk je ura, ne pri tebe ne pri drugih. Tko pa ne morš gradit neko težko zaupanje in prijateljstvo.**
Ali imate partnerja/partnerko? Ste poročeni? **Ne.**
Ali imate otroke in koliko? **Ne.** Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi?
Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni?
- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, pretefov zaradi brezdomstva?
Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče?
Ja, seveda. Nesreče, ko si odvisnik se dogajajo non stop. Nasilje je pa odvisno v katero kategorijo spadaš. Med alkoholiki je velik nasilja, med narkomani je tko al tko non stop. To je pač tista odvisnost, potreba po drogi.
Jaz osebno nisem bil še nikoli žrtev nasilja zarad brezdomstva.

15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? *Razen, da sm dol padu mrtvo zadet, nobenga.*
16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? *Zdej, ko smo v kapitalizmu zmern bolj šteka. Prej v zlatih časih socializma je blo tega zlo malo, ni blo tko k zdej. Vsak sam za keš gleda pa svojo rit, boli ga patak za družga.*

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? *Največ je ozeblin, jetra.*
18. Najpogostejši zdravstveni problemi Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? *Jetra tko pr alkoholikih kot pri narkomanih, tabletomanih.*
19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere?
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? *Seveda, rabiš dolg časa, da se začneš normalno obnašat. Kr tko, k si na cesti en, dva, tri spoznaš, dojameš način obnašanja, pol je pa težko iz tega ven pridt. Zelo težko pa počas traja, ni to na enkrat. Morš zelo pazit kaj blekneš, kaj rečeš. Posebno, če si iz otroštva v temu, tko, k so nekateri. Kar se Janezek nauči, tist Janezek zna.*

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? *Ha, non stop na vseh področjih. O madona, kakšno vprašanje. (smeh)*
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? *Spolnih odnosov sploh nimam, od kar sem na cesti.*
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? *Jst sm zlo tak »peace brother«. Jst osebno ne, jih je pa velik, ko so trezni so uredi, ko so zadeti, so pa zlo nasilni. To je čist od človeškega karakterja. Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni?*
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? *Lahko na Kraljih ulice zaprosiš za pogovor, en dan prej se morš naročit za pogovor pri urednici oz. namestnici urednice. Takrat k te zgrab, jst sm do sedaj iskal tolažbo v alkoholu, kakšnem dobrem jointu, ampak z alkoholom sm zasral pa naredu pizdarij en kup, ampak sam seb. Na srečo nism drugim nč škodu. Ampak zdej morš pa to prebrodit. Zdej prebrodim tko, da kakšen joint pokadim. Pit sem skor nehal, skor, še kakšen kozarc. Ampak sm se poboljšal glede tega. Načeloma morš pa to sam prebrodit, sam morš bit tolk močen. Noben ti ne nudi roke, razen, če nisi kakšen psihičen bolnik, k jih je med brezdomci ogromno, tisti majo pa že svoje psihiatre in rezervirano pojstvo v Psihiatrični bolnici Polje. Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor?*

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? *En kurac, sranje, sranje na kubik. To pa zato, ker se nobenmu ne da, noben v tebe ne verjame, strokovno pomagat, pa res pomagat. To ni to, tko k pr tistih, k majo dodatno zdravstveno zavarovanje. Mi smo pač poden. Noben ne da nč v tebe, razen če sam seb ne pomagaš. S katerimi službami ste v stiku? Zdej mam s Kralji, z uredništvom. Prej, k sm bil pa sam kronik, nisem imel pa z nikomer. Sam tisto nujno, kar je blo. Tud socialne si 3 ali 4 leta nisem mogu zrihtat. Skos te gledajo – dans je trezen, kaj bo pa jutř? Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? *V zaporu sem samo prespal. 8 mesecev sem bil v Portorožu pri enmu duhovniku, k je na svojo roko pomagu brezdomcem, narkomanom, alkoholikom. Franc Prelc, ki pa je šel v penzijo in je vse skup propadlo. Vsi so**

se zapil, zadrogiral. Vse je šlo. Potem je pa v Bertokih naredu en center, k ga zdej vod pod okriljem države, cerkve, sociale. Kupil je eno staro bajto, k jo je obnovil. Zdej je tud v Truškah ena izpostava tega, nad Koprom. Zdej to deluje pod okriljem in nadzorom države, zarad cerkve, ker gre v krščansko smer in to ni uredu. Zdej mam stike z nunami, ker sm nameščen pr njih. To je to.

Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? Več denarja, večja zavzetost teh strokovnih delavcev, socialnih delavcev, socialnih služb za te ljudi. Vse te socialne delavke, socialni delavci so po končanem študiju full zavzeti, potem pa to pada pa ratajo cinični, sarkastični, naredijo tist, kar jim veleva zakon oz. služba, potem pa ciao, boli jih patak. Na žalost. Oprosti, ampak tko je. Res, so zelo redki socialni delavci, ki to delajo iz srca do konca al jih pa sploh ni. Jst še nisem tazga spoznal. Kokr je mal starejši socialni delavc je huj k jst, kr so ga že 100 krat nategnil z vsemi žavbami. Sej po eni strani tud njih razumem, sam ti morš sebe razumet pa na seb delat. Najlažje je druge razumet pa jih štekot.

26. Želje, potrebe

Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Več keša, večja socialna, več prostornejših zatočišč, predvsem pozimi. Vsak mesec, sploh pozim, gre ogromn ljudi, na non stop. Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? Prenočišča.

Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? Hm, eno žensko, k bi me mela rada takšnega kot sem. Trenutno. Dons bejbike sam na keš gledajo, kaj si pa kaj maš. Velika večina.

5.

Datum: 10.2.2009

Spol: M Ž (Boštjan)

Starost: 39

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti

Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Mislim, da je čedalje več, da je v tolkem času napredoval. Pred 7 leti smo bili pač klošarji brezdomci, ni blo niti tolk ustanov, ki bi nam pomagale. Vidi se napredek. Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Uglavnem, če ne na videz pa po imenih. Skor vsi ljubljanski brezdomci se poznamo, kar ni teh tujcev. Se ne poznamo in jih niti ne maramo, ker jih policija drgač tretira kot nas domačine. Nas preganjajo, njim pa nekako čez prste gledajo. Uglavnem so iz Bolgarije, Romunije, Poljske, Slovaške.

Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? Mislim, da bi družba lahko kej več naredila, predvsem za take brezdomce, ki so brez dokumentov. Ker če nima tega, ne more naprej funkcionirat. Zdej pa dokument ne dobi, če nima stalnega prebivališča. Socialne službe te včasih tam, kjer si imel zadnji naslov, nočjo prijavit, čeprav po zakonu morjo. Potem pa iščeš rešitve. Na socialni ti lepo rečejo: »Najte eno osebo, ki vas bo prijavila.« To mi pa ni všeč pa take osebe je težko dobit, ker je treba potem tud plačevat. Zastonj te ne bo noben prijavil. Maš pa tud še probleme z rubežniki, maš kredite od prej še, ko si imel normalno življenje. To sem mel jst probleme. Mam tolk velke kredite, da me ne bi noben prijavil, ker bi njemu rubl, ker si pač na tistem naslovu. Tud zarad tega so na cesti brezdomci.

2. Zemljepisna umestitev

Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? Tuki v Ljubljani, glavno mesto.

3. Stopnja brezdomstva

Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Se brezdomstvo veča/manjša? V stari državi, komunistični se ni tolk pisal pa je blo vseen. Poznam par ljudi, k so bli že v Jugoslaviji brezdomci. Velik jih je že pokojnih. Drgač pa brezdomstvo sega še par 100 let nazaj v Francijo. Zdej se pa sam še veča.

4. Dostopnost do oblik pomoči

Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite? Če se znajdeš, lačen nisi. So cerkve, so različne organizacije, Vincencijeva zveza, potem so Karitas za obleko, za stuširat se, potem je zdravstvena ambulanta za te, ki nimajo zavarovanja na Mislejevi, nudjo ti da se stuširaš in preoblečeš.

Kakšna je njihova dostopnost? Tle nč ne rabiš, ne rabiš dokumentov, noben te nič ne

vpraša, oni pomagajo, ni važna vera, ni važno kaj si. Prideš tja, lepo vprašaš pa dobiš. Cena? Vse je zastoj, kar je pri cerkvenih organizacijah pa Rdeč Križ. Če pa drugi pomagajo pa morš včasih kakšno simbolično dat. To so bolj take, no tud kakšna cerkvena ustanova. Pravjo: »Dejte kakšn cent prispevat pa dobite.« Tko je blo naprimer včasih pri Uršulinkah. Dobival smo konzervo, kruh in si dal 10 centov, če si mel. Če pa nisi mel, pa nč hudga, si vseeno dobil. Kvaliteta? Odvisno od situacije pa odvisno od tega kaj pa kok so oni dobil te robe. Zdej nas je čedalje več in mormo včasih mal potrpet, ker ne dobiš tisto, kar bi pač rad.

5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? To je splošen pojem, to je velik pojem. Brezdomc je naprimer tud un, k ma sobo. On dobi 200€ socialne, plača sobo in mu ne ostane nč drugza kot da gre spet na cesto in žicat od Karitasa do Karitasa. Ubistvu je pa pravi brezdomc tist, ki na cesti al pa ulci spi. To so pa ta pravi brezdomci.
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) Pridobivanje sredstev za vsakdanje potrebe je žicanje, al greš komu pomagat pa si plačan za tist. Tega je sicr zlo mal, če ti pa že ponudjo, si pa, po pravic povedan, plačan tolk mal, da raj pol ure tamle dol sedim pa bom več zaslužu z žicanjem, kokr en k mi ponud 2,50 € na uro pa je mogoče še težek fizičen del. Al ti rečejo pa za par litrov vina pa za sendvič pa pejt delat. To pa tud mi ne toleriramo.
Na ulci nas pobirajo pa teli privatniki tud vejo kje se nahajamo. Maš pa tud poštene ljudi, k pravjo to pa to bi rabu, npr. za preštihat. Sm jst zadnjič delu pa sm bil pošteno plačan pa za jest sm dobil pa še oblekl so me. Maš take ljudi. Pozim pa k je sneg, mam jst že par svojih strank, oni sam lopatu zuni pustijo. To so starejše gospe iz Rožne doline. Jst pridm zjutri in skidam.
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Z žicanjem, z občasnim delom, k dobim pa s socialno. Sem si uredu dokumente, da jo mam. Sm bil pa 5 let brez dokumentov, brez naslova, brez vsega. Kr socialne ne morš dobit, kr morš bit prijavljen na Zavodu in če nisi na Zavodu, razen če te Zavod pošlje, da si trenutno dela nezmožen, te pa pošljejo direkt na socialno in prejemaš eno let brez Zavoda.
Jst sm prijavljen na CSD Šiška.
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Uradno še zmeri brezposelen, trenutno miruje, po enem letu se morš spet javit na Zavodu svetovalki. Sej te oni sami pokličejo. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Kot občan ja, dodatno pa nimam.
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? Jst morm socialno delavko pohvalt, me sama pokliče, pove kaj mi pripada al pa če zamudim kakšno pomoč, to enkratno npr. To je res od delavk odvisn kolk se angažirajo.
Morm rečt, da iz tistga kar sm bil prej, sm šel že par stopnic navzgor in mam namen še gor.

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? 7 let, 8 leto gre. Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? 32. Ali ste se navadil na ta način življenja? Navadu sm. Če me kdo vpraša, rečem, da človk marsikej prenese. Sploh 3 leta je blo najhuj, k sm bil čist na cesti, na betonu, pa zime tri preživel zuni. Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj?
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? Sem čaku ta vprašanje. Kot prvo sva šla z mojo bivšo ženo narazen, ona je pobegnla od mene. Ne zarad nasilja, ampak zarad alkohola. Ona je bla tud vzgojena bolj cerkveno al kako bi reku. No, pa so me vzel starši domov. Pol so začel pa rubežniki, k sm mel en kup kreditov, še k sva z bivšo ženo stanovanje rihtala pa prenavljala, in to se mi je nabiral. Službe pa nism mel. So začel rubežniki hodt, pol me je pa še oče napodu. In takrat sm pristal. Sm pa mel službo takrat, dobro službo pr Škoflci. Od tm so me napodil, jst sm šel pol v Ljubljano. Takrat sm lih plačo dobil in sm šel v hotel. Za 14 dni je blo dovolj za hotel dnarja, pol sm pa sam še na cesti pristal. Službo zgubu, kr nism v službo hodu. Prvi mesec je blo hudo, pol sm pa že od prej poznal te brezdomce, k sm jim tud jst dnar dajal, k

so me vprašal. Oni so mi pol povedal kam morš it jest, kam spat in tko. Tko so mi oni ubistvu pomagal.

- 10. Dohodek** Kateri so vaši dohodki? Samo socialna pomoč.
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? Strojni tehnik. Bil sm pa 8 let zaposlen tud v Kliničnem centru kot telefonist, 5 let, pol sm bil 2 leti varnostnik na stari travmi. Po Kliničnem sm bil 2 let nočni receptor v dijaškem domu pa študentskem na Gerbičevi. Poznam študentske fore. Najbolj luštn je blo, k so bla brucovanja. Škoflca je bil zadnji šiht, k sm ga mel.
Lahko bi prišel tud nazaj v katero od teh služb, ampak se morm jst potrudit. Sami ne bodo do mene prišli. Loh bi na primer v Kliničnega nazaj prišel, me tolk poznajo, tud gor šef. Sam sebe morm v rit brcnt in se spravt skup. Že za članke v Kraljih ulice, k me kdaj vprašajo, če bom kakšen člank napisal, sm jim zmer reku nej mi pol leta prej povejo, da bom taprav cajt prinesel. Cajta mam pa itak 25 ur na dan, pa ga še ni dost.
- 11. Zaposlitev, šola** Ali ste zaposleni/hodite v šolo? Ne. A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? Tko bi reku. Sej službo samo ne bi blo težko iskat, če bi jst sobo mel. Bi začel delat pa to, po eni strani pa ne bi začel delat, kr bi mogu kredita plačat. Mogu bi delat 15 let, da ga povrnem. Delaš cele dneve. Zdej kam bi šel delat, dobiš plače 450 do 500€ in ti trgajo. Pustit ti morjo 380€ za preživetje, delaš pa cele dneve za ta dnar. Rajš bi kakšnega privatnika najdu, da bi mi nakazu 400€ pa mi lahko sam 20€ trgajo, ostalo bi mi dal pa na roke. To iščem. Rad bi pa delal. Ne smem pa fizičnega dela, kr mam omejitve. Mam tri operacije, dvojno ukleščeno kilo, dol črevesje in ne smem dvignit 10 kil. To mam že od prej, k sm bil še mlad.
- 12. Veščine vsakdanjega preživetja** Kje živite? Šotor mam postavljen. O tem pač ne govorimo, da ne bi kdo poslušu al pa kej. Tolk mam streho nad glavo, da če pada dež, preživim na suhem. To zimo sem bil prvič tud v šotoru. Jogi mam, dvojno prešito odejo, spalko, dve deke, kuhalnik camp. Šotor je skor tolk star kot jst, je že preparel. Ampak da bi zdej novga kupu, rajš sobo iščem. Če bo moji ratal, k majo od Kliničnega v Lipi, k majo garsonjere. Če bo kej frej. Bom dons zvedu. Njej od plače trgajo zanjo, potem pa sam še 30€ zame dodatno, ker nisem pač zaposlen tm. Zdej je tko jst ga mam dol na Ježici, na zemlji od mojga kolega in on mi je dovolil. Zraven ma železnica svoj del. Če bi bil na njihovem delu, bi me že sekiral, tko sm pa na njegovi zemlji. Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Zdej trenutno sm v šotoru. Zdej z mojo, ona ma reden dohodek, dela, bi sobo najdla. Sej ona je rekla, da bi vsaj zase najdu, kr ona ma doma, ni problema. Bomo vidl kaj bo 10., k bo plača.
Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Če se mi da jest, lahko 4 - 5 na dan jem. Kvalitetna zame je. Men je glavno, da imam vsaj 1 al pa 2 obroka topla na dan. Kaj jeste? Hrana je raznolika. Na Poljanski, kjer je razdeljevalnica pa zavetišče pa kjer so tud kontejnerji, tm je kosilo od 11 do 13, od 18 mam v Vincencijevi isto topel obrok. Za hrano ni problem. Tud v trgovino, če pridem. Se mi je že zgodil, nedelja, lačen, zamudu sm v Frančiškanih, da bi šel po sendvič in kam zdej it po kos kruha. Šel sm v trgovino, prodajalki lepo rekel tko pa tko je, na videz me je poznala, kr sm zmer tja po pijačo hodu. Rekla, da je to lepo od mene, da sm jo vprašal pa mi je dala dva sendviča. Bolj kokr pa ukrast. Ne bom čez narkomane nč govoru, ampak oni, k krizirajo, tko vemo, da bi lastno mamu prodal. Takrat k rabjo za šut. Drgač je več procentov brezdomcev narkomanov kot ns, k pijemo.
S tistimi, k se razumemo, normalno, da pride tud do konflikta, smo se tud že stepl, ampak uglavnem si pa pomagamo. Pridejo, vsak ma svojo stvar v seb, pa živci, pa pijača. Konflikti so čist normalen pojav. Ni pa tiste dosmrtno zamere, pa maščevanja. Enkrat je en zoprn, drugič drug.
- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? pa morm rečt, da mojo mami. Ona me še zdej podpira. Nč več kot od začetka, k je pol vidla, da kar mi je dnarja dala, je šlo itak vse v alkohol. Zdej mi kakšno hrano pa cigarete kupuje. Rajš sama kup, kokr da bi mi dnar dala. Sorodniki, k me srečajo, vejo kaj sm. Kakšn kej primakne, kakšen cent, evro. Oni mi niso nč zamerl, zato kr sm na cesti. Vedl so situacijo doma zakaj se je šlo, kr to se mi je vlekl od 19 leta, k sm z vojske prišel. Občasno sm bil po 2,3 mesece tud tko na cesti.
Ali imate partnerja/partnerko? Mam punco. Ona je bla tud na ulci 6 mescov, pol sm jo pa jest iz ulce ven potegnill pa jo pripravil, da je maturo naredila. Ona je bla begavček že od 16

leta. Je pa mlajša od mene, 22 let je stara. Sm jo pripravil, da je maturo naredila, pol sm ji pa še prek moje mami zrihtu, da ji je v Kliničnem centru zrihtala službo. Sej drugim znam pomagat, sam seb ne znam. Tud prostovoljc sm v Vincencijevi zvezi. Ste poročeni? Ne.

Ali imate otroke in koliko? Kakšen odnos imate z njimi? Koliko so stari? Mam sina, 12 let starega. Nimam pa nobenga kontakta, kr se je žena poročila z drugim, z Italijanom in živi zdej v Firencah. Kokr vem, kr ma stike z mojo mami, je vse uredi, da je priden. Sam ne smem met stikov, kr ne plačujem. Čeprav sm jst njej reku, da je najin stanovanje prodala in bi mi mogla polovico izplačat. Tko bi jst za nazaj plačal in pol bi naprej normalno. Tko je pa to zdej na sodišču. Jst to tožm, kr je blo stanovanje najino pa jst sm tud not vložu in zahtevam nek del, tisto polovico. 7 let sva bla skupi, to mi pripada.

Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? S temi ljudmi, k so men pomembni pa sm se jst popravil, pa začel popravljat odnose z njimi. Na primer z očetom že napredujem. Če bo šlo tko naprej, mi je še mami rekla, da mam šanso nazaj gor pridt, k njemu živet. Rekla je, da itak bo tvoje to, kr sm si zrihtu pa mam urejen tm. Dokler z očetom ne bova prišla na čisto. On trmast, jst trmast.

- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdomstva? Večkrat. Pride do konfliktov pa te pretepejo. Si kje spal pa te mladi, mulci zbrcajo, dnar pokradejo, še tist kar si mel v žepu za jutri, da greš na kavo al pa kej. Zmer morš merkat. Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče?
- 15. Kazniva dejanja** Ste storili kakšna kazniva dejanja? Sm mel 2 let pogojno. Enga sm pretepu. Ubistvu, on je eno mojo kolegico, k je bla kelnarca v lokalu, pa je metu kozarce vanjo. Jst sm pa pač prletu in ga pretepu. Jst sm pol kazen dobil.
- 16. Odnos do brezdomcev** Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? Par let nazaj je blo vsaj 70% slabše kot zdej. Popravlja se. Pa tud sami brezdomci delamo na tem, da se mal lepš obnašamo. Pač je pršlo do tega. Ljudje te sprejmejo pač takšnega, kakrš si. Čedalje manj je tisti, k ti naprej mečejo »delat pejt«. To sm prej opazil, od začetka, k sm začel žicat, je bil vsak ta drug »delat pejt«. Reku je tud človeku, k je bil brez noge. Tud pogledu ni. Se prav, tud vidu ni kdo ga je vprašal. Ignoriraš. Zdej je pa tega praktično vedno manj. Sploh zdej, k je ta revija Kralji ulice pa k vidjo, da prodajamo to. Tud pol k zmanjka številke, ti dajo sami od sebe, pa pravjo »se vsaj trudte«. Ni več tizga zaničevanja. Medtem, k te tuje brezdomce, jst jim pravim berači, pa še zmeri postran gledajo. Bojijo se, kr so tujci, pa po narodnosti cigani pa prec je zraven še kriminal pa še kej družga. Se popravlja ja. Sam upam, da ne bomo spet mi brezdomci kej zafrknl in sami sebe v drek potlačil. Včasih zarad enga, k je mel slab dan pa je ljudi nahrulu pa ne vem kaj še vse, pa nas dajo vse v isti žakl, da smo vsi krivi. En na družga merkamo. Če je en preveč pijan, mu raj rečem nej sedi pa bo tih. Bom že jst nabral, če rab za liter, bom že jst raskiral in dal tist, kar bom dobil. Mormo met tud mi odnos do ljudi. Če majo ljudje do nas, mormo tud mi. Sej tud mi smo ljudje. Ne pa tko k od začetka, k smo se včasih obnašal k žvali. Kako je vidt enga tm, ves pijan, pokozlan, posran po domač povedan, k na klopci leži. Ljudje mim hodjo, ti boš pa zraven žical. Zdej smo se tko zmenil, da če si zaspan, se nekam umakn. Dobr, če je gospod star, tko k ta, k tm leži, ni problema. On ma pa že tisto, pol ure je buden, pol ga pa kr zmanjka. On bo v sede zakinkal. Tak me ne mot. Tist me, k je pijan pa flaše okrog ležijo. Uglavnem, en družga merkamo.

Ocena zdravstvenih posledic

- 17. Zdravstvene posledice** Kako ocenjujete svoje zdravje? Mam tri operacije, dvojno ukleščeno kilo, dol črevesje in ne smem dvignit 10 kil. To mam že od prej, k sm bil še mlad. Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? Zdej so se pojavle srce pa pljuča pa revma pa ostale stvari pa ledvica. Za tabo pride, kr spiš na mokrih tleh, na mrazu.
- 18. Najpogostejši zdravstveni problemi** Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? Pljučne bolezni, tuberkuloza, pol so bolezni sečil, mehurja, voda uhaja, ledvica. To je sam zarad tega, kr se spi na mrzlih tleh. To je pr brezdomcih, k pijejo. Zdej pr narkomanih so pa druge bolezni, npr. hepatitis. Sam oni so druga veja. Tko mi pravmo. Ena veja smo mi brezdomci, pijanci po domače, druga veja so pa narkomani. Velik je tud epilepsije. Prvo stopnjo epilepsije dobiš zarad alkoholna, alkoholna epilepsija.

Možgani se začnejo kisat. Sej jst sm mel dva napada, zaradi alkohola. Se morm merkat. Zato pijem tud pivo, ne več vina. Sploh to pocen vino, k ti sam slabo naredi. Dobr spijem še kakšen bambus.

- 19. Fizične poškodbe** Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? Zobe mam uničene, pa revma. Tist kar sm že prej tud povedu.
- 20. Psihične posledice** Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? Morm potrkat na les, glavo. Trenutno, pridem v krizo, mam depresijo, sm na koncu z živci, ampak za enkrat še gre. Mam punco, k me nekaj gor drži. Ona ma pa urejeno, čist normalno, dela. Dobra je, da me prenaša tazga kakrš sm. Alkohol svoje naredi.

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdorstva

- 21. Zaznavanje tveganj** Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdorstvom? Kaj pa vem. Tveganj ni, razen kar je kakšnega fizičnega al pa da te človek ubije za liter vina. Take stvari so se tud dogajale. To so ta tveganja. Tud alkoholik, k nima alkohola pa je v krizi, zna marsikaj naredit. Sej to se je tud po časopisih pisal. Ubistvu si pa kot brezdorstec nevaren najbolj sam seb. Al se boš pod vlak vrgu, al v Ljubljanco vrgu, ko pridejo krizni dnevi. To je to. Sam seb si najbolj nevaren.
- 22. Spolnost** Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? Mam punco, redne spolne odnose, testiran sm, tko da sm zdrav. Ona uporablja zaščito. Na splošno med brezdorstci je pa zaščita kondom, kar nam tud delijo, da ne bi prišlo do razširjenja bolezni. Uglavnem je najbolj nevaren hepatitis C, pa za HIV jih tud ni mal. Sam so narkomani, k majo hepatitis al pa so HIV pozitivni, tolk fer, da povejo. Tud ta, k ma hepatitis, ne bo iz tvoje flaše pil, ampak bo mel svojo flaško zraven. So tok fer, se zavedajo. Sm mel tud punco narkomanko in sva skupi živela. Ona mi je točno povedala, to pa to mam, brez kondoma ne bova. Tolk so že ozaveščeni, da tud sami vejo, tud kako so pršli do tega. Najbolj hudo mi je vidt mlade narkomanke. Pa čedalje več jih je, tm ene 16 let. Poznam dve k mata pa 14 let. Čez dan so na ulci, spijo pa doma. Doma rečejo pa da so v šoli. No sej tko se je pr men začel. Grem v šolo. Sam jst sm sam do centra pršu pa nč več. Pa v ta lokal, pol na matinejo v kino Komuno, k je bla takrat ob 10 zjutri. Takrat, k je blo treba pa pisat v šoli al pa če sm bil vprašan, sm pa šel v šolo. Jst sm bolj tak študentski tip. Kaj bom hodu vsako uro pa poslušu. (*smeh*) Kar sm mel pa popravca, sm pa naredu.
- 23. Nasilje, kriminal** Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni? Lahko priznam, da sm bil ja. To je pa botroval alkohol. Ne morm rečt, da nism bil. Sm mel 2 let pogojno. Enga sm. Ubistvu, on je eno mojo kolegico, k je bla kelnarca v lokalu, pa je metu kozarce vanjo. Jst sm pa pač prletu in ga pretepu. Jst sm pol kazen dobil. Na punco se obrnem, pa morm rečt, da mojo mami. Ona me še zdej podpira. Nč več kot od začetka, k je pol vidla, da kar mi je dnarja dala, je šlo itak vse v alkohol. Zdej mi kakšno hrano pa cigarete kupuje. Rajš sama kup, kokr da bi mi dnar dala.
- 24. Samomorilnost** Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? Čeprav sm fant, zjokam se orng. To mi pomaga pa tud če pred ljudmi jokam. Takrat, k pride un film, k mi poč, jst jokat začnem. Pol je pa uredi. Dobr, mal me je sram, ampak sm ugutovu, da nism edini. Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? Depresija, ko nobenega nisem imel okrog sebe. To je blo še preden sem s to punco začel. Takrat sm bil čist sam. Takrat so me po Ljubljan klical Volk samotar, kr sm sam hodu. In to ni fajm. Šotor mam pa bliz proge, tko da bi se sam na progo ulegu. Vedu sm kdaj prbliž gre vlak. Rešu sm se pa tko, da sm si reku: »Sej slabš že ne more bit, sam še boljš je loh.« pa sm zaspal. Sam ubistvu to mi je prhajal res samo takrat, k sm bil tolk pijan. Sploh če sm bil že zjutri slabe volje pa sm cel dan pil, pil, pil in mi je zvečer vn butnl. Takrat sm tud ugutovu, da je bolj, če se družim še z ostalimi brezdorstci. Vsi majo iste probleme, vsi majo iste travme. Razen alkohola, kdaj še kakšn joint skadim, pa kakšne take tablete tud vzamem. Temu pravjo narkomani mehka droga, sam ni. Dobr, kokain sm probu, snifu tud, sam to ni zame.

Igle pa sploh ne. Že od majhnega sm se jih bal. Rajš se ga napijem, zbruham pa me drug dan glava boli pa želodec. Punce pravijo sej sm sam probala, pred dvema leti. Kaj pa zdej?! Ja, pa fant je to delu. To pa zato, ker mu je hotla bit všeč. Zdej je pa ne bo maru, če ona ne bo probala. Kolk punce je šlo na drogo zarad fanta. Un je bil pa že star narkoman. Sej bom sam probala, da bom na istem kot on. Poznam eno punco, sva dobra prjatla. In kaj maš od tega, špricah si notr, komiraš, pol pa kinkaš eno uro. Dobr sej jst tud jointe, ampak vem ker mi ga da. Jst se bom eno uro smejal, ti boš pa glavo dol držala. Jst tud ne pokadim vsega, morm vedt od koga je. Ti dajo šit notr, ti dajo marsikej not med travo, pol si pa. Sam enkrat so mi to naredil. Dostopnost do droge je pa lažji kot do cigaret.

Ocena služb

- 25. Ocena služb/storitev** Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? CSD, Karitas, prostovoljc sm pri Vincencijevi zvezi, pa pri Kraljih me kdaj prosjo za kakšen člank. Z vsemi sem zadovoljen.
Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? V zaporu, dobil sem 2 leti pogojno. Nisem imel nobenih problemov.
Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile?
- 26. Želje, potrebe** Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Vsak se more najdt po svoje. Da se. Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? Uredit dokumente, ker brez njih nč ne morš. Pozimi pa še prenočišča.
Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? Upam, da bova s punco dobila sobo v Lipi.

6.

Datum: 10.2.2009

Spol: M Ž (Janez)

Starost: 52

Lokalna scena brezdomstva

- 1. Zaznavanje v skupnosti** Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Menim, da jih poznam okol 80.
Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? Najbolj žalostno je, da vsak mesec eden umre. Še bolj žalostno je pa to, da tud mladi ljudje.
- 2. Zemljepisna umestitev** Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? Vsi prhajajo v Ljubljano, ker je tuki vse. Hrana in drugo.
- 3. Stopnja brezdomstva** Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Se brezdomstvo veča/manjša? Vedno več je tega.
- 4. Dostopnost do oblik pomoči** Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite? Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Kar se tiče Ljubljane je poskrbljeno zelo dobro. Edino kar je napaka je, da je majčkeno premalo prostora za spanje. Nism zbirčen.
So organizacije, ki dobr pomagajo, ampak gre se v tem, da hočjo pomagat pa se ljudje nočjo pomatrat.
Oblačila se dobi pa pri Karitasu, pri Vincenciju in še pri Kraljih ulice. Tko da je priskrbljeno, resnično je vse. Mogoče, če ti ni dans, boš mejčkn kasnej dubu. Jst sm zelo zadovoljen s tem kar dobim. Jst tko pravm, da kar se zastonj dobi, morš bit zadovoljen.
- 5. Oblike brezdomstva** Kdo je po vašem mnenju brezdomec?
- 6. Subkulturne značilnosti** Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) Mi se dobr razumemo, če pride do konflikta se pa besedno zmenimo. Jst se dobr razumem. Beseda vse nardi, ne s pretepom.

- 7. Socialno-ekonomski status** Kako se preživljate? *Prodajam Kralje ulice, ampak to lahko delajo tudi drugi, ne samo brezdomci. Jst se grem mal pohecat pa prodajat. Pa invalidsko penzijo mam, pa k dobim kej na ulci.*
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? *Invalidsko upokojen. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Vse mam urejeno preko pokojninske zadeve.*
- 8. Zavedanje pravic** Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? *Kar je napaka v kontejnerjih je, da informativnih zadev ne mormo slišat niti vidt, ker ni televizije niti radia. Ob 8ih zjutri mormo it ven in pridt nazaj ob 8ih zvečer. Informacije dobimo edin v časopisu Kralji ulice. Rabilo bi se tm notr, v kontejnerju televizijo. Obstaja tm televizija, ampak ni vsem dostopna. Če hočš, morš plačat.*
Boljš je v arestu kokr tuki. Tm maš televizijo, spat greš lah tud čez dan. Tuki morš bit pa zuni tud kadar dež pada. Resnično bi se mogl tuki neki popravt.

Ocena socialnih posledic

- 9. Kariera** Koliko časa ste brezdomec? *Zdej sm tuki že skor eno leto. Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? 52. Ali ste se navadil na ta način življenja? Jst ja. Ampak določeni ljudje, k so že dlje na cesti, so pa pol pametni kaj jih bom jst učil. Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Jst se prilagodim.*
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? *Men so odnesl pojstlo ven. Družinske zadeve. So me hotl razparcelat pa so mi odnesl pojstlo ven iz stanvanja. Od takrat sm pa pol na cesti. Na žalost je bla tista soba, k sm bil notr, oddana.*
- 10. Dohodek** Kateri so vaši dohodki? *Invalidska penzija pa prodaja Kraljev ulice.*
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? *Mam srednjo šolo. Delu sm pa v javni upravi.*
- 11. Zaposlitev, šola** Ali ste zaposleni/hodite v šolo? A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? *Invalidsko upokojen.*
- 12. Veščine vsakdanjega preživetja** Kje živite? *Spim na Poljanski, prej sm bil pa v Rogu.* Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? *Jst ne.*
Kje se prehranjete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? *Jst se vsega tega poslužujem, kar nam pripada. Pa ne gre za izkoriščanje, sam zakaj ne, če je. Pa zarad tega ni treba krast. Krade se zarad drugih zadev.*
Lahko dobim tudi tri obroke. Nism zbirčen, vse pojem. Hrana je raznovrstna in lahko povem, da je na Poljancu vsak dan meso, čeprav je enolončnica. Resnično zahvaljeno.
- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? *Pomemben je bil men Tito, drgač pa družina. Mam še vedno stike, bilo kdaj. Pa prjatli.*
Ali imate partnerja/partnerko? Ste poročeni? *Še vedno poročen. 24 let sva bla skup. Stike mava tud še zmeri, jo je drug vzal.*
Ali imate otroke in koliko? *Tri mam. Koliko so stari? 27, 21 pa 15 let. Kakšen odnos imate z njimi? Pozitiven.*
Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? *Prjatli lahko govorijo, da jih je lahko sto, ampak je lahko samo eden.*
S prjatli se zastopm, z družino tud. Lahko gremo kamorkol.
- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdomstva? *Ja, to sm pa bi. To je blo pa takrat, k sm mogu it za 5 minut iz zavetišča in nism povedu. Nism se šel izpovedat, da sm pršu.*
Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? *Železniška nesreča je bla in bi takrat ostal skor hrom. Blo je 25 mrtvih. Jst sm brez vranice. Pa še zaštihan sm 3 zarad ljubezni, ampak to je blo še prej, preden sm bil poročen.*

15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? *Ja, kr nism državi plaču. S policajem sva šla v gostilno in nism hotu plačat pa me je dal v avto.*
16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? *Ne, jst nimam problemov.*

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? *Zelo dobro.*
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? *Eni majo psihične zadeve, jst pa svoje težave, sam rešujem. Jst se pokurim.*
18. Najpogostejši zdravstveni problemi kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? *Eno ljubezen dobit. Če si not, odmisli iz glave. Če bi začel pa mislit, bi blo sam slabš, sam jamrat. Otesnjenost, da je sam.*
19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? *Ne.*
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? *Se sploh ne sekiram.*

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? *Nevarn je to, da te kdo štihne. Vsi se razumemo, ampak dans spijem, jutr sm pa trezen.*
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? *Se dobivamo, če je kerkat kej na tem. Občasno, enkrat na mesec. Zaščite ne uporabljam.*
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni? *Ne, z besedami rešujem.*
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? *Zbrišem iz glave.*
Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? *Razmišljal sm kaj je samomor, ampak ne da bi ga storil. Nikol. Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor?*

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? *Ne.*
Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? *Bil sm v uklonilnem zaporu, kr nism plaču. Ampak nism šel nikol nazaj, ker sm invalidsko upokojen.*
Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? *V zaporu sm bil tolk mal, da težko kej rečm, v bolnicah so bli za mene vsi dobri. To je njihova služba.*
26. Želje, potrebe Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? *Več prenočišč, pa televizija al pa radio vsem dosegljiv. Pa to, da morš it ob 8 ven in šele ob 8 notr. In zarad tega tud noben noče notr.*
Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? *Nočno storitev. Sex. Nč družga ne rabm, kr je dost vsega. Je tako razkošje za tizga k hoče jest.*

7.

Datum: 16.2.2009

Spol: M Ž (Marko)

Starost: 38

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? **Ja, večina se nas kr pozna. Vsaj na videz, če ne po imenih.**
Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? **Ni lahko. Vsak misl, da se to njemu ne more zgodit. O ja, pa se lahko.**
2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? **Večja mesta. Ljubljana, Maribor, Celje, Koper.**
3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? **Včas ga je blo zihr manj. Je pa zihr to že dolg časa na sceni, sam da včas ni blo tko k je dans. Ni blo tolik organizacij pa tega. Se brezdomstvo veča/manjša? **Veča.****
4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite?
Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? **Rdeči križ, Vičenzij, Karitas pa teli Kralji ulice, sam da jst nisem pr njih.**
5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? **Vsi mi. Tist, k nima nikjer za živet, nima za hrano, oblečt, za umivat, al pa tud tist, k ma streho pa nima za položnce. Sam to niso čist tapravi. Sej beseda brezdomec velik pomen.**
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) **Živimo iz dneva v dan. Drobiž probam dobit na ulci od mimoidočih. Zdej so težki časi, sej noben nima. Zato sm pa tud vesel vsazga evra.**
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? **Socialna pa kar dobim na ulci.**
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? **Brezposeln sm, na zavodu sem. Pa kaj nej, sej ni nč pamtnega tm.**
Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? **Sam osnovno.**
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? **Ja, vsega pa tko al tko nikol ne veš, razen če se s tem ukvarjaš.** Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? **Ja, mam obvezno zdravstveno zavarovanje pa socialno.**

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? **Zdej bo 10. obletnica.** Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? **Pri 28. letih.** Ali ste se navadil na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? **Tuki ti lah rečm ja in ne. Navadu sem se tolik, da vem kam spat, kam po hrano... in ne, ker se nočm navadt. Enkrat bom šel že ven iz tega.**
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? **Ja neki je vedno. Najprej je bla droga, pol zarad tega pizdarije doma in zdej sm tuki.**
10. Dohodek Kateri so vaši dohodki? **Socialna.**
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? **Srednja šola.**
11. Zaposlitev, šola Ali ste zaposleni/hodite v šolo? **Ne.** A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? **Nč pametnega ni pa noben te noče. Brezdomec sem, kdo me bo vzel pa še pijem.**
12. Veščine vsakdanjega preživetja Kje živite? **Tm v eni stari bajti.** Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? **Zdej sm tuki. Ko tuki ne bo več, bom šel pa v kero drugo bajto. V Ljubljani jih je dost. Na Poljanski hočjo met pa preveč dnarja.**
Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? **Če hočš je za jest dovolj. Dobiš na**

Poljanski, Vinčenjij, Frančiškani.

13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelj) Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? **Starši**. Imate še vedno stike z njimi? **Niti ne**. **Z mamom se dobim enkrat, dvakrat na let. Fotr se me je pa tko al tko odpovedu**. Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? **Prjatelj, k smo skupi**. Ali imate partnerja/partnerko? **Ne**. Ste poročeni? **Ne**. Ali imate otroke in koliko? **Ne**. Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? **Ja fajn bi blo, če bi se mel vsi radi in bi blo vsega za vse dost**.
14. Nasilje, nesreče Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, pretepev zaradi brezdromstva? **Ne**. Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? **Zlomu sm si roko. Padu sm, k sm bil preveč pijan. Zato zdej raj držim skos neko mejo. Skos pa pomal. (smeh)**
15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? **Ja, pa so me dobil. Kradu sm**.
16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdromstva? **Slišiš kdaj, da ma kdo kakšen komentar. Delat pejt al te pa kao ne gledajo pa vidš, da te. Folk zna bit ignorantski**.

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? **Uredu**. Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdromstva? **Za enkrat mislm, da ne**.
18. Najpogostejši zdravstveni problemi kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? **Pozim podhladitve, ciroza jetr in vse kar je povezan z alkomo**.
19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? **Ne**. Katere?
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? **Ne**. Katere?

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? **Ma kaj pa vem. Kdaj je kdo zravn tebe tolik pijan, da ne ve kaj dela. Pa si lah pol zarad njega v pizdi. Al pa če te hoče kdo kr tko k mu je dolgčas zajebavat. To je blo enkrat k so bli eni čefurji tolik nažgani, pol so pa kr neki težil. Enga prjatelj so pa enkrat čist prefukal**.
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? **Ne**. Imate izkušnje s skupinskim seksom? **Ne**. Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih?
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? **Ne**. **Jst mislm, da se da vse rešt s pogovorom al mu daš pa šluk pa je vse ok**. Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni?
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? **Zmenm se sam s sabo. Ok pa takrat je še litra zihr zravn**. Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? **Ma kdo pa ni. Sem pa kot vidš sm sam mislu. Nimam jajc za kej tazga. Že tko je življenje prekrat**.

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? **Uredu. Lahk bi zrihtal kje za spat, na Centru bi lah mal več dnarja zrihtal pa neki pametnega za delat tud. Vse je povezan. Če nimaš za spat, nimaš službe. S katerimi službami ste v stiku? CSD, Rdeči križ, Caritas, Vinčenjij**. Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? **V zaporu sm bil pa v**

bolnici zaradi roke. Tist, k sm prej povedu. Kako so vas obravnavali? Uredu.

Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? To k sm prej povedu. Mal več prenočišč, k ne bi blo tolk za plačat k zdej, pa zobarja. K letos je bla huda zima, je bla kr jeba. Sej maš deke, sam to ni dost.

26. Želje, potrebe Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Pocen prenočišča, zobar. Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? Zihir prenočišča.
- Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? Kakšne zrihtane sobce se ne bi branu, pol bi lah tud kakšno bejbo tja odpelu, da bi se spoznavala.

8.

Datum: 17.2.2009

Spol: M Ž (Matjaž)

Starost: 25

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Še kr. Vemo kdo je na alkotu, kdo na drogi, al pa tabletah. Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? Drgač ne preživiš tle na ulci. Mislm da mam vsi neki. En alkohol, drug tablete, eni drogo. Največ je alkohola. Hors stari, to ti da tist kar nimaš. To je tist filing. Včasih ti je pomembn sam to, ne a boš kej jedu, kje boš spal. Tko preživim. Sm tut že nehu za neki cajta je blo tko, da je bla bol suša in tut hotu sm. Sam mi ni ratal. Poznam eno fejest punco, sva skupi bla in sva se res trudla, sam pogrešaš to. Ej ne morš bit brez, enostavno ne gre. A si že kdaj probala? Če bi, bi vedla o čem govorim. Pozabiš na vse. Na ulco, vse kar se ti je zgodil kdaj kej slabga. Takrat živim drgje, u svetu k je sam u moji glavi, kjer mi nč ne manka. Sej eni pravjo, da je to beg pa to. Sam eni majo alko eni pa nezdržijo brez čokolade. A je pol kaka razlika, razn gnarja. Sej če si odvisn si odvisn.
2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? V Ljubljani.
3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? Že dolg je. Se brezdomstvo večja/manjša? Veča se.
4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite? Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Vsi po malem. Cerkev se kr briga za nas, sam veš tm je že vera, rabjo vernike.
5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? Tist, k nima pogojev za normalno življenje, živi v podrti hiši in ne ve kdaj bo mogu vn, nima za jest, si pomaga z organizacijami, nima službe itd.
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) Žicam. S Tino si pomagava, včasih jst dam več včasih ona. Tut z robo si pomagava. Lažje je k pa če si sam. Kadar je turistov več, znam mal anglešk, pade tut 10 evrov naenkrat.
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Ja nažicam. Eni se tut prodajajo, sam mislm, da tega ni treba, se da nažicat dost. Kakih 40 evrov, včasih tut več. Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Na zavodu sm. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Osnovno zdravstveno.
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ja. Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? Ja.

Ocena socialnih posledic

- 9. Kariera** Koliko časa ste brezdomec? Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? Ali ste se navadil na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Če dobr pomisl nekak od 18. leta pa tut že prej včasih. Včasih sm mal zabluzu za kak mesec dva. Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? Veš kako je, sm začel uživati in živet 100 na uro, skoz se je neki dogajal, pa bejbike, pa žur. To mi je res velik pomenl. Mi še zdej. Pa doma se nismo štekal, so me vzel samo zarad gnarja, sem bil že tretji, dvanajst sm bil star. Sm bil v rejniški družini. Najprej je blo dobr. Pol pa čedalje slabš. Nikol me niso razumel. Mogoč Tanja – moja mačeha, starmu je šlo sam za gnar. Ona me ma še zdej rada, me kdaj obišče, se vsaj potrud. Mislm, da je od vskega odvisn posebej. Po moje ni volje, ni upanja. Sam nimaš nobenga k bi te podpiru, k bi ga skrbel za tebe. Pol padeš v obup in ne morš ven. Pr men je najbrž droga glavni problem, sej vem.
- 10. Dohodek** Kateri so vaši dohodki? Socialna, pa to kar našicam.
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? V srednji šoli sm zabluzu. Pol na koncu.
- 11. Zaposlitev, šola** Ali ste zaposleni/hodite v šolo? A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? Ene pol leta sm delu u enem kafiču. Pa me je šef zalotu na skretu, pa sm letu. Pol nism nker več. Tko za en teden sm kje kelnaru. Pozim kdaj sneg kidam, je par evrov. Službe itak ne bom dubu. Pa tut če bi jo, kako nej hodm u službo, če žvim na ulci, kje se nej zrihtam al pa shranim stvari na varnem!
- 12. Veščine vsakdanjega preživetja** Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Drgač mava s Tino eno hišo bliz centra. Čist je razsuta in brez strehe, sam ma pa stene. Tm mava svoj plac. Centri so kul, sam so premali. Pozim kdaj spim na Poljanski, ampak drgač pa pozim, ko rabiš ne dobiš. Je vse zaseden. Pol se znajdeš u kaki kleti al pa podhodu. Pozim me tud ne zebe tolk, vin pomaga.
Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? Jem velikrat pri Vincencijevi zvezi, al pa pr Uršulinkah, one so zelo dobre. Tut Karitas je.
- 13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji)** Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? Mama me je obiskala za božič. Mi je prnesla daril. Sm šov do fotra, da mu voščim, sam se je umaknu.
Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Tina, mama pa fotr. Ali imate stike z njimi? S Tino vsak dan, Tanja me obišče na ene pol leta, s fotrom nimam pa nč.
Ali imate partnerja/partnerko? Ja, s Tino sva skupi. Je vse velik lažje. Ste poročeni? Ne.
Ali imate otroke in koliko? Ne. Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi?
Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? Lepo bi blo, če bi me fotr vsaj pozdravil.
- 14. Nasilje, nesreče** Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, pretefov zaradi brezdomstva? Ne.
Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? Nč tazga.
- 15. Kazniva dejanja** Ste storili kakšna kazniva dejanja? Kakšna kraja, k sm rabu za staf. Iz avtomobilov smo kradl radija, kej u trgovini.
- 16. Odnos do brezdomcev** Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? Kokr kdaj, maš svoj plac k te vsi poznajo. Eni te še pogledajo ne. Morš bit tut mal psihologa. Recimo stari mami pomagaš it po štengah in si vljuden do nje. Do gospodov k se vid da ma gnar si bol odločn in robot. Bejbike morš znat nasmejat, se mi zdi da majo čedalje več gnarja. Do mladih si bolj ležern; ej stari a se da dobit evro za burek?

Ocena zdravstvenih posledic

- 17. Zdravstvene posledice** Kako ocenjujete svoje zdravje? Pozim je kr hudo. Morš preživet.
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? Ne.
- 18. Najpogostejši zdravstveni problemi** Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdomci? Odvisn na čem si. Ciroza jetr, plućnca, overdoze, vnetje žil, pa še je tega.

19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Ne.**

20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Ne.**

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? **Da kej zbolíš, da naletiš na modele, k te hočjo pretepst.**

22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? **Stalno partnerko.** Imate izkušnje s skupinskim seksom? **Ne.** Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih? **Brez zaščite.**

23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni? **Ne. Ok, če bi me kdo napadu, bi se branu. Ti se ne bi?**

24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? **Če ni droge, je kriza tolik večja. Se pa s Tino velik pogovarjava.** Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? **Ne. Že od mejhnga sm se mogu znajdt. Verjetn me je to nrdil tud močnejšega.**

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? **Center za gnar, cerkev se fajn briga za nas, na Poljanski so tud res super.** Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? **Ne.** Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? **Več placa za spat.**

26. Želje, potrebe Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? **Če bo tko kot je zdej bo kr dobr. Sej kr gre. Verjetn bom kje delu in se ozdravil. Skos verjetn ne bo tkole. Sej se vsaka svar enkrat neha.** Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? **Gnar pa eno dozo. Sej se hecam, mal.**

9.

Datum: 18. 2. 2009

Spol: **M Ž** (Zdravko)

Starost: **43**

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? **Veš, jst sem iz Zaloga. Tm sem sam jst. Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Imam par prijateljev v Ljubljani. Čez teden sem večino tuki v centru.** Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? **Ja, kaj pa vem. Ni lahko, v Ljubljani. Men je bolje, ker pomagam in mi plačajo. Predvsem na kmetijah.**

2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? **Bi rekel, da v Ljubljani.**

3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? **Kaj pa vem. Se brezdomstvo večja/manjša? Po moje se večja.**

4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? **Ja, sociala je dajala nekaj denarja, ampak to ni vse skup nč. Kako jih dobite? Men pomagajo predvsem sosedje.** Kakšna je njihova dostopnost? **Sploh ne iščem pomoči, sam skrbim zase. Cena? Kvaliteta?**

5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? **Tist k nima strehe nad glavo.**
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) **Jst se družim s sosedi, pa grem na en štampirle al pa kavo, pa pivo me častijo pred trgovino. Čez teden sem čez dan velikrat v centru. Drugač pa rad po radiu poslušam fuzbal, k nimam televizije.**
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? **Pomagam sosedom na vrtu ali pa na njivi, pa drva sekam, pa smeti jim tud pobiram.**
Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? **Ne.** Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? **Ja, to mi je pa sosed pomagal uredit.**
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? **Ja, sociala.** Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? **Ne vem.**

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? **Ja, ene 10 let.** Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? **Pr 32 letih.** Ali ste se navadil na ta način življenja? **Sem, kaj pa čem. Saj mi ni hudo.** Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? **V bistvu ne velik, se mi zdi da skoz tako živim.**
Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? **Niti ne. Sem živel pri mami, pol sem pa podedoval delež hiše v kateri živim, pa sem se preselu na svoje. Ostal sem brez službe zarad pijače.**
10. Dohodek Kateri so vaši dohodki? **Sociala, pa včasih mi plačajo tud z denarjem, ko delam.** Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? **Srednjo šolo sem naredu.**
11. Zaposlitev, šola Ali ste zaposleni/hodite v šolo? **Redno ne.** A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? **Aja, ne iščem službe, ker jo itak ne morem dobiti, sicer pa mam velik dela.**
12. Veščine vsakdanjega preživetja Kje živite? **Imam sobo.** Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Kje se prehranjujete? **Ja, pri sosedih, kdaj pa tud pr Frančiškanih.** Ali dovolj jeste? **Se mi zdi, da dost jem, ja.** Kaj jeste? **Sendviče, pa tud skuhajo mi kaj.**
13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji) Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? **Mama.** Imate še vedno stike z njimi? **Ja, jst sicer ne grem na obisk, k je daleč, ona pa tut bolj redko pride.** Kdo so danes vaši pomembni ljudje? **Soseda Minka, pa Mare, pa Zajčevi.** Ali imate stike z njimi? **To pa, vsak dan.**
Ali imate partnerja/partnerko? **Ne.** Ste poročeni? **Ne.**
Ali imate otroke in koliko? **Ne.** Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? **Niti ne.**
14. Nasilje, nesreče Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdomstva? **Ne.** Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? **Ja, padel sem s kolesa.**
15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? **Ne, to pa ne.**
16. Odnos do brezdomcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdomstva? **Niti ne. Ljudje me imajo kar radi.**

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? **Sem zdrav.**
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdomstva? **Pozimi sem veliko prehlajen, ker nimam gretja.**
18. Najpogostejši Kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se

zdravstveni problemi srečujete brezdomci? [Kaj pa vem, ozeblina.](#)

19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? [Ne.](#)
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? [Ne, nimam. Aja, mogoče to, da bolj slabo spim.](#)

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdomstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdomstvom? [Kaj pa vem, alkohol tud svoje naredi.](#)
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? [Ne.](#) Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih?
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? [Ne.](#) Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni?
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? [Pijem.](#) Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? [To pa ne.](#) Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor?

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? [Ja pri zdravniku sem bil, pa pr župniku tut. Pa v bolnici sem bil, v Polju.](#) Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? [Sem zadovoljen, sam ne maram tja hodit, razen k župniku, k je u redu.](#) S katerimi službami ste v stiku? [Socialna.](#) Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? [Lepo, se ne morem pritožiti.](#) Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? [Ne vem.](#)
26. Želje, potrebe Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? [Ne vem, jst nč ne pogrešam.](#) Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? [Družba, velik smo sami.](#) Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero? [Ja, mogoče toplo hrano. Saj jo včasih dobim, ampak ne vsak dan.](#)

10.

Datum: 19.2.2009

Spol: **M** **Ž** (Žiga)

Starost: 33 let

Lokalna scena brezdomstva

1. Zaznavanje v skupnosti Koliko je brezdomstvo poznano v skupnosti? Ali poznate brezdomce v skupnosti, kjer živite? Kakšno je vaše mnenje o brezdomstvu? [Na našem koncu, k živim, Savskem naselju, k je bil delavsko naselje, smo mel full hospitaliziranih, narkomanov, pijančkov, brezdomcev. Kr mi smo tako klasično naselje brez prihodnosti.](#)
2. Zemljepisna umestitev Kje je po vašem mnenju v Sloveniji brezdomstvo najbolj razširjeno? [V Ljubljani.](#)
3. Stopnja brezdomstva Kdaj se je brezdomstvo pojavilo v skupnosti? [Brezdomstvo obstaja že od nekdaj. Nekoč so bli sužnji, k niso mel nč svojga, danes smo pa brezdomci.](#) Se brezdomstvo večja/manjša? [Veča se.](#)

4. Dostopnost do oblik pomoči Katere oblike pomoči so na voljo brezdomcem? Kako jih dobite? Kakšna je njihova dostopnost? Cena? Kvaliteta? Dost mi tut tle pr KU pomagajo. Pišem članke, kakšno fotko nardim. To me veseli. Ne rabm dnarja za srečo, ampak me osrečujejo ljudje pa to, da neki dobrga nardim.
5. Oblike brezdomstva Kdo je po vašem mnenju brezdomec? To je odvisn. Brezdomec je lahko tisti, ki ma stanovanje al pa tist, ki ga nima. Sploh je pa to tist, k nima osnovnih sredstev za preživetje.
6. Subkulturne značilnosti Katere so značilnosti vaše skupine, v kateri se družite? (glasba, preživljanje prostega časa, načini pridobivanja sredstev za zagotavljanje vsakdanjih potreb) Jst sm aktivn pri KU.
7. Socialno-ekonomski status Kako se preživljate? Od socialne podpore, pa delam za KU. Imate kakšen drug status: npr. invalidska upokojitev, študent, brezposelni, ste prijavljeni na zavodu? Na zavodu sm, sej drgač ne dobiš socialne. Ali imate urejeno zdravstveno zavarovanje? Mam osnovno.
8. Zavedanje pravic Ali imate informacije kaj vam pripada (storitve, prejemki)? Ali poznate svoje pravice o socialnem in zdravstvenem varstvu? Mam ja. Sam sm tud tolk aktiven, da če me kej zanima se pozanimam. Pa pr KU tud velik zvemo.

Ocena socialnih posledic

9. Kariera Koliko časa ste brezdomec? Lah rečem od leta 94. Pri ene 15ih sem zabluzil. Pri kateri starosti ste začeli življenje brezdomca? Ali ste se navadil na ta način življenja? Koliko časa je bilo potrebno, da ste se navadili nanj? Ali so kakšni posebni dogodki v vaši preteklosti, ki so vas privedli v način življenja, ki ga imate? Včasih je blo čist drgač. Zato sem jst tud zapadu u drogo. Jst sem že l. 94 prvič zapadu in sem pol pustu šolo. Mislu sem, da mi bo ratal brez šole, na ulci pa tko. Pa je šlo sam še proti dol. Pol sem pa čez par let eno punco spoznal. Medtem sem bil že dvakrat zaprt. So me zaprl pa sm pršu notr k seb, sem pršu ven in nisem vidu perspektive in sem spet zapadu v te stvari. Pol sem pa spoznal eno punco, 23.10.1998. Full sem se zalubu vanjo in sem nehu z drogo, si najdu službo na gradbišču in pol sem skos delu. Dve leti sva pri njej živela, pol sem že tolk pršparu, da sva se preselila na svoje. Ona je hodila še v šolo, k je bla 3 leta mlajša od mene. Pol je nardila maturo, je začela delat. Hodila je na pedagoško, je v vrtcu delala. Potem je pa tko pršlo, da sem bil jst skos na terenu, ona se je pa dost družla z mojo bivšo družbo in je kmal zapadla v drogo. Pol se je pa men čist zmešal. Njeni starši so krivil mene, mene pa skor nč ni blo doma. Mal sem bil kriv zarad tega, ker se ji nisem posveču in so jo na silo dal stran od mene. Mene je pa pustila z vsemi dolgovi in kr odšla. Pol je bil pa moj drugi pretres v življenju, k sm živčn zlom doživu. Zdravniki ti ne znajo drgač pomagat, k da te sam nafilajo s tabletam in pol sm mel 3 neuspele samomore. Pol sm se začel pa lih pobirat, sem mel pa prometno nesrečo z motorjem. Takrat sem pa že rad mel življenje nazaj. Takrat sem se pa ustrašu in sem se pol kr tko mal pomiru, ampak še vedno se pa nism čist pobral.
10. Dohodek Kateri so vaši dohodki? Zdej živim od socialne podpore, nanese približno 220 evrov. Pol pa še delam za KU, s prodajo časopisa, s pisanjem člankov. Ubistvu sem kr dost aktiven. Pa še navadu sem se iz mal dnarja, velik narest. Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe? Osnovna šola.
11. Zaposlitev, šola Ali ste zaposleni/hodite v šolo? A imate probleme s službo, pri iskanju zaposlitve, šolo? Jst sm pri KU. Rad bi pisu članke al pa fotografiru, rad bi bil pr kakšnem časopisu, al pa pr več časopisih honorarno delu, na terenu, na svežmu zraku.
12. Veščine vsakdanjega preživetja Kje živite? Ali se srečujete s kakšnimi problemi pri iskanju prenočišča? Kje se prehranjujete? Ali dovolj jeste? Kaj jeste? Živim s študentko, v stanovanju od njenih družinskih prjatlov. Ona plačuje položnice, jst pa dajem za hrano. Full rada eksperimentirava s hrano. Različne omake za testenine. Ona je vegetarjanka, tko da pojeva velik zelenjave. Sm se jo full navadu.

13. Stiki (partnerstvo, družina, prijatelji) Kdo so bili pomembni ljudje v vašem življenju? Imate še vedno stike z njimi? **S preteklosti nimam stikov, razn z mamo.** Kdo so danes vaši pomembni ljudje? Ali imate stike z njimi? **Z mamo se vsaj enkrat na dan slišm, pol pa že ona fotru pove kaj sva se pogovarjala. Prjatlov na ulci nimaš velik. Maš pa velik znancev.**
Ali imate partnerja/partnerko? Ste poročeni? **Ne.**
Ali imate otroke in koliko? Koliko so stari? Kakšen odnos imate z njimi? **Ne.**
Bi radi, da se v zvezi z odnosi, ki jih imate z drugimi ljudmi, kaj spremeni? **Ne. Se uredi razumem.**
14. Nasilje, nesreče Ali ste bili kdaj žrtev nasilja, preteпов zaradi brezdомstva? **Enkrat so se eni skinheadovci name spravl, pa jih je blo preveč zame.**
Ste se morda srečali še s kakšno drugo vrsto nesreče? **Ne nič tazga.**
15. Kazniva dejanja Ste storili kakšna kazniva dejanja? **Ja, dvakrat sm bil zaprt, kr sm hotu pridt čim hitrej do dnarja.**
16. Odnos do brezdомcev Ali čutite socialno izolacijo, stigmatizacijo zaradi brezdомstva? **Odvisno kakšne volje so. Mladi, študenti so bolj prjazni, pa kakšne starejše mamce. Odvisno od človeka.**

Ocena zdravstvenih posledic

17. Zdravstvene posledice Kako ocenjujete svoje zdravje? **Zdej sm uredi. Pršu sm k seb, pa še morm, ampak vem, da bom ok. Rešt se morm alkohola.**
Ali imate kakšne zdravstvene posledice zaradi brezdомstva? **Ne.**
18. Najpogostejši zdravstveni problemi kateri je po vašem mnenju najpogostejši zdravstveni problem oziroma bolezen, s katero se srečujete brezdомci? **Kaj pa vem, ciroza, hepatitis.**
19. Fizične poškodbe Ali imate kakšne fizične poškodbe zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Ne.**
20. Psihične posledice Ali imate kakšne psihične posledice zaradi stila življenja, ki ga imate? Katere? **Ne.**

Tvegano vedenje in ocena tveganja brezdомstva

21. Zaznavanje tveganj Kakšna so po vašem mnenju tveganja, povezana z brezdомstvom? **Ciroza, podhladitev, prehladi, kr velik je tega.**
22. Spolnost Ali imate občasne/stalne partnerje? **Ne.** Imate izkušnje s skupinskim seksom? Uporabljate zaščito pri spolnih odnosih?
23. Nasilje, kriminal Ali ste kdaj nasilni? **Ne.** Kaj je povod za to dejanje? Kako ste nasilni? Kako se zaustavite, ko ste nasilni?
24. Samomorilnost Kako si pomagate v stiski (ko ste žalostni, v krizi)? **Misliš, da bo alko pomagu, pa je v resnic sam še slabš. Pir pijem tud to me gor drži. Ja, sm alkoholik. Drgač se pa na KU obrnem po strokovno pomoč.**
Ali ste že kdaj razmišljali o samomoru? Kdaj? Zakaj? Kaj sproži to misel na samomor? **Mel sem 3 neuspele samomore, živčn zlom, pol te nafilajo s tabletam in to je blo to.**

Ocena služb

25. Ocena služb/storitev Ali ste že kdaj iskali strokovno pomoč (splošni zdravnik, CSD, nevladne org., duhovniki, laiki,...)? Kje? Kako ste bili zadovoljni s pomočjo? S katerimi službami ste v stiku? **Psihiatri bi te takoj nafilal z zdravili. K pridš tja maš 5 minut, da se vse zmenš. Sej se ne morš. Na CSD mam eno full fajn socialno delavko, drgač se pa kr prtožujejo čez njih. Če mam kakšne težave, so pa na KU tud vedno na voljo za pogovor.**
Ali ste bili kdaj nameščeni v kakšni inštituciji (zavod, zapor, bolnica)? Kako so vas obravnavali? **Dvakrat sem bil zaprt. So me zaprl pa sm pršu notr k seb, sem pršu ven in**

nisem vidu perspektive in sem spet zapadu v te stvari. To pa sam zato, ker sem isku srečo v djarju. Hotu sem si nakopat dnar. Not se morš prilagodit, lah tud delaš.

Kaj bi radi, da se po vašem mnenju v teh službah lahko spremeni, da bi vam v bodoče bolj koristile? [Pr nekaterih toleranca in razumevanje.](#)

26. Želje, potrebe

Kakšne službe/storitve bi po vašem mnenju morale biti na voljo brezdomcem? [Več prenočišč z večjo zasebnostjo, zobozdravnika.](#) Katera je po vašem mnenju največja potreba brezdomcev? [Več postelj.](#)

Ali bi kakšno storitev nujno potrebovali v tem trenutku? Katero?

[Niti ne. Jst mislm, da bo vse s časom pršlo, ker vse delam v tej smeri.](#)

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani/a _____ MATEJA RAVNIK _____

vpisan/a na Fakulteto za socialno delo v štud. letu ___2002/2003___ kot redni/a, izredni/a študent/ka izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom

_____ BREZDOMSTVO: STREHA ALI ZVEZDE NAD GLAVO _____

napisal/a samostojno s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja _____

_____ dr. VERE GREBENC _____.

Datum: 23.6.2009

Podpis:

Mateja Ravnik l.r.